

DELO

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA SLOVENIJE

PRESEDNIK TITO NA POTOVANJU PO NASIH KRAJIH OB DONAVI

VSA DEŽELA USTVARJA blaginjo sedanjih in bodočih pokolenj

Smederevo, 28. maja (Tanjug). Predsednik republike Tito je prisel v soprog davi iz Beograda v Smederevo. Po krajšem postanku v smederevskem pristanišču se je skupaj s podpredsednikom Zveznega izvršnega sveta Aleksandrom Rankovićem, predsednikom Ljudske skupščine Srbije Jovanom Veselinovićem ter članoma Zveznega izvršnega sveta Svetislavom Stefanovićem in Slobodanom Penzićem vkrca na ladjo »Krajina« in nadaljeval potovanje po Donavi.

Iz Smedereva je odpotoval predsednik Tito s svojim spremstvom v Veliko Gradišče, kjer so ga prisrčno sprejeli skoraj vsi prebivalci tega kraja. Ob prihodu z ladje ga je pozdravil predsednik občinskega ljudskega odbora. Gosti so odšli do mestnega parka, kjer so jim priredili zakusko.

Predsednik Tito je ob prihodu v Veliko Gradišče prisrčno pozdravil vse prebivalce ter se jim zahvalil za topli sprejem. Med drugim je dejal: »Zaj bo današnje bivanje med vami kratko, ker imamo malo časa, ker smo se napotili na nekoliko daljše potovanje. Toda tudi ta čas, ki ga imamo na razpolago bi radi izkoristili za to, da vas vidimo in da se z vašimi predstavniki malo pogovorimo.

Na tem potovanju bi radi videli, če je tudi v tem delu naše dežele tako, kakor v drugih naših krajih.

V vsej Jugoslaviji zdaj kipi novo življenje, v katerem naš ljudje ustvarjajo blaginjo sedanjih in bodočih rodov. Radi bi videli, če tudi v ljudje delajo, da bi čimprej uresničili lepše in srečnejše življenje.

Z navdušenim vzlikanjem tovariši Tito ter bratski enotnosti narodov Jugoslavije so prebivalci sprejeli njegove besede. Predsednik Tito je potem nadaljeval: »Tovariši in tovarišice! Ohranite to bratstvo in enotnost, ki ste mu vzikali, kajti to je naša velika pridobitev. Ki bo tudi v prihodnje največja pomena za našo deželo, za naše ljudstvo. Teji veliki pridobitvi se moramo zahvaliti, da je Jugoslavija po vsem svetu znana kot čvrsta dežela, ki dostojno nosi zastavo socialistične izgradnje. — V tem ustvarjalnem delu želim tudi vam mnogo uspehov.

Po krajšem postanku je predsednik Tito s svojim spremstvom nadaljeval pot po Donavi proti Kladovu, kamor je prisel ob 17. uri.

Ko se je ladij Jugoslovanske rečne vojske mornarice »Krajina« približala v spremstvu voj-

nih motornih čolnov k bregu, je bilo kladovsko pristanišče ob Donavi polno ljudi in mladine iz Kladova in okolice, ki so predsednika Tita pozdravljali z dolgim vzlikanjem in mu priredili prisrčen sprejem.

Nato je predsednik Tito stopil s spremstvom na breg. V pristanišču ga je pozdravil predsednik občinskega ljudskega odbora, pionirke pa so mu izročile šopke cvetja.

V krajšem govoru se je zahvalil za prisrčen sprejem:

»Dovolite mi, tovariši in tovarišice, da vas v imenu vseh nas, ki smo prišli v Kladovo, pozdravim in se vam zahvalim za prisrčni sprejem, ki ste nam ga pripravili.

Vsi se veselimo, da se nam je ponudila možnost, da obiščemo

tudi ta lep del naše socialistične dežele in žal nam je, da že prej nismo utegnili tega storiti. Želeli smo namreč tudi neposredno videti in spoznati vas in vaše želje, vaše delo, vaše prizadevanje in uspehe, pa tudi vaše zmage in probleme. Zelo nas bo veselilo, če bomo lahko čim temeljiteje spoznali vaše napore, in željo, da bi dosegli čim večje uspehe. Lahko rečem tudi to, da je vaše delo važno ne samo za vas tui, marveč tudi za vso našo socialistično skupnost, kakor je tudi važno delo naših ljudi v vseh krajih naše lepe dežele.

Predsednik Tito je obiskal ljudski odbor Kladova, kjer je eno uro govoril s predstavniki tega mesta, potem pa se je znova vkrca na ladjo.

PRESEDNIK TITO MED STUDENTSKO MLADINO

S SOCIALISTIČNO VZGOJO

se bo mladina usposobila za nadaljnji razvoj družbe

BEograd, 28. maja. (Tanjug). Univerzitetni odbor Zveze študentov beogradske univerze in univerzitetni komitei ZK sta priredila 23. maja v okviru proslave dneva mladosti tovariški večer v čast tovarišu Titu. Predsednik se je odzval vabilu. Večera so se udeležili tudi tovariši Edvard Kardelj, Aleksander Ranković, Jovan Veselinović, Veljko Vlahović, Miljko Totković, Miloš Minić, Slobodan Penzić, Dušan Petrović, sekretar univerzitetnega komiteja ZK Milan Vučković, predsednik Zveze študentov beogradske univerze Muharem Pervić in drugi. Med večerjo je imel tovariši Tito naslednji govor:

Prerocko se sestajamo z mladino, tako, da tega nocojšnjega vsta nikoli ne bom mogel pozabiti. Jutri bo dan naše mladosti. Pred tem dnem nam je bilo omogočeno priti med predstavnike študentov beogradske univerze, predstavnike naše univerze, predstavnike naše inteligence, bodoče strokovnjake in voditelje v naši družbi. Čeprav je bil to intimen, tovariški stik, je napravil name zelo prijeten vtis o naši mladini. Večkrat sem govoril najlepše o naši čudoviti mladini. Ni razlogov, da bi to visoko mnenje tudi zdaj ne bilo enako. Vendar pa se nikar ne hvalite!

Te dni sem bil nejevoljen sprito napak na nekaterih naših univerzah, vem pa, da je tudi na teh univerzah študentska mladina v ogromni večini za politiko naše dežele in za socializem. Treba je mnogo bolj vzgojno in politično vplivati na naše študente in mladino.

Zdaj, po tem sestanku z vami in po pozdravu študentov, ki stanujejo v študentskem naselju (v Novem Beogradu), bi rad ugotovil, da stoji beogradska univerza v celoti za Centralnim komitejem ZKJ, kakor je bila prej in med vojno, ko je oskrbovala vojsko. Takšna je ostala tudi po vojni. To me navdaja z optimizmom glede prihodnosti in našim študentom se zahvaljujem, da so v zvezi s tem objektivnim težavam, na katere zadevajo zdaj na univerzi, ostali povezani s pridobitvami narodnoosvobodilne borbe, z velikim uspehom naše socialistične izgradnje, v kateri so pripravljali sodelovati z vsemi svojimi močmi in sposobnostmi. To je tem važnejše, ker študirajo na beogradski univerzi fantje ne samo iz Srbije, marveč iz vseh krajev naše dežele.

Ko gledamo našo mladino ni treba, da smo pesimisti. Ni se nam treba bati dejstva, da se pod vplivom fizičnih zakonov staramo, saj prihajajo nove sile, novi sinovi, ki bodo čuvši pridobitev narodnoosvobodilne borbe in veliki graditelji v izgradnji socializma.

Tovariši in tovarišice! Jaz ne hvalim, kadar ni treba. Na stvari gledam realistično: Sem pa optimist, kajti dežela, ki ima takšno mladino, ki se vzgaja ob takšnih svetlih zgledih poštornosti, ki jo korist vsega ljudstva, mora imeti svetlo prihodnost, dostojno svoje zgodovine. Zato mi dovolite, da izrazim mnenje, da bo beogradska univerza tudi v prihodnje dajala dežel najboljšo kadro in da bodo to nasledniki tistih rodov, ki so povzročili veljavo naše mladine, kajti pozabiti ne smemo, da je beogradska univerza ne le med narodnoosvobodilno

KJÜBENHAVN, 28. maja. (Tanjug). Na čast podpredsedniku Zveznega izvršnega sveta Edvardu Kardelju in njegovi soprogji je danski ministrski predsednik Hansen sinoči v slovitom Christiansborgu v Kjübenhavnu priredil svečano večerjo. Na večerji, na kateri sta si podpredsednik ZIS Kardelj in ministrski predsednik Hansen izmenjala zdravici, so bili z jugoslovanske strani člani spremstva podpredsednika ZIS Kardelja. Z danske strani so bili na večerji zunanji minister Krag, predsednik Folketinga — danskega parlamenta — Gustav Pedersen, prosvetni minister Jørgensen, minister brez listnice Starke, minister za socialno zavarovanje Bomhold in drugi predstavniki političnega, kulturnega in javnega življenja kakor tudi danski in jugoslovanski novinarji.

Med večerjo je imel predsednik danske vlade Hans Christian Hansen tole zdravico:

»Gospod podpredsednik, v imenu danske vlade mi je v čast in v zadovoljstvo, da lahko nocoj tukaj zaželim vam, vaši soprogji in vašemu spremstvu pristočno dobrodoščilo. Z vašim obiskom se mi je ponudila željno pričakovana priložnost, da se vam še enkrat zahvalim za veličastni in pri srčni sprejem, s katerim ste počastili mojo soprogjo. Moje sodelavce in mene lani v Jugoslaviji.

Poskus, da na enak način povrnemo tisto gostoljubje, ki ste nam ga izkazali lani, nam nalaga skoraj neresljivo nalogo.

Izmed mnogih doživetij v Jugoslaviji bi rad zlasti poudaril sestanek s predsednikom Titom in plodne razgovore, ki sem jih imel z njim. Predsednikova modrost, doumevanje mednarodnih odnosov kot tudi njegova ljubezen do svoje dežele in njegova odločnost v boju za nenehno izboljševanje položaja svojega ljudstva so napravili name močan vtis.

S svojim velikim osebnim deležem, s svojo miroljubno, čvrsto, pa vendar prožno politiko je postal predsednik Tito v povojnem obdobju ena najpomembnejših političnih osebnosti.

Prav tako pa sem imel, gospod podpredsednik, med svojim obiskom v Jugoslaviji tudi z vami zelo zanimive razgovore tako o mednarodnih vprašanjih kot tudi o nacionalnih vprašanjih, ki zanimajo obe deželi. Že ob tej priložnosti sem se naučil ceniti vaše globoko poznavanje in doumevanje družbenih problemov, tako teoretično kot tudi praktično.

Naša mladina je ogromno zgradila med vojno, pa tudi v izgradnji socializma, naša mladina je dostojen predstavnik ljudstva, ki je dokazalo svetu, kaj pomenijo hrabrost, enotnost in monolitnost v najodločilnejših trenutkih zgodovine. Ne glede na to, kako se razvijajo stvari po svetu, moramo vedeti in biti prepričani, da je Zveza komunistov tisti čimitej in takšna vodilna sila, ki bo ob sodelovanju širokih množic zgradila socializem v naši deželi. Iz tega sledi tudi naloga Zveze komunistov na univerzah, da budno spremlja vse pojave, da hitreje in bolj snelo reagira nanje, tako da se naši organi zunaj univerz ne bodo znašli v položaju, da nastopijo, kakor se je zgodilo v Zagrebu. Zato mi je posebno drago to srečanje z vami, ker vidimo, da je Zveza komunistov beogradske univerze pravilno razumela vse, da bodo na vaši univerzi vzgajani pravi socialistični državljani.

Novi Sad, 28. maja. (Tanjug). Umetniška komisija Sterijinega pozorja je danes podelila nagrade. Diplomno in pozlačeno plaketo za najboljšo predstavo v celoti je dobila scenska realizacija »Stradije« Radoja Do manovića v priredbi Borislava Mihajlovića, ki jo je prikazalo novosadsko Srbsko narodno gledališče. Nagrado za režijo v znesku 250.000 din je dobil beograjski režiser Jovan Putnik za režijo »Stradije«. Za igralske stvaritve so bili s 200.000 din nagrajeni Petar Kvirgić iz Zagreba, Antonije Vujić iz Beograda, Joško Lukež iz Trsta, Veljko Marčić iz Zagreba, skupno nagrado pa sta dobili tudi Vida Juvanov in Mihaela Sarićeva iz Ljubljane. Nagrado 120.000 din za najboljšo scenografijo

X. Ljubljanska MDB Slavka Štandra ob odhodu iz Ljubljane na avtomobilsko cesto

OBISK EDVARDA KARDELJA NA DANSKEM

SODELOVANJE V DUHU AKTIVNE MIROLJUBNE KOEKZISTENCE

Na slovesni večerji sta premier Hans Christian Hansen in podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj izmenjala zdravici

in vašo sposobnost, da razumete in spoštujete mnenja in gledišča drugih. Zaradi tega sem vesel, da bomo lahko ob tej priložnosti nadaljevali naše koristne razgovore.

Tradicija veleva, da zdaj povem nekaj besed o odnosih med Dansko in Jugoslavijo. To storim še z večjim zadovoljstvom, ker so ti odnosi ne samo dobri tudi v tradicionalnem smislu, marveč jih prevečajo obojestransko spoštovanje in prijateljska čustva.

Zgodovinski razvoj in geografski položaj sta v marsičem vplivala na to, da ubirata naši dve deželi različni poti, nastale so razlike v družbenih sistemih naših dveh dežel kakor tudi v prispevkih njunih stališč do mednarodnih vprašanj.

Toda strinjamo se v najbolj bistvenih vprašanjih in delamo za urejanje mednarodnih spopadov po mirni poti, za miroljubno koekzistenco med narodi ne glede na razlike v njihovih notranjih sistemih. Ujemamo se v naši trdni odločnosti, da nenehno izboljšujemo življenjske pogoje naših narodov.

Vsaka na svoji fronti prispeva Danska in Jugoslavija na vseh področjih svoj dežel, ki ju pogosto uvršča na isto stran v delu mednarodnih organizacij, predvsem v OZN, na

katere ustanovni listini sloni politika obeh dežel. Morda je odveč, da tu nocoj omenim, pa vendar storim to z zadovoljstvom, ker lahko ugotovim stalno večanje trgovine med Dansko in Jugoslavijo. Naši jugoslovanski gostje bodo imeli jutri, pa tudi pozneje, priložnost obiskati kmetijske ustanove in ladjedelnico »Burmesteri Vajn« in se pobiže seznaniti z našimi proizvodnimi možnostmi.

V istem duhu želim omeniti kulturno sodelovanje, katerega izredni dokaz je razstava jugoslovanske arhitekture, ki ste jo vi, gospod podpredsednik, odprli neposredno po svojem prihodu.

Docela sem prepričan, da bo vaš obisk na Danskem, gospod podpredsednik, pomenil važen prispevek k nadaljnji okrepitvi dobrih odnosov med našima dvema deželama kakor tudi k nadaljnjemu ustrejanju stiskov, ki nas že tako uspešno vežejo.

Prosim navzoče, da skupaj z menoj dvignete svoje čaše na čast Njegovi Ekscelenci predsedniku Titu, Njegovi Ekscelenci podpredsedniku Kardelju, njegovi soprogji in ostalim našim gostom iz Jugoslavije, za svetlo in srečno prihodnost Jugoslavije in jugoslovanskih narodov.

Zdravica tovariša Kardelja

V odgovoru na zdravico ministrskega predsednika Hansena je podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj dejal:

»Gospod predsednik, gospa Hansen, gospe in gospodje, rad bi se predvsem zahvalil za povabilo, ki ste mi ga poslali, naj obiščem vašo, lepo deželo kakor tudi za vaše prisrčne besede dobrodoščila, s katerimi ste počastili mojo soprogjo, mene in moje sodelavce. V toplini, s katero smo bili povsod sprejeti, in simpatijah, ki nam jih izražajo, odkar smo prišli, čutimo prijateljstvo danskega naroda do jugoslovanskih narodov, prijateljstvo, ki

ga naši narodi visoko cenijo in iskreno vračajo.

V prijetnem spominu so mi ostali razgovori, ki smo jih imeli lani z vami, gospod predsednik, in vašimi sodelavci. Res je, da imata naši dve deželi različna družbena sistema. Nadaljevanje na 4. strani

Sporazum o nafti z Italijo

Rim, 28. maja. (Tanjug) Med jugoslovanskim združenjem za nafto in italijanskim podjetjem za raziskovanje in izkoriščanje nafte in plina »Agip Mineralia« je bil včeraj sklenjen sporazum o ustanovitvi, sestavi in programu mešane komisije. Sporazum sta podpisala predsednik jugoslovanskega združenja Ante Miljković in predsednik italijanske gospodarske organizacije za oglikovodnikovo gorivo (ENI) inž. Enrico Mattei.

Osnovna naloga mešane komisije bo, vzpostaviti tehnično sodelovanje na področju raziskovanja in izkoriščanja nafte in plina na Jadranu. Prvi sestanek te komisije bo že letos.

To je prvi sporazum takšne vrste med jugoslovansko in italijansko gospodarsko organizacijo.

- V DANAŠNJI ŠTEVILKI**
- Str. 2 — Značilnosti našega carinskega sistema
  - Nova stanovanja za študente
  - Str. 3 — Tarifa postavka v zatonu
  - Tomos pred redno proizvodnjo
  - Zavarstveni podlistek
  - Str. 4 — Decentralizacija v ZAR
  - Str. 5 — Izmenjava šolskih filmov z Italijo
  - Str. 6 — Preskrba na Gorenjskem

VREME

Stanje 28. maja: Frontalne motnje so se umakale proti jugovzhodu. Za njimi se zadržuje v višinah hladnejši zrak.

Napoved za petek: Spremenljivo oblačno vreme, zlasti v alpskih krajih nagnjenost k krajevnim ploham. Nočne temperature med 4 in 10, na Primorskem okrog 13, najvišje okoli 20.

IV. PLENUM LJUDSKE MLADINE FLRJ

Delavska mladina

v delavskem upravljanju gospodarskih organizacij

BEograd, 28. maja. (Tanjug). V Beogradu se je danes začel IV. plenem CK Ljudske mladine Jugoslavije, na katerem razpravljajo o problemih delavske mladine, izvajanju sklepov kongresa za telesno vzgojo in še nekaterih preostlih notranjopolitičnih zadevah.

Referat o preostlih zadevah delavske mladine je imel član Centralnega komiteja Kasim Husović, ki se je bavil s sodelovanjem delavske mladine v samoupravljanju, z gnotnim problemom mladih delavcev in delovanjem klubov mladih proizvajalcev.

Ko je govoril o vlogi delavske mladine v samoupravljanju in reševanju gospodarsko-proizvodnih problemov v kolektivih, je poudaril, da postaja sodelovanje mladih delavcev pri reševanju teh vprašanj z vsakim dnem večje. V delavskih svetih je danes okoli 20 tisoč mladincev, izmed katerih nad 4000 v upravnih odborih. Razen tega je bilo precejšnje število mladih delavcev izvoljenih za odbornike v občinski in okrajne zbore proizvajalcev.

V zadnjem času se opažajo velike spremembe v zadevah, ki jih načenjajo in o katerih razpravljajo mladinci v delavskih svetih. Medtem ko so prej nastopali v glavnem z zahtevami za ureditev raznih gnot-

nih, kulturnozabavnih in športnih problemov, nastopajo sedaj mladinci s predlogi za napredek proizvodnje in povečanje storilnosti v svojih kolektivih. Kljub taki usmerjenosti pa se v mnogih podjetjih še ne čuti dovolj sodelovanja mladih delavcev v upravljanju. — Zato bodo morali posvetiti v prihodnosti mnogo več pozornosti gospodarskemu izobraževanju mladih delavcev in njihovi večji pritegnitvi k reševanju proizvodnih in drugih vprašanj kolektivov.

Ljudska mladina v delovnih kolektivih je posvetila precej pozornosti gnotnim problemom mladih delavcev, predvsem pa skrbi za organiziranje cenitih restavracij družbene prehrane in gradnjo stanovanj za samske delavce. — Kljub mnogim pozitivnim rezultatom je še precej odprtih vprašanj, za katerih reševanje ne zadostja samo aktivnost Ljudske mladine, pač pa celotnih kolektivov in tudi komun.

Plenum nadaljuje delo.

Značilnosti našega carinskega sistema

BEOGRAD, 28. maja. (Tanjug). Direktor carinske uprave FLRJ Djuro Medenica je obrazložil v razgovoru s sodelavcem Tanjuga vsebino nove uredbe o carinskih tarifih, njeno gospodarsko upravičenost glede na potrebe državljanov, opremljenost našega trga in pomen uvoza blaga v državo.

Djuro Medenica je dejal, da lahko najbolje dobimo dejansko sliko, če primerjamo novo uredbo z dosedanjim carinskim tarifom. Čeprav je tudi ta uredba pomenila napredek glede na prejšnje carinske predpise, je vendarle imela praznote in nedoslednosti.

Nova uredba o carinskih tarifih in tarifa sama sta prinesli relief v to zadevo. Predvsem je točno določena pravica državljanov, da lahko med celotnim carinskim postopkom in dokler je blago še pod carinskim nadzorom, ugovarjajo proti kakovosti, količini in vrednosti blaga, kakor so jo ugotovili carinski organi.

Nova uredba sistemizira in opredeljuje carinske olajšave, pri čemer določa kot podlago za vsako izmed teh olajšav njeno dejansko gospodarsko upravičenost. Določbe nove uredbe pri ocenjevanju dejanskih koristi in potreb državljanov varujejo obenem tudi gospodarske koristi skupnosti. Njena določba n. pr. ne priznava koristi našega človeka, ki je bil službeno v inozemstvu in ki si je s svojim delom prihranil in nabavil stvari, katere bo po povratku v državo uporabljal v svojem gospodinjstvu. Prav tako niso priznane na lasti podlagi koristi državljanov, ki prihaja na stalno bivanje v državo.

Tudi za blago, ki ga jugoslovanski državljanji podedujejo v inozemstvu, ali pa ga kot takega prinašajo ali prejemajo iz inozemstva, so določene olajšave pri plačevanju carine. Prav tako so določene olajšave za vse gospodinske predmete in oblačila ter vse gospodarske inventarje, ki služijo za opravljanje poklica povratnikom - izseljencem, kakor tudi tujim državljanom, ki se preselijo na stalno bivanje v Jugoslavijo, nadalje za vse predmete, ki jih jugoslovanski državljanji dobe kot trofeje. To olajšavo uživajo ortopedski pripomočki, ki jih iz inozemstva prinašajo ali prejemajo invalidi za svojo osebno uporabo. Olajšava velja tudi za originalna dela jugoslovanskih kiparjev, slikarjev, skladateljev in knjiž-

ževnikov, ki jih prinašajo v Jugoslavijo. Oprostiti so carine tudi kmetijski in živinorejski pridejki, pridobljeni na posestvih jugoslovanskih državljanov v sosednjem območnem pasu, in končno predmeti v vrednosti do 150.000 din na leto, ki jih prinašajo v državo kot darilo svojim sorodnikom naši izseljenci.

Olajšave po tej uredbi kažejo, da so upoštevane vse dejanske osnove, po katerih bi bili zares upravičeni tudi gospodarski razlogi za te olajšave. Zato niso umestni komentarji, da je nova uredba ostra in da ukinja vse dosedanje carinske olajšave. To potrjuje tudi širina carinske tarife glede višine vrednosti posameznih predmetov, ki se upoštevajo kot carinska osnova, ter višina carinske stopnje. Analiza nove carinske tarife kaže, da so živila še nadalje oproščena plačila uvozne carine in je bil tudi krog teh predmetov razširjen. Zaradi napredka kmetijstva so po novi tarifi oproščeni plačila uvozne carine tudi semena vseh vrst za setev, kmetijski stroji, aparati, naprave in orodja.

Carinske stopnje so takšne, da upoštevajo razliko med cenami na domačem in tujem trgu. Stopnje niso tako visoke, da bi presegale dejansko razliko in onemogočale uvoz zadevnega blaga, kakor tudi, da bi neupravičeno ščitile domačo industrijo. Pri določanju vrednosti posameznih vrst blaga so upoštevani, da v cene ne bodo vštete trgovske in posredniške marže. Visoke carinske stopnje so uvedene samo za luksuzne predmete, kar je v ostalem praktično in v vseh drugih državah in njihovih tarifah.

Razmerje med carinsko stopnjo in vrednostjo blaga po seznamu, ki se upoštevajo kot podlaga pri plačevanju carine, je ugodno v primerjavi s cenami teh predmetov na domačem trgu. Zato je treba na novo uredbo o carinskih tarifih za blago, ki ga državljanji uvažajo ali prejemajo iz inozemstva, gledati kot na korak dalje v izpopolnjevanju našega carinskega sistema.

Kolektivi morajo vplivati

na sestavo tarifnih pravilnikov v smislu vs klajevanja zaslužkov z delovnim učinkom posameznikov in s proizvodnim uspehom gospodarskih organizacij

BEOGRAD, 28. maja. (Tanjug). Predsedstvo Centralnega sveta ZSJ je na sinočnji seji na splošno proučilo dosedanje sestavljanje tarifnih pravilnikov. Ugotovilo je, da je mnogo delovnih kolektivov pravilno razumelo pomen tarifnih pravilnikov kot podlago za razdelitev zaslužka po doseženih uspehih podjetij, kakor tudi po delu in vnemu posameznih delavcev. Takšna podjetja so proučila svoje možnosti za povečanje proizvodnje, storilnosti in dohodka ter postavila kriterije za širše in bolj kompleksno nagajevanje po učinku. Tako sestavljene tarifne postavke so kolektivni delavci v večini v celoti sprejeli. Bilo pa je tudi več negativnih pojavov in na nekatere izmed njih predsedstvo posebej opozarja vse delovne kolektive, organe delavskega upravljanja in sindikalne organizacije.

V mnogih kolektivih in sindikalnih organizacijah je bilo težje sestavljanje tarifnih pravilnikov na ravni in medsebojnih odnosih tarifnih postavk. Iskali so sredstva za povečanje zaslužka izključno v višini tarifnih postavkah, namesto da bi našli vir večjih osebnih dohodkov v večji storilnosti in večjem čistem dohodku gospodarske organizacije na podlagi čim širšega nagajevanja po učinku.

Takšnim podjetjem, ki so znatno povečala tarifne postavke brez ustreznih uspehov v proizvodnji in ne da bi zagotovila zadostna sredstva za vzpodbujanje in nagajevanje večje storilnosti, preti zastoje, se zapira perspektiva večje proizvodnje in storilnosti, kakor tudi zaslužka delavcev v naslednjih obdobjih. To nasprotuje neposrednim koristim delovnih kolektivov, pa tudi načelom socialističnega nagajevanja po delu.

Tarifne pravilnike, analizo poslovanja, planiranje čistega dohodka in njegovo razdelitev je čisto obravnaval ožek krog ljudi brez vsestranskega sodelovanja s kolektivom. Čeprav imajo osnutki tarifnih pravilnikov niso prišli pred kolektiv, marveč so ostali v pisarnah, da bi se pridobili na čas in bi lahko dosegli nove tarifne pravilnike brez polnejšega sodelovanja in obravnavanja v delovnih kolektivih in pristojnih družbeno-političnih organih.

Takšna orientacija in birokratske metode so v mnogih podjetjih povzročile nesorazmerno zvišanje tarifnih postavk za posamezne kategorije zaposlenih.

To se nanaša predvsem na tarifne postavke manjšega

števila vodilnih kadrov. To vzbuja največkrat upravičeno nezadovoljstvo večine kolektivov, kar potrjujejo številne pritožbe. Tako je prišlo do izraza favoriziranje uslužbencev v primerjavi z delavci, zlasti uslužbencev z višjo, delno pa tudi s srednjo strokovno izobrazbo, pri čemer niso opravičili potrebnih pravic tarifnih postavk kvalificiranih delavcev.

V mnogih podjetjih so tarifne postavke na vseh delovnih mestih zvišali linearno, čeprav za takšno zvišanje ni opravičila ne možnost, v drugih so nerealno ocenili proizvodnjo in čisti dohodek.

ZASEDANJE SABORÁ LR HRVATSKE

Stalni vzpon gospodarstva

Poročilo predsednika izvršnega sveta Jakova Blaževića

Zagreb, 28. maja. Danes se je začelo zasedanje Sabora Hrvatske.

Na skupni seji je predsednik izvršnega sveta Jakov Blažević podal ekspozice o delu izvršnega sveta Sabora za leto 1957 in 1958. Poudaril je pozitivno gibanje v odnosih med okrajji in občinami. Potem je govoril o proračunski potrošnji. Skupna proračunska potrošnja občin je narasla od leta 1953 do 1958 na šestkrat in se je dvigala od 4 milijard na 26 milijard dinarjev. Potrošnja investicijskih skladov občin v gospodarstvih in negospodarskih investicijah ter obrtnih skladov pa je narasla od 18 milijard v letu 1957 na 20 milijard lani. V nadaljevanju je govoril tudi o stalnem vzponu gospodarstva na Hrvatskem in dejal, da so dohodki narasli od 1956 do 1958 za 24%, s čimer je preseženo predvideno povečanje v perspektivnem načrtu. V istem času se je občutno dvignil tudi narodni dohodek na prebivalca. Industrijska proizvodnja je narasla za 26%, kmetijska pa za 33%. Pri porastu industrijske proizvodnje je posebej poudarjen porast potrošnega blaga za okoli 30%. Posebno močno se je razvilo ladjedelništvo, ki je v zadnjih dveh letih zgradilo 49 ladij, od katerih 16 za izvoz. Občutno je narasla tudi proizvodnja nafte in proizvodnja v drugih gospodarskih panogah. V zadnjih dveh letih je družbeni sektor gospodarstva na Hrvatskem zaposlil novih 95 tisoč oseb. V nadaljevanju ekspozice je govoril Jakov Blažević še o kmetijski proizvodnji ter poudaril, da se nastanek novih socialističnih druž-

benih odnosov ne sme gledati samo skozi proizvodnjo in zaposlenost, temveč tudi skozi vse boljše delovanje delavskega upravljanja v kmetijskih organizacijah.

Priprave za spravilo žita

Dr. Marijan Breclj in Djuro Uzelac o vskladiščenju letošnje letine

BEOGRAD, 28. maja. (Tanjug). Predsednik zvezne komisije za prevzemanje žetve dr. Marijan Breclj in sekretar Djuro Uzelac sta izjavila, da poteka priprave za prevzemanje in vskladiščenje obilne letine žita, ki jo pričakujejo, zelo ugodno.

Ob polni pomoči ljudskih odborov in političnih organizacij so kmetijske in trgovinske organizacije razumelo pomen prevzemanja in vskladiščenja žita. Že od jeseni, zlasti pa po ustanovitvi komisij zainteresiranih organizacij v občinah, okrajih, pokrajini Vojvodini, in republikah so skušali v začetku leta zagotoviti čim več skladišč za shranjevanje žita, predvsem italijanske pšenice. JLA je takoj pomnila dragoceno pomoč v zagotovitvi skladišč.

Pospeseno građe nove silose in skladišča na približno 20 gradbiščih po vsej državi, zlasti v Vojvodini in Slavoniji. Precej teh objektov z zmogljivostjo 20.000 vagonov bo dograjenih in pripravljenih za prevzem novega žita. Prav tako bo usposobljenih več pomožnih skladišč za še okoli 10.000 vagonov. Građe tudi druge shrambe za 20.000 vagonov, vendar pa bodo postopno dograjevane šele do konca leta.

Z dograditvijo novih objektov bo problem skladišč za letošnje leto olajšan, ne bo pa popolnoma urejen. Zato je potrebno, da se sproti vsa skladišna prostora, ki služijo za žito ali pa je prej služil v te namene. Potrebno je izkoristiti tudi druge primerne prostore in objekte, ki se lahko adaptirajo in usposobijo za začasno uporabljanje. Vsi zainteresirani organi v občinah in okrajih morajo upoštevati, da ni drugih

dajo svoje odgovornosti pri tem važnem delu, naj vplivajo na izločitev teh pomanjkljivosti.

Sindikalne organizacije naj se zavamejo za to, da bodo v največji meri prišla do izraza že prej določena gledišča: da se letos načelno ne uveljavljajo splošno in linearno zvišanje tarifnih postavk, marveč samo popravki, in sicer predvsem za kvalificirane delavce, po tudi za visoko kvalificirane; da za nagajevanje delavcev po učinku izločimo zadostna sredstva, da bomo lahko v vseh podjetjih uporabljali stimulative metode v skladu s socialističnimi načeli nagajevanja po delu in da bomo čim večjemu številu delovnih ljudi omogočili višje okebene dohodke z boljšimi sadovi njih dela;

da se tarifne postavke vodilnega kadra realno vskladijo z gospodarskim pomenom in možnostmi gospodarskih organizacij, kakor tudi s tarifnimi postavkami drugih delavcev v odvisnosti od vloge, odgovornosti in uspehov v delu posameznih vodilnih kadrov;

da se razponi v tarifnih pravilnikih uporabijo samo kot splošna orientacija glede odnosov, ki naj bi se izoblikovali med posameznimi kategorijami in da jih zato ne gre uporabljati togo, marveč je treba upoštevati konkretne pogoje posameznega podjetja, kakor tudi stanje in odnose v komuni.

Sindikalne organizacije naj zavrnejo tarifne pravilnike, ki niso v skladu z navedenimi načeli.

29. ma

Kesolucija o jugoslovanskem vprašanju

Na petem razširjenem plenumu je izvršni komite Kominterne v maju 1925 sprejel resolucijo o jugoslovanskem vprašanju, ki govori o položaju v Jugoslaviji, o narodnostni politiki KPJ, o kmetičnem vprašanju, o delu v sindikatih in o notranjopartijskih odnosih. Resolucija je bila zelo obsežna, sprejeta pa v obdobju med tretjo konferenco KPJ in tretji mkgongresom, na katerem so obravnavali vse to, posebej pa boj frakcij v Partiji.

Takrat je vladal v Jugoslaviji tako imenovani PP-režim (Pašić in Pribićević), ki je kar najbolj preganjal delavski razred, tako da je bil znan med ljudstvom kot »režim lakote in zaporov«.

V resoluciji, ki poudarja potrebo po odločnem boju proti takšnemu režimu, IK Kominterne med drugim pravi:

»V takšnih razmerah je dolžnost komunistov v Jugoslaviji, da predvsem na vseh tisti svojega dela neomajno usmerijo svoje delo po poti revolucije. Komunisti morajo znati osredotočiti vsa gibanja zatiranih narodov na enoten boj proti diktaturi velikaške buržoazije.

Na IV. kongresu KPJ v Dresdnu 1928 so govorili posebej tudi o tej resoluciji IK Kominterne. Kongres je zavzel enotno stališče glede likvidacije vseh frakcij in izvolil v centralno vodstvo KPJ tiste delavske borce (Djuro Đaković in dr.), ki so šest mesecev prej odločno uveljavili odprto pismo Kominterne.

Za potrebe našega ladjedelništva izdelujejo v Litostroju razen krmnih stavev, sider, delov Dieselovih motorjev in drugih ladjedelniških rezervne ladijske vijake iz celjene sive litine. Doslej so izdelali nad 40 takšnih vijakov, med njimi tudi največjega, ki ga vidimo na sliki in tehta 32 ton. Ta vijak je namenjen ladjedelnic 3. maja na Reki za 25.000-tonski tanker. Na levi strani so manjši vijaki, izdelani za ladjedelnico Split.

Nova stanovanja za študente

Tudi okrajni ljudski odbori bodo prispevali sredstva za gradnjo — Združenje jugoslovanskih železarn bo gradilo stolpnice

Pri ljubljanski univerzi je bil nedavno ustanovljen sklad za gradnjo študentskih stanovanj. S tem se odpirajo širše možnosti za večji dotok sredstev, s katerimi bo mogoče nadaljevati gradnjo študentskega naselja v Ljubljani. Odbor za prosveto in kulturo republiškega zbora ljudske skupščine LRS je na svoji zadnji seji sklenil priporočiti ljudskim odborom in gospodarskim organizacijam, naj prispevajo sredstva v ta sklad.

V Ljubljani je razen študentskega naselja, kjer je zdaj prostora za 1050 študentov, še Akademski kolegij na Titovi cesti s 420 posteljami, Dom Ivana Mojzerja in Oražmov dom. Skupno je torej v vseh domovih le 1629 ležajev. V letošnjem študijskem letu pa je redno vpisanih 7558 študentov na univerzi, višjih šolah in akademijah, K temu številu je treba pristeti še tiste študente, ki niso izpolnili pogojev za vpis v višji semester in absolvente, ki se pripravljajo na diplomu. Obojih je najmanj 1000. Od skupnega števila študentov nima stalnega bivališča v Ljubljani približno 4800 študentev. Tako si mora nad 3000 študentov iskati stanovanje za visoko najemnino pri privatnikih ali pa se vozijo iz oddaljenih krajev v Ljubljano.

Čeprav se je po osvoboditvi bistveno povečal stanovanjski fond za študente (od nekdanjih 372 postelj), še zdaleka ne zadostuje zaradi vse večjega števila študentov. Pri sprejemu v domove pa morajo imeti predvsem prednost socialno najsiromašnejši in otroci padlih borcev ali žrtve fašističnega nasilja.

Tudi pomanjkanje stanovanj vpliva neugodno na študijske uspehe študentov. Ker je zdaj strožji študijski režim, morajo študenti intenzivneje študirati, ker bodo le tako komercialni študij v predpisnem roku.

Vsi ti razlogi terjajo pospešeno gradnjo študentskih stanovanj. Dela bodo nadaljevali v okviru študentskega naselja pod Rožnikom. Glavni projekti za nadaljnjo gradnjo so že pred revizijskim postopkom. Zgradi naj bi pet novih stolpnice s približno 900 posteljami; in manjši objekt za zdravstveno varstvo študentov. Vsi investicijski stroški bodo znašali 632 milijonov dinarjev. Poseben sklad, ki ga je ustanovila univerza, naj bi pospešil to gradnjo. Vanj se bodo stekala sredstva iz zveznih in republiških dotacij, prispevkov ljudskih odborov ter gospodarskih in drugih organizacij. Dajele dotacij

bodo lahko po določbah pravilnika sklada dobili določeno število postelj za svoje študente. Ti bodo seveda morali imeti splošne pogoje za bivanje v študentskih domovih.

Univerzitetni svet je že pred nekaj meseci povprašal za mnenje okrajne ljudske odbore v naši republiki, ki so soglašali z ustanovitvijo sklada. Izrazili so tudi pripravljenost, da v okviru svojih možnosti prispevajo sredstva v ta sklad. OLO Ljubljana je dal 30 milijonov dinarjev, Maribor 10 milijonov, Celje 8 milijonov in Nova Gorica 1.600.000 din. Tudi Združenje jugoslovanskih železarn bo zgradilo eno stolpnico.

Torej že doedanjni odziv kaže, da bo ta sklad lahko zaživel. Pobuda univerze, da bi finansiral nadaljnjo gradnjo študentskega naselja tudi mimo rednih investicijskih sredstev, je dobila realno podlago. Skupščinski odbor za prosveto in kulturo je na zadnji seji poudaril, da pričakuje razumevanje tudi pri ostalih okrajnih in občinskih ljudskih odborih ter pri gospodarskih organizacijah, da bodo podprele s svojimi sredstvi gradnjo študentskih stanovanj, s čimer bo omogočeno tudi hitrejša usposabljanje visokokvalificiranih kadrov.

B. L.

Začetek žetve v Makedoniji

Djevdelijski, 28. maja. (Tanjug). V nekaterih vaseh djevdelijske občine na jugu Makedonije se je začela te dni, znatno prej kot prejšnja leta, žetev ječmene. Posamezni kmetje so dobili okoli 2000 kg ječmena na hektar. Po opravljeni žetvi so kmetje preorali površine in jih zasadili s tobakom. Po mnenju kmetijskih strokovnjakov bo letošnja žetev žitaric zelo bogata, zlasti na površinah zasejanih z italijanskimi vrstami pšenice.

Obisk iz Gorice

Nova Gorica, 28. maja. Danes dopoldne je prišla iz Gorice na prijateljski obisk veččlanska delegacija goriske federacije PSI (Socialistična stranka Italije). Sprejela sta jo predsednik Okrajnega odbora SZDL Tine Remškar in sekretar Milo Vižintin. Gostje so položili venec pred spomenik padlim borcem NOB v Solkanu. Ogledali so si novo delavnico Industrijske šole. Nato so bili še v tovarni pohištva in se tam zanimali za delovni proizvodni proces, v razgovoru z zastopniki delavskega sveta pa tudi o novih oblikah nagajevanja po enoti proizvoda v tej tovarni. Prav tako so se zanimali za socialno zavarovanje delavcev, za zdravstveno zaščito in za izkustva, ki jih je zbral ko-

S plenuma Sekcije industrije gradbenega materiala

Dobrna, 28. maja. Dopoldne se je v Zdraviliškem domu pričel II. plenum Sekcije industrije gradbenega materiala pri gradbenih zborskih FLRJ. Udeležujo se ga predstavniki 44 podjetij za proizvodnjo gradbenega materiala iz Slovenije, med gosti pa sta tudi predsednik Zvezne gradbene zbornice tovarni Anič in predsednik celjske občine Franc Rupret.

Industrijo gradbenega materiala čakajo v prihodnje velike naloge, zlasti pri gradnji stanovanj, saj jih bomo morali kmalu graditi na leto v zveznem merilu okoli 250 tisoč.

Naša gradbena industrija pa se ni kos vsem nalogam. Izboljšati bomo morali kvaliteto in asortiman opeke, saj je danes novi gradbeni material resno konkurirajo opeki, zlasti tramit, zrnati beton, lurgi zidaki itd. V industriji apna bo nujno povečati proizvodnjo, ker nam letno primanjkuje okoli 200 tisoč ton apna. Velika naloga gradbene industrije bo tudi tipizacija izdelkov. Cimprej bomo morali začeti proizvodnjo hidratizirane apna, ki je nepogrešljiva v sodobnem gradbeništvu. Veliko breme so tudi investicije, za katere gradbena industrija nima dovolj lastnih sredstev. Zato je Zvezna zbornica posredovala pri odgovornih čimteljih, da lahko industrija opeke in apna obdrži za dobo 10 let 50% zveznih dajatev, ki jih mora uporabiti za investicije. Vendar prevladuje mnenje, da bi morala te ugodnosti uživati vsa industrija gradbenega materiala. Seveda pa bi morala podjetja tudi v okviru komun in v lastnih sredstvih poskušati možnosti za nadaljnji razvoj. Močno pereče je tudi v tej panogi pomanjkanje kvalificirane strokovne kadra. Ta problem bodo začeli odločneje reševati že letos, ko bo 7. junija v Ljubljani odprta nova šola za izobraževanje kadrov v industriji gradbenega materiala. Tudi v tej panogi bo treba misliti na tesno kooperacijo med sorodnimi industrijami, kakor tudi na razne organizacijske ukrepe, ki bodo pospešili razmah našega gradbeništv.

Ta teden v »Komunistu«

Pred IV. kongresom ZK Srbije: Doživeli smo vsestranski razvoj — Bogdici v svetu — Iz delavskega gibanja — Po parlamentarni volitvah v Avstriji — Kaj je v skladu za telesno vzgojo — Skupnost in študentje — Soliden začetek — Resolucija III. kongresa ZK Makedonije — Iz prakse družbenega samoupravljanja — Gospodarska in družbena gibanja — Dnevni red sestanka — IV. Sterilno pozorje! Malo sodobnega — Čez tri kontinente — Izraziti — Kozar — Napad orjunašev na slovenske rudarje.

DELO

IZHAJA VSAK DAN

UREJUIJE GA UREDNIŠKI ODBOR

Miran Zakarišek, Aleksander Javornik, Pavle Zrimšek, Rudi Vogric (notranjopolično in gospodarsko področje) — Milan Segal, Cene Kranjc (kultura, prosveta) — France Drenovec (zunanjepolično) — Bojšan Zagar (dnevna redakcija) — Milan Starin (dopisništvo) — Bojan Alajš (ljudska kultura, družba) — Dušan Kurek (telesna vzgoja) — Ivan Kranjc (zanimivosti) — Dušan Vrtovec (tehnični urednik)

I. P.

IZ RAZPRAV O TARIFNIH PRAVILNIKIH

TARIFNA POSTAVKA V ZATONU

Ves kolektiv ljubljanskega podjetja »SKIP« nagrajevan po učinku

Letošnji predpisi o delitvi dohodka gospodarskih organizacij, posebej o delitvi čistega dohodka, so kolektivom omogočili, da dosledneje uveljavljajo načelo nagrajevanja po delu. To načelo so dobro uresnili v tarifnem pravilniku v ljubljanskem podjetju »SKIP«.

»Če kdaj, potem lahko mirne duše izrecemo soglasje z tarifnim pravilnikom podjetja — »SKIP«, je dejal poročevalec na nedavni seji komisije okrajnega sindikata sveta ljubljana. »Dohodek na zaposlenega povečujejo od lanskega 663 tisoč na letošnjih 697 tisoč, čisti dohodek pa od 56 na 74 milijonov dinarjev. Možnosti za to imajo, saj proizvajajo gradbene stroje, ki gredo sproti v denar. Povprečno tarifno postavko povečujejo za 14,9 odstotka, v čemer je štet oktobrski dodatek. Sprva so tarifne postavke sicer povečali za več kot 20 odstotkov, vendar so jih na naše priporočilo znižali. K temu je treba reči, da so zgradili tak sistem nagrajevanja, da zanje višina tarifnih postavk res ni važna... Razmerje med osebnim dohodkom in skladi je ostalo nespremenjeno.«

V ČEM JE SKRIVNOST TARIFNEGA PRAVILNIKA PODJETJA SKIP?

Temeljna značilnost njihovega tarifnega pravilnika je v tem, da so uspehi zgradili tak sistem nagrajevanja, v katerem igra tarifna postavka povsem podrejeno vlogo. Delavca praktično prav nič ne zanima, kakšna je njegova tarifna postavka. Še več: tudi osebnih dohodkov uslužbenec ni odvisen od tarifne postavke. Tako so vsi od kraja nagrajevanja po učinku, oziroma po realizaciji celotnega podjetja.

Delavčev osebni dohodek je odvisen od treh činitelj: od minimalnega osebnega dohodka, »cenika del« in od »odstotne udeležbe na mesečnem realiziranem celotnem dohodku zaposlenega«. Pogledajmo si podrobneje te tri reči:

Glede minimalnega osebnega dohodka ni potrebna posebna razlaga. Ta je predpisana, na delavčev osebni dohodek pa vpliva toliko, da ne more dobiti manj. Bolj sta zanimiva druga činitelja.

ZA BOLJŠE DELO — BOLJŠE PLAČILO

Cenik del je obsežna priloga tarifnega pravilnika, v katerem so razvrščena vsa dela serijske proizvodnje gradbenih strojev, ki jih proizvajajo v SKIP. To je v bistvu akordni cenik, v katerem je določeno, koliko dinarjev dobi delavec za izdelavo določenega kosa ali za določeno delo. Druge številke pa so le podatki, na osnovi katerih je izračunana akordna cena. Vsa dela so namreč razvrščena v 13 kategorij, ki se stopnjujejo od ne kvalificiranih do visokokvalificiranih del. Za vsako kategorijo pa so določili fikso postavko v dinarjih, ki služi za izračun vrednosti v akordnem ceniku ali v ceniku del, kakor pravijo v SKIP. V tej obratni postavki pa je šele skrita tarifna, iz katere so obratno postavko izračunali.

Prednost takega sistema nagrajevanja ni samo v tem, da delavčev osebni dohodek ni prav nič odvisen od neposredne tarifne postavke, marveč še v tem, da se močno izgublja pojem kvalifikacije. Za podjetje ni več važno, kakšne papirje

ima delavec, važno je, ali je sposoben opravljati določeno delo. Tako je teoretično mogoče, da bi nekvalificiran delavec opravil tudi visokokvalificirano delo, če bi seveda dokazal, da ga je sposoben opraviti. V tem sistemu nagrajevanja je vsak delavec zainteresiran, da se strokovno čimbolj usposobi, da se čimprej navadi opravljati

(sledečega je praktično sila malo). Isto velja tudi za vse delavce, ki niso zaposleni neposredno v proizvodnji, in za vse uslužbence. Ti so udeleženi v odstotku na realiziran mesečni celotni dohodek za zaposlenega. Kaj je torej ta »odstotna udeležba«?

Za osnovo so vzeli planirani celotni dohodek podjetja za letošnje leto in delili z 12, dobljeni rezultat pa so razdelili s številom zaposlenih. V tarifnem pravilniku so določili za vsa delovna mesta v podjetju, v kolikšnem odstotku je delavec ali

terem določajo, koliko prisodijo komu za strokovnost, za stalnost itd. Glavna bitka se bo bila torej za razpore in ne za tarifne postavke.

Po povedanem sodeč je ta sistem posebej stimulativen, ker veže posebej uslužbenca na celoten uspeh podjetja. Naši pa so tudi izredno stimulirani, ker so postavili za osnovo mesečni dohodek podjetja, izračunan na enega zaposlenega. Vsi so torej zainteresirani, da ostane številko 148, kolikor je zaposlenih, nespremenjeno in da se po možnosti še zmanjša, ker se deli dohodek potem na manj zaposlenih, zaradi česar odpade na enega več denarja. Zlasti se bodo branili zaposlitvi koga več na neproduktivnih delovnih mestih, saj novi ne bi prav nič prispevali k povečanju dohodka podjetja. Obenem pa si bodo prizadevali, da bi čimbolj zmanjšali razmerje med produktivno in neproduktivno delovno silo, produktivni v prid.

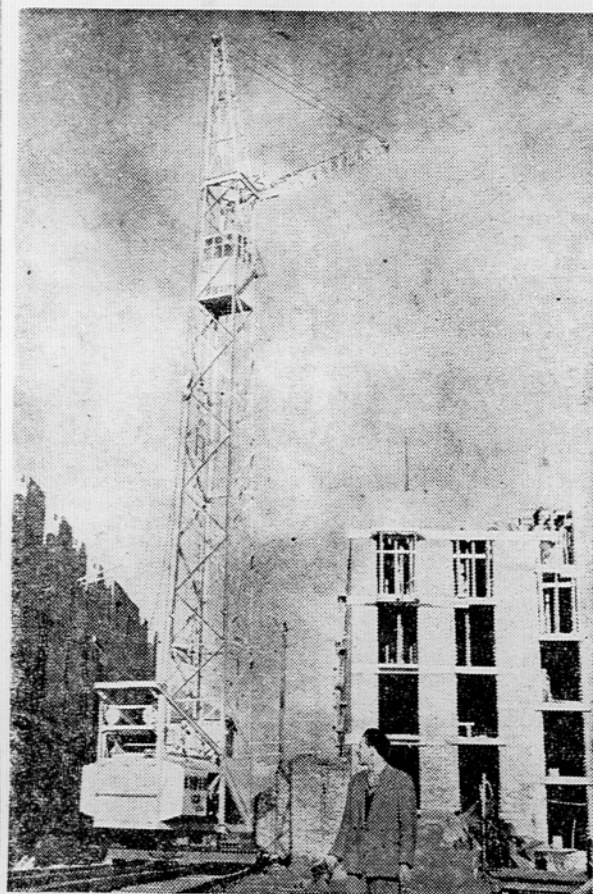
Sami vedo, da ta sistem še ni popoln in da je ta tarifni pravilnik le začasen vse do oblikovanja ekonomskih enot in do prehoda na nagrajevanje po enoti proizvoda. Šele takrat bodo lahko postavili za nagrajevanje uslužbenecv taka merila za določanje njihovega osebnega dohodka, ki bodo spodbujala k zmanjševanju stroškov na vsakem delovnem mestu. Odvisnost osebnih dohodkov od celotnega dohodka podjetja je torej le izhod v silo, ker danes drugih ekonomskih pokazateljev še nimajo.

KDAJ PA IGRA VLOGO TARIFNA POSTAVKA?

Ta je pomembna le v treh primerih: po njej so plačani novi delavci v poskusni dobi, vajenci v prvem mesecu po opravljenem izpitu, s katerim so dosegli kvalifikacijo ter v obratni dobi. Takrat dobe namreč vsi akontacijo v višini tarifne postavke. Po periodičnem obračunu pa se izplača razlika od celotnega zasluga.

Upravni odbor SKIP je potemtakem povsem upravičeno ugotovil na eni izmed sej: »Tarifna postavka pri nas praktično odmir.«

Vlado Jare

Zerjav »Krpas«, izdelek SKIP Ljubljana

dela višje strokovnosti. Povsem razumljivo pa je, da mora biti kakovost izdelka ali opravljene dela neoporečna, kar sproti ugotavlja medfazna kontrola. Za slabše delo — manjšo plačilo, tudi to načelo je uveljavljeno v tem tarifnem pravilniku.

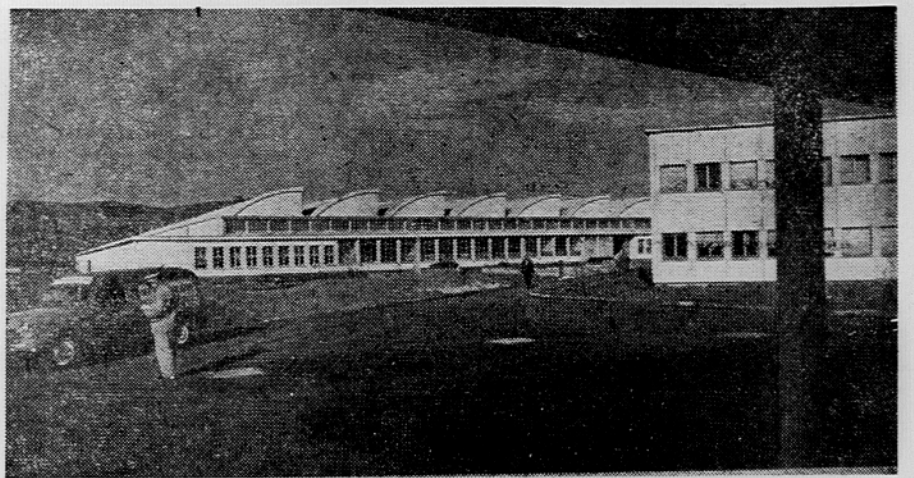
ČIM MANJ ZAPOSLENIH, TEM BOLJŠI ZASLUŽEK

Pri tretjem činitelju gre v bistvu za to, da je delavčev osebni dohodek odvisen tudi od realizacije celotnega podjetja. Glede tega pa je treba prejšnje nekaj pojasniti.

Tiste ure, ko dela delavec na akord in je nagrajen po ceniku del, dobi plačane toliko, kolikor je napisano v ceniku del ne glede na to, ali dela podjetje z izgubo ali s presežkom. Postavili so načelo, naj dobi delavec plačano, kar je napravil, ker je ustvarjena nova vrednost, ki bo prej ali slej uveljavljena na tržišču. Drugače pa je, kadar tečejo tako imenovane režijske ure, ali kadar opravljajo delo, ki ni normirano

uslužbenec udeležen na mesečnem celotnem dohodku na zaposlenega. Odstotki so pa v razponu, na primer: delovno mesto, obratno knjigovodstvo: — 10,534 do 12,875 (računali so na tri decimalke). Kajpak nas zanima, kako so prišli do teh števil? Ti odstotki so razmerja med tarifno postavko na določenem delovnem mestu in celotnim dohodkom podjetja, v katerem so seveda vsi materialni stroški, stroški uprave in režije ter družbene dajatve. Tarifna postavka igra torej tudi tu povsem podrejeno vlogo, saj je služila le za izračun razmerja, izraženih v odstotkih. Razumljivo pa je, da je vse to odvisno od višine ustvarjenega čistega dohodka podjetja.

Ker pa so razmerja izražena v razponu, so določili merila, po katerih se za vsakega posameznika določi, v kakšnem odstotku je udeležen na celotnem dohodku. Merila so naslednja: strokovnost, stalnost, marljivost in samostojnost pri delu. V tarifnem pravilniku je izdelan poseben točkovni sistem, po ka-

Pogled izpod napušča vratarnice na glavne proizvodne hale in na del upravnega posloplja tovarne »Tomas« v Kopru

»TOMOSU« SE ODPIRAJO POTI NA VSE STRANI

Trdna veljava doma in na tujem

IZREDNO ZANIMANJE ZA PROIZVODNJO NAJLEPŠE UREJENE TOVARNE MOTORJEV IN MOTORNH KOLES — SKORAJ TRETJINA LETOSNJE PROIZVODNJE ZA IZVOZ — VELESEJMI DOMA IN NA TUJEM PRINAŠAJA »TOMOSU« CEDALJE LEPSA PRIZNANJA

Ko so pred dvema tednoma predstavniki koprškega okraja obiskali predsednika Tita ter mu prikazali gospodarsko, politično in kulturno problematiko, je dobljen del razgovora veljal tovarni motorjev »Tomas« v Kopru. Predsednik Tito se je med drugim živo zanimal za razvoj tovarne »Tomas«, zlasti se glede prodaje izdelkov doma in v novih možnostih izvoza v države, s katerimi je naš predsednik navezal prijateljske stike ob svojem zadnjem potovanju v tujino. V zvezi s to problematiko prikazujemo v glavnih obrisih, kako se je doslej »Tomas« že uveljavil doma in na tujem ter si odprla na vse strani najlepše perspektive za svojo motorno proizvodnjo.

Več kakor 20.000 »Tomasovih« motorjev že brni in križari po cestah Jugoslavije. Tisoč se vozi na teh motorjih na delo in v domače hiše. Tisoč se prepleše počitnice. Tisočim delovnim ljudem je postal »Tomasov« motor nepogrešljiv, tako rekoč sestavni del življenjske ravni, ko so ceste in pota krajša, cilji bližji. Kako nepregledna je za vrsta teh motorjev, ki koristno strežejo ljudem! Ali to je šele začetek velike »Tomasove« proizvodnje, ki začneja zdaj samostojno teči s tekočega traku. Letos pojde v svet že okoli 20.000 novih motorjev, največ (do 18.000) »Colibrijev«, ki postajajo pravico ljudsko motorno vozilo. Za proizvodni načrt za prihodnja leta? Vsako leto po 30.000 motornih vozil.

V komercialni vam povedo, da reklame zdaj ne potrebujejo. Z vseh strani so tako zasuti s prednaročili, da ne znorejo in

ne vedo, kako in komu najprej ustreči. Nad 40.000 je prednaročil iz Jugoslavije, pa še vsak dan prihajajo nova. Neprestano se tudi stopnjuje zanimanje iz tujih dežel, zlasti tistih, v katerih se »Tomas« udeležuje velesejmov.

O velesejmih doma in na tujem, ki se jih »Tomas« že nekaj let redno udeležuje in si je na njih še pred začetkom lastne proizvodnje utri pot po vsej Jugoslaviji in v mnoge tujne države, pripoveduje komercialni direktor Milan Černič:

»Letos smo se udeležili splošnega velesejma v Zagrebu, ki pa ni bil kdove kako zanimiv zaradi premajhnega obiska. Z njim smo imeli precejšnje stroške. Prav odlično pa je bil velesejem v Novem Sadu, kjer smo razstavili naše male motorje »Stabilce«, tako zelo uporabne za najrazličnejše pogone. Med številnimi vojvo-

dinskimi ribiči z Donave in Save pa smo vzbudili nepričakovano zanimanje za »Lamo« motorje za čolne. Samo iz Novog Sada se je prijavilo nad 2000 interesenkov. Letos pojdemo še na sejem ribištva, pomorstva in turizma v Zadar s »Stabilcem« in »Lamo«, a tudi z motornimi kolesi. Velesejma tehnike, združenega z mednarodnim avto-moto salonom, ki bo avgusta v Beogradu, se udeležimo z izdelki našega celotnega proizvodnega programa. Prav tako pa tudi jesenskega velesejma v Zagrebu. Preko naših trgovskih zastopstev pa bomo sodelovali tudi na lokalnih sejmih v Kranju, Mariboru, Skopju in Splitu.«

Pa velesejmi, pota v tujino? »Obiskovalci mednarodnega velesejma v Leipzigu so pokazali za naše motorje izredno zanimanje. Vseč jim je izvedba, sestavljeni deli, kromiranje in lakiranje. V Budimpešti smo s celim programom. V Poznaju pa že tretje leto razstavljamo. Tu bi lahko prodali že nad 10.000 »Colibrijev« in »Galebov«. Zda smo tu s prvimi konkretnimi zaključki. Zanimivo: Vzhod se izredno živo zanima za naše izdelke! V Solunu, kjer smo že tretje leto, je precejšnje zanimanje za »Colibrije« in »Stabilce«. V prvem zaključku smo prodali za 12.000 dolarjev. Prav lepo perspektivo imamo tudi za izvoz v Sirijo, kjer imajo neverjetno imenitne ceste za motorizacijo in znatno je zanimanje za naše izdelke v Tunisu. Zadovoljivo smo prodali tudi v Aleksandriji, ki je naročila dva tisoč »Colibrijev«.

In dalje v Azijo in Afriko? »Želci smo intenzivno proučevati tržišča v Indiji, Burmi in Indoneziji. Ze prve ugotovitve kažejo na najlepšo perspektivo. Tu imajo ljudje izredno smisel za motorizacijo, pa lepe ceste in pogoje. Da, tudi v Afriko še pojdemo...«

Konkreten letošnji izvoz? »V tujino bomo izvozili do 30 % naše letošnje proizvodnje motorjev. Da pa ne bi naše domače tržišče tega teže občutilo, bomo v glavnem izvažali zimske proizvodnje, ko doma ni sezone in večjega zanimanja. Na tujih tržiščih smo v cenah konkurenčni. Z izvozom pa skušamo med drugim tudi doseči devizno ravnovesje.«

Franc Gerželj

IZ NOVE STANOVANJSKE ZAKONODAJE

Kako je po novih zakonskih določilih s podnajemniki?

Podstanovalec v zaščito so v novem zakonu o stanovanjskih razmerjih določile o tem, da mora občinski ljudski odbor določiti višino zneska, ki ga plačujejo podstanovalec za uporabo stanovanjskih prostorov. Prav tako določa občinski ljudski odbor najvišje cene za uporabo pohištva zato, da se prepreči izkoriščanje podstanovalec. Toda novi predpisi omejujejo tudi podstanovalec. Medtem, ko je bilo doslej mnogo sporov prav glede tega, ali sme dati podstanovalec stanovanjske prostore v uporabo drugemu, novi predpisi točno določajo, da tega ne sme sto-

riti, razen če ni v pogodbi to izrecno določeno.

A kako je z odpovedjo? Podstanovalec pogodba, ki je sklenjena za določen čas, preneha s potekom tega časa. Pogodba, ki je sklenjena za nedoločen čas pa se lahko odloži, ne da bi bilo treba navajati razloge. In tudi oblika ni predpisana. Za veljavnost zadostja, da se odpovedi sporoči drugi stranki, bodisi ustno ali pisмено po pošti ali sodišču. Samo izjemoma, kadar se odpoveduje podstanovalec pogodbo le iz enih razlogov, kot se odpovedujejo stanovanjske pogodbe.

le iz istih razlogov, kot je moč odpovedati pogodbo za stanovanje. Toda zakon pozna še eno izjemo v korist podstanovalec. Tisti podstanovalec, ki bo na dan, s katerim bo začel veljati novi zakon, uporabljal po odločbi stanovanjskega organa stanovanjski prostor z enim ali več družinskimi člani, ali bo uporabljal stanovanjski prostor samo s svojim hištvom in plačeval najemnino naravnost hišnemu svetu, bo zaščiteno in mu bo moč odpovedati podstanovalec pogodbo le iz enih razlogov, kot se odpovedujejo stanovanjske pogodbe.

ZDRAVSTVENI PODLISTEK

Pred Dnevom krvodajalcev

Kri - najdragocenejše zdravilo

Pretok ali transfuzija krvi je nujno in najzanesljivejše zdravilo pri vseh bolnikih, ki so na ta ali oni način izgubili znaten del svoje krvi, pa tudi pri onih, ki imajo slab kakovost krvi zaradi obolenja krvi in krvotvornih organov in zaradi infekcij ter zastrupitev.

Več kot tri sto let so zdravniki poskušali — večinoma brez uspeha — z nadomeščanjem izgubljene krvi. Pretoki živalske krvi na človeka (na primer od jagneta ali psa) so se večji del kontali s smrtjo bolnika, pa tudi pretok krvi od človeka na človeka je bil v mnogih primerih zvezan s smrtno nevarnostjo. Zdravniki takrat namreč niso vedeli, da človek ne sme dobiti krvi poljubnega človeka. Samo nekatere vrste krvi se prenašajo med seboj, toda vzroka dolgo niso odkrili.

Sele v začetku našega stoletja (l. 1901) so odkrili, da ima vsak človek eno od štirih različnih krvnih skupin ter da more brez nevarnih posledic dobiti le kri od človeka z isto skupino, kateri pripada sam, oziroma kri skupine, katero so imenovali z znakom 0 (nula).

Ljudje s to krvno skupino (0) so veljali zato kot »univerzalni« dajalci krvi. Izkušnje med zadnjo svetovno vojno in po njej pa so dokazale, da »univerzalnega« dajalca sploh ni. Ni torej človeka, ki bi lahko dal svojo kri vsakomur brez nevarnosti za sprejemalca.

Praktične izkušnje in teoretična dognanja

so sedaj dokazala, da je zanesljiva le transfuzija iste krvne skupine, katero ima bolnik. Med drugo svetovno vojno pa so nadalje dognali, da transfuzija krvi ni zadosti varna, če upoštevamo le zgoraj omenjene štiri krvne skupine.

V letih 1941-43 so spoznali še en važen faktor za izbiro vrste krvi za transfuzijo. Ta faktor so nazvali »Rhesus-faktor« (po opici, od katere so dobivali preizkusni serum). Dognali so, da ima 85 % ljudi v svoji krvi »Rhesus« tvari, medtem ko jih ostalih 15 % nima. Oni, ki teh tvari v svoji krvi nimajo, niso »Rhesus-negativni«, utegnejo biti resno ogroženi zlasti, če ponovno prejmejo kri od »Rhesus-pozitivnih«. Zato je danes preizkus na »Rhesus-faktor« strogo obvezen pred vsako transfuzijo krvi.

Transfuzijo krvi so pričeli bolj uporabljati in zares dobrimi uspehi šele proti koncu prve svetovne vojne (okrog l. 1917). Do zadnje svetovne vojne so pretakali kri s pomočjo raznih aparatov direktno iz žile dajalca v žilo sprejemalca — bolnika. Ta metoda je dobra toda zamudna.

Zato sedaj po vsem svetu uporabljajo v glavnem le indirektno metodo pretoka krvi, to je konservirano kri. Kri, ki jo odvzamejo dajalcu, spravimo v sterilno steklenico in ji dodamo snovi, ki preprečijo, da bi se kri strdila. Te steklenice s tekočo krvjo hranimo v hladilniku pri temperaturi plus 4 stopinje C. Konservirana kri je uporabna 14 dni po odvzemu.

Sodobni zavodi za transfuzijo imajo v zalogi ustrezne količine vseh vrst konservirane krvi.

Če je krvna skupina sprejemnika in dajalca določena točno in vestno s predpisanimi preizkusi, je sama transfuzija — iz steklenice s konservirano krvjo v žilo bolnika — zelo preprosta stvar in brez nevarnosti.

Kri je postala čudežno zdravilo, ki mnoge obuja od smrti, zdravlja, ki mu ni enakega. Potrošnja krvi je po zadnji svetovni vojni pričela naglo naraščati po vsem svetu.

V preteklem letu smo v LR Sloveniji porabili 11.083 litrov krvi (torej več kot 11 toni). Razumljivo je, da to zahteva velika organizacijska in tehnična sredstva, pa tudi veliko število posebnih strokovnjakov.

Potrošnja krvi upravičeno smatrajemo kot eno izmed meril za medicinsko raven v deželi. Zanimivo je, na kakšnji stopnji je sedaj naša Slovenija v primerjavi z drugimi deželami, glede na potrošnjo krvi.

V Švici porabijo v enem letu na sto prebivalcev 900 ml krvi, v Franciji 1000 ml, v angleškem mestu Birminghamu 1250 ml, pri nas v Sloveniji pa smo lani porabili na vsakega 100 prebivalcev 733 ml krvi. Vsekakor po tej strani zaostajamo za mnogimi zapadnimi deželami, kljub naglemu in intenzivnemu razvoju naše transfuzijske službe. Tisti, ki menijo, da v naših bolnišnicah trošimo preveč krvi, nimajo pravi

Največ krvi porabljajo tisti bolniški oddelki, kamor se v velikem številu zatekajo bolniki z velikimi in naglimi izgubami krvi in kjer opravljajo velike operacije. To so predvsem oddelki za kirurgijo in oddelki za porodništvo in ginekologijo.

Ljubljanska kirurška in ginekološka klinika porabi za zadnja leta na vsako bolniško posteljo blizu 4 l krvi v teku enega leta.

Pri kakšnih bolnikih uporabljajo največ krvi?

Najbolj nujna in nenaдомestljiva je transfuzija krvi pri bolnikih s hudimi poškodbami, ki povzročajo večje zunanje in notranje krvavitve.

Sedaj vemo, da je izguba krvi glavni vzrok za takozvani šok pri poškodbah. Brez takojšnje in izdatne transfuzije bi šokirani poškodovanec umrl. Prenesel ne bi niti narokoz, še manj pa operacije, ki je često dolgotrajna in pomeni dodaten napor za oslavljeni organizem.

Bolnikom s hudimi in razsežnimi opeklinami moremo rešiti življenje le z velikimi transfuzijami krvi v prvih urah po nesreči. Opekline namreč ne uniči le kože, podkožja in globlji tkiv, v hudih primerih uniči tudi do 40 % vseh rdečih krvnih telescev v krvi.

Pogoste so boleznj s hudimi notranjimi krvavitvami, kot na primer krvaveča rana na želodcu ali dvanajstniku. Brez transfuzije krvi bi premnože take bolnike izgubili. Bolniki, ki imajo rakasta obolenja, potrebujejo pri zdravljenju številne in velike transfuzije krvi: pred operacijo, med in po njej. Rakasto tkivo namreč zastruplja krvotvorne organe s svojimi razpadki. Nastane slabokrvnost ali malokrvnost, ki silno oslabi odpornost organizma. Ne pozabimo, da skoraj vsak šesti človek umre zaradi raka!

Tudi hude infekcije in razne zastrupitve povzročajo malokrvnost, katero je moč najhitreje lečiti le s transfuzijo krvi.

Pri velikih operacijah, na možganih, na organih v prsnem košu, kot so pljuča, srce in velike krvne žile, pri obsežnih operacijah v trebuhu so izgube krvi med operacijo, kljub vestnemu operiranju, včasih zelo velike. Pri takih operacijah neredko porabimo po več litrov krvi. Tako smo na primer na ljubljanski kirurški kliniki med eno samo operacijo na možganih porabili 9 litrov krvi!

Zelo velike količine krvi so potrebne pri modernih operacijah na odprtem srcu, kjer poseben stroj začasno nadomešča delovanje srca s tem, da mesto srca poganja kri po ožilju.

Transfuzija krvi je poleg izpolnjenosti anestezijske najvažnejši faktor, ki zmanjšuje smrtnost pri velikih operacijah.

Vsak dan rešuje transfuzija krvi življenja več tisoč ljudi na svetu in ne poznamo sredstev, ki bi jo mogla nadomestiti.

Z umetnimi raztopinami moremo delno nadomestiti le krvno tekočino (plazmo), nikakor pa krvnih telescev. In prav rdeča krvna telesa so najvažnejše krvno tkivo, ker nosijo vsem organom kisik, brez katerega ni življenja.

Le moderna antibiotična sredstva za pobiljanje bakterijskih infekcij (kot n. pr.: penicilin, streptomycin, teramicin itd.), moremo po njihovi pomembnosti in odločilni delavnosti primerjati z vlogo transfuzije krvi.

Transfuzija krvi in antibiotična sredstva so spremenila obličje medicine. Kirurgiji so odprla vrata za ogromen, poprej neslučen razvoj in vedno nove uspehe.

Doc. Dr. Mirko Dergas

OB ROBU DOGODKOV

Decentralizacija

Reorganizacija krajevne uprave, ki jo bodo v kratkem začeli izvajati v Združenih arabskih republikah, bo brez dvoma pomembna nova pozitivna sprememba v notranji političnem življenju te države. To bo prva reforma dotedanje okostne uprave in bo v celoti spremenila strogo centralizirani sistem, ki je dušil in zapiral notranji razvoj.

Po predlogu novega zakona, ki bo v kratkem začel veljati, bodo vsi ZAR razdelili na 33 okrožij, ki jim bodo načelovali guvernerji. Toda guverner ne bo samo upravni organ, temveč tudi politični voditelj, ker bo hkrati predsednik Nacionalne unije. V okrožjih, mestih in vaseh pa bodo imeli v glavnem izvoljene svete, ki bodo imeli pravico na svojih ozemljih sprejemati lastne odločitve v okviru zakona. V vaseh pa bodo kmetije po priporočilu odbora Nacionalne unije izvolili svojega predsednika. Krajevne oblasti bodo tako dobile večjo pristojnost in tudi ne bodo več podrejene ministrstvu za notranje zadeve kot so bile doslej, temveč predsedniku in ljudski skupščini. Guvernerje bo postavil direktno predsednik republike, kateremu bodo tudi odgovarjali.

V novem sistemu uprave bo imela važno vlogo nova politična organizacija ZAR Nacionalna unija, ki bo »vzela med ljudstvom in oblastjo«, kakor je izjavil minister za notranje zadeve Zaharija Mohiaddin.

V reševanju notranjih problemov ZAR pa bo ta ukrep važen tudi zato, ker pomeni prelom z dosedanjim staro prakso, ko so tisoletja upravljali brez kakršnegakoli sodelovanja ljudstva. Novo sistem — tako poudarjajo v Kairu — pa je zgrajen na sodelovanju ljudstva pri upravi in zato predstavlja »velik korak naprej v izgradnji demokratske, socialistične in korporativne družbe«. Z napovedano reorganizacijo pa bodo odstranili tudi razlike, ki so bile doslej na tem področju med sirske in egiptovske pokrajine ZAR. Sirija je imela že doslej nekakšen sistem samouprave, medtem ko je egiptovska pokrajina poznala samo strogo centralistični sistem. Po novem zakonu bodo uvedli enoten sistem za obe pokrajini.

Reorganizacija pa bo prinesla tudi druge spremembe. Napovedujejo, da se bo zmanjšal centralni državni aparat, mnogo funkcionarjev pa bo moralo na deželo v razne lokalne organe. Zmanjšati bo treba tudi zelo močan birokratski aparat, ki je sicer mnogo stal, bil pa je zelo neučinkovit.

Decentralizacija in demokratizacija uprave je poleg vprašanja politične organizacije Nacionalne unije in drugega političnega načrta med vprašanji, ki so v notranji problematiki te države sedaj najbolj v ospredju. Sič

Markezinisov načrt

Vodja grške progresistične stranke predlaga dezatomizacijo Balkana

ATENE, 28. maja. (Tanjug). Vodja grške progresistične stranke Markezinis je objavil svoj načrt o dezatomizaciji Balkana na področju, ki bi obsegalo Grčijo, Romunijo, Bolgarijo in Albanijo. K temu načrtu se lahko priključijo tudi druge države, če ne nameravajo na svojem področju ustanovljati oporišč za jedrsko orožje in če privolijo v nadzorstvo, ki je nujno potrebno za uveljavljanje takšnega sporazuma.

Sporazum bi zajemal vse vesile, posebno pa ZDA in

Sovjetska delegacija v Korču

Tirana, 28. maja. — Kakor poročata tiranski radio, so ministri predsednik Hruščev in drugi člani sovjetske partijske in vladske delegacije davi odpotovali v mesto Korču. Sovjetsko delegacijo spremlja med drugimi prvi sekretar CK Albanske partije dela Enver Hodža, predsednik vlade Mehmed Šehu in član Politburoja ter sekretar CK Albanske partije dela Haki Kapo. V mestu Korču je bilo zborovanje, na katerem sta govorila Haki Kapo in Nikita Hruščev.

Tirana, 28. maja. (ATA). V Albanijo je danes iz Sočija prisel na obisk kitajske vojaške delegacije, ki jo vodi podpredsednik vlade in obrambni minister maršal Peng Te Uaj. Kitajsko delegacijo je na obisk povabil podpredsednik albanske vlade in obrambni minister general Bećir Baluku.

AMAN. — Predsednik začasne alžirske vlade Ferhat Abbas je prisel na uradni obisk v Jordanijo, kjer ostane tri dni.

BAGDAD. — Vojaški tožilec je zahteval smrtno kazen za devet oficirjev, ki so bili obtoženi, da so sodelovali v mousluskem uporu. Doslej so zaradi sodelovanja v tem uporu obsodili 32 oficirjev.

OBISK EDVARDA KARDELJA NA DANSKEM

Ogled kmetijskega Zelanda

Podpredsednik Zveznega izvršnega sveta si je ogledal kmetijske predele na Zelandu ter je obiskal med drugim tudi neko farmo in zadržno mlekarino

HELSINGOER, 28. maja. (Tanjug). Podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj in drugi gostje iz Jugoslavije so bili danes dopoldne na severozahodnem delu Zelanda, največjega danskega otoka, na katerem je tudi glavno mesto Kjōbenhavn, in se ondi seznanjali z gospodarstvom, ter si ogledovali zgodovinske spomenike. Edvard Kardelj je bil v družbi danskega ministra za kmetijstvo Skyttea najprej na neki zasebni srednje veliki kmetiji, ki je tipična oblika danskega kmetijskega gospodarstva.

Danska kot dežela z zelo razvitim kmetijstvom in zelo razpredenim zadržnim sistemom spada med dežele z največjimi pridelki na svetu. Tovarišu Kardelju so razkazali dansko kmetijsko srednje velikosti v vasi Uggelose, nedaleč od Kjōbenhavna. Skoraj eno uro je prebil Edvard Kardelj v živahnem razgovoru s farmerjem Axelom Simonsenom, ki je odgovarjal na številna vprašanja svojega visokega gosta. Tovarišu Kardelj se je zanimal za velikost kmetije, za meto-

de in pogoje obdelovanja zemlje in rejo živine, zanimala ga je rentabilnost pridelovanja posameznih pridelkov, povpraševal je po cenah, pogojih za prodajo kot tudi možnostih in načinih nabavljanja potrebščin za pridelovanje na danski vasi itd. Med razgovorom je danski farmer, ki se mu je kmalu pridružil tudi več sedosod, seznanil tovariša Kardelja z načinom združevanja farmerjev v specializirane zadruge, ki prevzemajo največji del kmetijskih pridelkov za prodajo na trgu. Tovarišu Kardelj si je ogledal tudi hleve in druga gospodarska poslopja te kmetije, kjer je videl, kako in v kakšnih pogojih redijo živino na danski vasi.

Kolona avtomobilov je nato odpeljala naprej proti severu skozi lepe in kultivirane danske pokrajine. Številne skupine ljudi na poljih ali pred gospodarskimi poslopji kot tudi otroci so priskočili pozdravljati goste iz Jugoslavije.

Edvard Kardelj si je ogledal zadržno mlekarino v Baunedeu, ki se zanimal za odnose te mlekarne zadruge s kmeti, ki ji dobavljajo mleko za predelavo. Mlekarni dobavljajo mleko okrog 124 kmetijskih gospodarstev. Mleko potem predelujejo v sir, maslo in druge mlečne izdelke.

Edvard Kardelj si je potem s svojim spremstvom nekaj časa ogledoval zgodovinski dvorec Frederiksberg. Dvorec so večidel zgradili v XV. in XVI. stoletju. Bil je rezidenca danskih kraljev vse do druge polovice prejšnjega stoletja. Zdaj je v njem več zgodovinskih muzejev.

Gostom iz Jugoslavije so pridružili kosilo v znanem hotelu »Marien List« v Helsingoeru, prav na morski obali, kjer se Danska najbolj približa Švedski. Gostitelj je bil danski zunanji minister Oto Krag s soprogo. Tu se je skupini pridružil tudi Pepca Kardelj, ki je bila pred tem skupaj s soprogo danskega ministrskega predsednika Hansena in soprogo jugoslovanskega podsekretarja za zunanje zadeve Srđice Price v rehabilitacijskem centru v Hornbeuku.

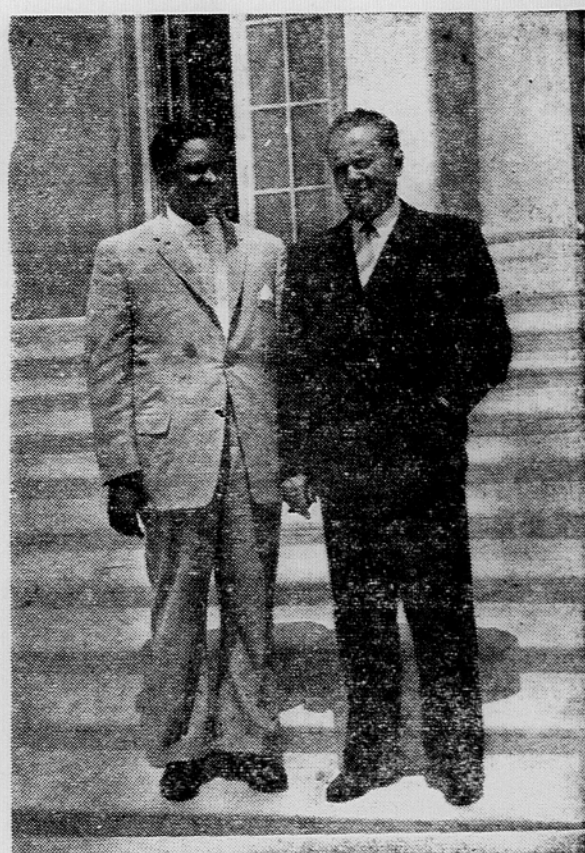
Po razgovorih, ki sta jih imela večerj podpredsednik ZIS Edvard Kardelj in danski ministrski predsednik Hansen, poudarjajo politični krogi v Kjōbenhavn posebno prisrčnost, ki je vladala na tem srečanju, kakor tudi željo, da bi se prijateljski odnosi in medsebojno razumevanje med Jugoslavijo in Dansko še bolj poglobili. Krogi obeh delegacij izražajo zadovoljstvo nad prijateljskim vzdušjem, ki je značilno za izmenjavo mnenj med jugoslovanskimi in danskimi predstavniki.

Cepprav uradno niso objavili, o čem so se razgovarjali, so določili poučeni krogi, da sta oba državnik splošno izmenjala gledišča tako o perečih mednarodnih problemih kot tudi o vprašanjih, ki se nanašajo na medsebojne stike med Jugoslavijo in Dansko. Komentarji poudarjajo, da v odnosih med obema deželama ni odprtih vprašanj in da se stiki med njima stalno in uspešno razvijajo. Tukajšnji krogi sodijo, da je bila na razgovorih obojestransko izražena želja, da bi postali odnosi med obema deželama še bolj intenzivni.

Kakor poročajo, se bodo razgovori med Kardeljem in obiskom na Danskem še nadaljevali. Ob zaključku obiska bo objavljeno skupno poročilo.

Diplomatska kronika

Dunaj, 28. maja. (Tanjug). — Jugoslovanski veleposlanik v Avstriji Jože Zemljak je bil večerj popoldne pri državnem sekretarju v zunanjem ministrstvu Kreiskem, ki nadomešča službeno odsotnega ministra Fedla.

Predsednik Tito je 27. maja sprejel danskega ministra za delo Emanuela Bensch

Zdravica Edvarda Kardelja

(Nadaljevanje s 1. strani)

ma in zavzemata različna stališča do nekaterih konkretnih mednarodnih vprašanj. Toliko bolj je pomembno, da vladata med nami duh razumevanja in težnja po razširitvi medsebojnega sodelovanja in da imamo na področju mednarodnih odnosov, posebno glede ohranitve miru in urejanja odprtih vprašanj na mirnoljubnem način, sorodna gledišča o dolgi vrti vprašanj. Naši dve deželi sta tudi v tem oziru pripravljeni za sodelovanje v duhu načel ustanove listine OZN.

Jugoslavija odločno podpira načelo, da je notranja ureditve posameznih dežel stvar, o

kateri naj odločajo njihovi narodi v skladu s svojimi pojmovanji, potrebami in pogoji. Ob spoštovanju suverenosti vsake države, priznavanju njihove enakopravnosti in nemešavanju v tuje notranje zadeve razlike v ekonomskih in družbenih konceptih ali v ideoloških glediščih ne ovirajo medsebojnih odnosov niti sodelovanja v urejanju osnovnih skupnih vprašanj sedanjosti. To je pot aktivne mirnoljubne koeksistence, v kateri je usmerjena vsa naša zunanja politika.

Razvoj mednarodnega položaja kaže, da so bili vzlic občasnim krizam, ki glede na stopnjo sodobne vojne tehnike posebej pomenijo resno nevarnost, doseženi tudi važni rezultati v ustvarjanju pogojev za postopno sporazumno urejanje odprtih vprašanj. Tu mislim tudi na svetovno javnost, ki čedalje močneje nastopa proti poskusom urejanja mednarodnih problemov s silo ali z vmešavanjem v notranji razvoj drugih dežel. Neomejeno tekmovalstvo v oboroževanju veslel je postalo že splošni problem vsega sveta, katerega ureditve ni mogoče več odlagati.

Zaradi tega nas navdaja upanje, da bodo konference odgovornih državnikov, ki so se zdaj začela v Zenevi, pripomogle, da bo stvar premaknjena z mrtve točke in da bo odprta realna perspektiva za zboljšanje mednarodnih odnosov v prihodnosti.

Odgovornost za preprečitev splošne katastrofe moderne vojne zadene v prvi vrsti vesele. Toda tudi majhne dežele lahko prispevajo svoj delež. Se več, da bi z uspehom premagali sedanja globoka nasprotja, bodo morale razviti neutrudno dejavnost in spodbujati ter podpirati mirnoljubne konstruktivne pobude. K temu cilju bodo mnogo prispevale tudi s tem, da bodo razvijale in utrjevale čedalje trdnje in živahnje medsebojne stike in čimbolj vsestransko sodelovanje.

Odnos med našima deželama sledijo na tradicionalnem prijateljstvu, ki je prišlo močno do izraza v minuli vojni. Rezultati teh odnosov so posebno vidni na gospodarskem in kulturnem področju. Vzlic že doseženim uspehom takšnega sodelovanja sodimo, da so še znatne možnosti, in naša želja je, da bi se naši odnosi nadalje razvili in razširili. V tem namenu prisojamo poseben pomen osebnim stikom državljanov, zlasti pa odgovornih državnikov obeh dežel. Čedalje več Jugoslovancev in Dancev se srečuje, seznanjajo se z medsebojnimi težnjami in potrebami, razvijajo duh prijateljskega razumevanja in ugotavljajo skupne koristi, ki izvirajo iz iste želje po miru in zanesljivi prihodnosti za to in naslednje generacije.

Zelo srečen sem, da se mi je ponudila priložnost, da se približe seznanim z vašimi ljud-

mi in njihovimi velikimi uspehi. Napredek, ki ste ga dosegli na posameznih področjih družbenega življenja, pomeni hkrati tudi zelo koristno izkušnjo za nas. O tem pričajo zelo veliko število naših ljudi, ki stalno prihajajo na Dansko s študijskimi nalogami. Rad bi se tudi po tej poti zahvalil danski vladi, da omogoča takšne stike, kot tudi številnim danskim strokovnjakom, gospodarstvenikom in drugim državljanom, ki tako prijateljsko in ljubeznivo pomagajo našim ljudem, da se seznanijo z vašimi izkušnjami. Sodobno, da je vse to ena važnih oblik prijateljskega sodelovanja med našimi narodi.

V prijetno dolžnost si štejem, da izrazim vladi in narodu Danske najiskrenejše želje naše vlade in naših narodov za nadaljnji napredek in blaginjo vaše države. Dovolite mi, da na zdravim Njegovemu Veličanstvu danskemu kralju Frederiku IX., za nadaljnjo okrepitev prijateljstva med našimi narodi, za vaše osebno zdravje, gospod predsednik, za zdravje vaše cenjene soproge.

Po večerji sta se podpredsednik ZIS Kardelj in ministrski predsednik Hansen v salonu Christiansborga prisrčno razgovarjala s povabljenici.

Goste iz Jugoslavije in njihovi danski gostitelji so se pozneje odpravili v slovito zabavišče Tivoli, kjer so v pripravljenem razpoloženju prebili ostali večer.

Tretja stavka kamnarjev

OD NAŠEGA STALNEGA DOPISNIKA

TRST, 28. maja. (Po telefonu). Ze tretjič letos so na Tržaškem stavkali delavci kamnarske industrije. Tudi najnovejša 48-urna stavka je bila v sklopu vsedravnih stavk kamnarjev in so jo enotno organizirale 3 največje italijanske sindikalne organizacije.

Cilji enotnega stavkovnega gibanja kamnarjev so predvsem sklenitev nove kolektivne pogodbe in v okviru te povišanje mezd ter izboljšanje delovnih pogojev. Sedanja pogodba datira iz leta 1954 in ne ustreza več trenutnim življenjskim razmeram. Zato zahtevajo sindikati 15-odstotno povznesje mezd in plač, združenje industrijev kamnarske stroke pa je pripravljeno pristati le na 2,5%.

Dosedanje vsedravnne stavke kamnarjev še niso, razen nekaterih lokalnih primerov v okolici Rima in v Liguriji, zlo-mile odpora lastnikov. Le-ti se namreč dosledno sklicujejo na krizo italijanske kamnarske industrije in na izgubljena zunanja tržišča. Danes izmed vseh italijanskih kamnolomov izvažajo samo rimski travertini in kamen iz Massa Carrare. Ostali kamnolomi so sedaj vezani izključno na italijansko tržišče. Tudi kraški kamnolomi v okolici Trsta preživljajo slabe trenutke. Beli kamen prodajajo samo še za domače gradbinstvo. Nekoč nič manj iskani barvani marmor prav tako ostaja doma. Industrijci imajo, kar se krize kamnarske industrije tiče, svoj prav. Vendar nasprotno temu sindikati poudarjajo, da se je število delavcev kamnarjev od leta 1945 do danes skoraj za polovico zmanjšalo, a da je proizvodnja ostala skoraj na isti višini. Res je tudi, pravilo, da nastajajo trenutni zastoji v prodaji obdelanega kamna, to- da še vedno so lastniki prodali v celoti svoje zaloge, zastoje

pa izkoristili za pritisk na delavce in za zavračanje njihovih upravičenih zahtev. Glavni dokaz sindikatov pa je dejstvo, da združenje industrijev kamnarske stroke neče objaviti podatkov o dohodkih njihovih panog. Podoba je politična, da kriza le ni toliko prizadela lastnikov, zato pa naj bi njeno breme nosili predvsem delavci.

Na Tržaškem dela v kamnolomih nad 1000 delavcev. Zaposleni so v glavnem v manjših obratih in le nekaj je takih, ki zaposlujejo okoli 100 delavcev. Delovni pogoji so dokaj težki in zato tukajšnji kamnarji zahtevajo še posebej izboljšanje zaščitnih sredstev. Medtem ko v ostalih krajih Italije uspejo kamnarske stavke skoraj 100-odstotno, pa je odstotek na Tržaškem dokaj nižji. Tudi zadnja stavka je zajela le 70% delavcev. Manjši uspeh tukajšnje stavke pripisujejo pritisku, ki ga izvajajo lastniki na delavce, predvsem v manjših kamnolomih, kjer je zaposlenih le nekaj delavcev. Razen tega pa zaposlujejo tudi begunce, ki so zaradi svojega posebnega položaja bolj nagnjeni k povznesanju.

Dušan Fortič

Poziv na stavko v Madridu

Madrid, 28. maja. (AP). V nekaterih tovarnah in obratih v Madridu so se pojavili letaki, ki pozivajo delavce, naj 1. junija prenehajo delati. Dne 11. aprila pa so se na španskih univerzah, razen na barcelonski, pojavili ilegalni listki s pozivi študentom, naj bodo solidarni z delavci v njihovi morebitni stavki.

ZUNANJI MINISTRI V WASHINGTONU

Razgovor z Eisenhowerjem

Ameriški predsednik je sprejel štiri zunanje ministre — Priprave za nadaljevanje konference v Zenevi

WASHINGTON, 28. maja. (Reuter). Zunanji ministri ZDA, Sovjetske zveze, Velike Britanije in Francije so imeli danes v Beli hiši sestanek s predsednikom Eisenhowerjem, na katerem so proučili dosedanja potek ženevskih razgovorov o Berlinu in Nemčiji. Sestanek je trajal 37 minut.

Predsednik Eisenhower je danes v Beli hiši priredil kosilo za več uglednih državnikov, politikov in drugih predstavnikov, ki so se večerj udeležili pogreba bivšega zunanjega ministra Dullesa. Na kosilu so bili med drugimi podpredsednik ZDA Nixon, zunanji ministri Herter, Couve de Murville, Lloyd in Gromiko, zahodnonemški kancler Adenauer, generalni tajnik Atlantske zveze Spaak, zunanji ministri Avstrije, Belgije, Zahodne Nemčije, Italije, Nizozemske ter večje število drugih uglednih osebnosti.

V Zenevi pa zahodni funkcionarji nadaljujejo priprave na prvi tajni sestanek zunanjih ministrov štirih velesil, ki se bodo jutri vrnili iz Washingtona. Zasebna seja bo v villi voditelja britanske delegacije Selwyna Lloyda in bo lahko pomembila prelomnica na konferenci, ki ji grozi nevarnost, da obklič v razpravah o nasprotujočih si načrtih obeh strani o ureditvi nemškega vprašanja.

Diplomatski opazovalci so prepričani, da bodo Herter, Lloyd, Couve de Murville in Gromiko, zahodnonemški kancler Adenauer, generalni tajnik Atlantske zveze Spaak, zunanji ministri Avstrije, Belgije, Zahodne Nemčije, Italije, Nizozemske ter večje število drugih uglednih osebnosti.

Sovjetska zveza. Dežele, ki bi ga sprejele, bi lahko ostale v takšnih odnosih do zaveznikov, kakor so zdaj. Kakor poudarja Markezinis, bi se ta sporazum razlikoval od predloga romunškega ministrskega predsednika Chivu Stoice, ker se nanaša samo na vprašanje dezatomizacije, pri čemer ne bi upoštevali, kakor to upošteva Stoicov načrt, neurejenih vprašanj med balkanskimi deželami. Na drugi strani pa zajema Markezinisov načrt za razliko od podobnega načrta poljskega ministrskega predsednika Rapackega samo dezatomizacijo, ne pa tudi demilitarizacijo. Markezinis, ki je bil nedavno na obisku v Moskvi, poudarja, da je Sovjetska zveza v načelu za takšen sporazum.

Jutri popoldne se bosta predsednika Sukarno in Lopez Mateos sestala v nacionalni palači, kjer bosta imela razgovore.

Na poti v Mehiko se je predsednik Sukarno za tri ure ustavil na letališču v Caracasu. Razgovarjal se je z venezuelskim predsednikom Rómulo Betancourtom in zunanjim ministrom Arcahom. Srečanje med Sukarnom in Betancourtom ni bilo vnaprej določeno.

LONDON. — Velika Britanija je sklenila ukiniti številne omejitve uvoza iz dežel dolarske trgovinske cone.

Nova politična stranka v Ugandi

Kampala, 28. maja. (Reuter). Vodja bivšega nacionalnega gibanja in gibanja za svobodo Ugande Mulira je sinoči izjavil, da bo ustanovil novo politično skupino — svobodno konvencijo Ugande, katere naloga je, razviti v ljudeh nacionalni čut za namenom, doseči neodvisnost dežele.

Oba ministra sta bila izvoljena pred mesecem dni za senatorja. Francoska ustava pa določa, da imajo vsi ministri obveznost, da 30 dni po izvolitvi za člane parlamenta svobodno izbirajo med predstavniki mandatom in članstvom v vladi. Čeprav odstop obeh ministrov ne bo imel večjih političnih posledic, sta dejansko odstopila zaradi velikih političnih nasprotij v vladi koaliciji. Zavzemala sta se namreč za razširitev pravic poslancev in senatorjev v nasprotju z zahtevami ministrskega predsednika Debreja. Na Berthoinovo pobudo so v senatu prav tako zavrnili zahtevo vlade po ukinitvi glasovanja, potem ko so člani vlade odgovorili na ustna vprašanja parlamentarcev. Ta stvar je že sprožila hud spopad tudi v zbornici, kjer je ministrski predsednik Debre zahteval, naj poslanci

svoj novi poslovnik predložijo ustavnemu svetu, da se izreče o njem. V protest proti sklepu senata, da obdrži pravico glasovanja po izjavah ministrov, je vlada danes sklenila, da bo uveljavila neoblikovane ukrepe represalit. Tako je bilo sklenjeno, da »za določen čas« noben član vlade ne bo prisostvoval sejam senatu, vtem ko so hkrati odgovorili poročilo ministra za Saharo Jacquesa Soustella, ki naj bi senatorjem »ročal o razmerah in možnostih za nagli ekonomski razvoj v tej največji puščavi, bogati petroleji«.

Poučeni krogi danes poudarjajo, da bo predsednik republike De Gaulle na predlog ministrskega predsednika Debreja imenoval za novega notranjega ministra in ministra za kmetijstvo člana sedanje vlade ali vlogo državnega funkcionarja.

»Represalije« proti senatu

Člani francoske vlade zaradi spora okrog poslovnika nekaj časa ne bodo hodili na zasedanje skupščine

PARIZ, 28. maja. (Tanjug). Člana vlade Michela Debreja, notranji minister Berthoin, radikalec in minister za kmetijstvo Houde, sta sinoči odstopila zaradi »slabega zdravja«.

Oba ministra sta bila izvoljena pred mesecem dni za senatorja. Francoska ustava pa

Sukarno v Mehiki

MEXICO CITY, 28. maja. (AP). Indonezijski predsednik Sukarno je danes z letalom prisel v Mexico City na državni obiski v Mehiko. Na letališču ga je sprejel mehiški predsednik Adolfo Lopez Mateos in mu zaželel dobrodoščilo.

Jutri popoldne se bosta predsednika Sukarno in Lopez Mateos sestala v nacionalni palači, kjer bosta imela razgovore. Na poti v Mehiko se je predsednik Sukarno za tri ure ustavil na letališču v Caracasu. Razgovarjal se je z venezuelskim predsednikom Rómulo Betancourtom in zunanjim ministrom Arcahom. Srečanje med Sukarnom in Betancourtom ni bilo vnaprej določeno.

Od našega
dopisnika
iz Rima

FILMSKI MOST

IZMENJAVA ŠOLSKEGA FILMA Z ITALIJO

V mali, okusno urejeni pro-
jekcijski dvorani italijanskega
kinematografskega podjetja
Luce v Rimu, kjer ima svoje
prostore tudi italijanski center
za avtozivne pripomočke, se
je minuli petek zbralo okrog
trideset italijanskih srednješol-
skih profesorjev in članov cen-
tra, da bi si ogledali serijo
naših vzgojnih filmov ter po-
vedali o njih svoje mnenje. Po-
puke za to zanimivo in korist-

naše vzgojne in dokumentarne
ter risane filme. Na njihovo
povabilo je pretekli teden pri-
šla v Rim delegacija našega
centra za vzgojni film pod
vodstvom profesorja Josipa Lu-
katele. Predstavnik italijan-
skega centra, ki ga vodi
dr. Remo Branca, so naši de-
legaciji razkazali svoje labora-
torije in jo seznanili s siste-
mom svojega dela. Delegacija
si je ogledala tudi rimski pro-

tični pripomb pa je bila pred-
vsem posledica tehnične po-
manjkljivosti, kajti skoraj vsi
filmi so imeli le srbohrvaški
komentar, zaradi česar so znat-
no izgubili na učinku. To velja
predvsem za filma Naš kras in
pa za Pot v veselje, ki brez
komentarja ne povesta skoraj
ničesar. Za take filme ne zado-
stka kratka vsebina v katalogu,
temveč je potrebno vsaj simul-
tano prevajanje. Živahno di-

želju, kjer otroci manj poznajo
pomen prometnih znakov. Za
risani film Abra-Kadabra je
nekaj deček dejal, da po njego-
vem mnenju duši otroško fan-
tazijo. Isto je prejšnji večer
pripomnil neki prisotni duhov-
nik. Pripomba je razumljiva z
ozirom na različno usmerjenost
vzgoje: tu misticizem, pri nas
stvarnost. Film Abra-Kadabra
pa je prav kritika misticizma,
verovanja v nadnaravne sile, ki
je tu sila razvito in ga določe-
ni krogi celo pospešujejo.

Najzanimivejši je bil odmev
na kratki film Deček in kurir.
Film je pri otrocih zapustil
najgloblji vtis. Neka deklica je
ob tem filmu pripomnila, da v
vojni niso bili samo Nemci ta-
ko kruti, tudi mi smo bili, vsi
so bili, kajti vojna je vedno
enaka, sovražnika je treba ubi-
ti, sicer ubije on nas, zato pa
voin ne bi smelo bitja. Drugi
otroci so bili mnenja, da je ta
film bolj neposreden, ker je
igran in ne risan, da pove več,

ker je bolj stvaren od risanih
filmov.

Na splošno je bil mali avdi-
torij zadovoljen z našimi filmi
in ob koncu se je v imenu vseh
mladih gledalcev neki dečko
zahvalil naši delegaciji ter de-
jal, da so otrokom filmi ugajali.

V kratkem se bo podobna
manifestacija ponovila pri nas,
kajti 7. junija bo prišla v Beo-
grad delegacija italijanskega
centra za avtozivne pripo-
močke, ki bo našim profesor-
jem in učiteljem pokazala Ita-
lijanske vzgojne filme. V Zagre-
bu je bil podobno v zvezi z iz-
menjavo poučnega in šolskih filmov
med Italijo in Jugoslavijo. Iz-
menjavati nameravajo po pet
filmov naenkrat. Kakor smo iz-
vedeli, so v teku tudi razgovori,
da bi filme v našem jeziku
predvajali v slovenskih šolah
v Trstu in italijanskih šolah v
Italijijskih manjšinskih šolah pri
nas.

A. Stanovnik

Maximo Prado (Mehika): Plesalci (1957, linorez) — Iz gradiva za III. mednarodno grafično razstavo v Moderni galeriji v Ljubljani, ki jo bodo odprli 17. junija

no navezavo stikov med našimi
in italijanskimi prosvetnimi de-
lavci, ki se ukvarjajo z moder-
nejšim načinom vzgoje, so dali
nekateri člani italijanskega
centra, ki so si med nedavnim
festivalom znanstvenega filma
v Rimu ogledali tudi nekatere

vincljski center, katerega de-
javnost je sicer še zelo skrom-
na z ozirom na zelo omejena
finančna sredstva in strogo
cenzuro cerkve, ki na razne
načine posega tudi na njihovo
delovno področje. Za 764 šol na
področju rimske province in za
okrog milijon otrok imajo na
razpolago le 120 zvočnih pro-
jektorjev, 13 nemih, 328 diapro-
jektorjev, 137 radioaparatorov, 43
magnetofonov in 23 televizijs-
kih aparatov. Sredstva za na-
kup filmov zbirajo otroci sami.
Poleg finančnih težav je še vr-
sta drugih ovir, ki kljub priza-
devnosti in požrtvovalnosti čla-
nov centra zavira razširitev
njihovega delokroga. Uvedba
nove avtozivne metode pouka,
kakor tudi izbira filmov, je od-
visna od direktorja šole, ki po-
gosto nimajo dovolj razumevanja
ali pa se bojijo, da bi se ob en-
ali drugi prikazani film spo-
takni kak prenapetost, iz česar
bi lahko sledile tudi resnejše
posledice.

Profesorji, ki so si ogledali
naše vzgojne filme: Freske,
Abra-Kadabra, Naš kras, V
pristanu sreče, Poslednja čeraga,
Pot v veselje, Nespornost, Deček
in kurir ter Cowboy Jimmy,
so bili z njimi zelo za-
dovoljni in so jih na splošno
pozitivno ocenili. Večina kri-

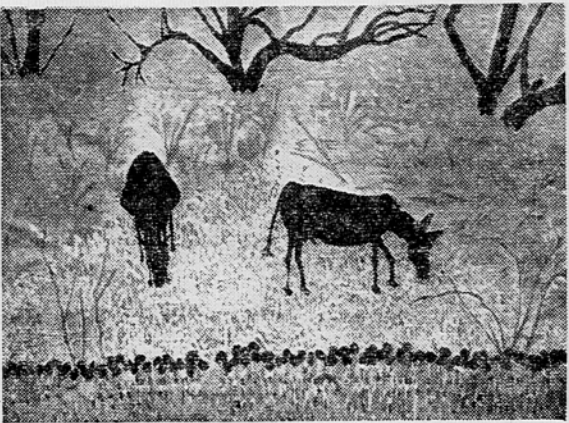
skusijo je izjavila tudi kratki
satirčni film, Nespornost, ka-
tereja so mnogi razumeli kot
kritiko sodobne umetnosti in
so ga kot takega odklonili, med-
tem ko ostali filmi niso naprjena
proti sodobni umetnosti, tem-
več le proti snobizmu. Za na-
šega gledalca to je jasno, ne pa
za italijanskega, ki je premalo
poučen o razvoju naše moderne
umetnosti ter pogosto živi v
prepričanju, da tudi pri nas
preganjam moderno smer
v slikarstvu. Jasno je, da tako
nepoučen gledalec ne more
pravilno razumeti osti omenje-
nega filma.

Se zanimivejša pa je bila
druga predstava, v soboto do-
poldne, ko se je v isti dvorani
zbralo okrog 60 dijakov rimske
niže srednje šole in okrog 10
njihovih profesorjev. Mladi gle-
dalci so po vsakem filmu pose-
bej povedali svoje mnenje. Po-
sebnost so jih navdušile risanke,
ki so žele že tudi vrsto medna-
rodnih priznanj. Zato, da jih
pri nas doma tako poredkoma
vidimo. Menda mora človek v
tujino, da vidi, kaj lepega pro-
izvajamo, pri nas doma.

Otroci so bili navdušeni nad
filmom Prometni znaki, učilni
junaki, za katerega so dejali,
da bi bil prav primeren tudi za
njihove šole, zlasti na pode-

MLADA LIKOVNA POTA

Na sam dan mladosti so odprli v Kidričevi 5 likovno razstavo
mladih, ki je vse dni izredno lepo obiskana. Razstava je rezultat
nagradnega natečaja revije »Mlada pota«, razpisane v aprilskih
dneh, in stalnega sodelovanja revije z mladimi ljudmi, nadarje-
nimi likovnimi ustvarjalci na začetku ustvarjalne poti in že z
veljavnimi zamali. »Mlada pota« že sedem let spodbujajo mlade
likovnike: Uspeh: sto dvajset razstavljenih del. Med sedemin-
tridesetimi avtorji so dijaki, študentje, kmečki fanti iz Poljanske
doline, litografski vajence. Udeleženi so tržaški dijaki iz šole
prof. Cernigoja. — Odprtje razstave so združili s podelitvijo
nagrada (žiri natečaja so sestavljali akad. slikar France Mihelič,
akad. slikar Marko Sušteršič in likovni mentor revije akad.
slikar Jože Chuha), ki jih je izročila nagradnemu Sonja Gasper-
šičeva. Prvo nagrado je dobila štiriinajstletna Mojca Fakin (v
njenih temperah je presenetljiva izvečenost, prirčnost otro-
ške risbe se organsko prepleta z zahtevnejšimi prostornimi
problemi in posluhom za barvno kompozicijo), drugo nagrado
je dobil Leopold Hočevar, trboveljski dijak (za risbe, ki izpo-
vedujejo preprostost, občutno črto, drobno vsakdanjo resničnost,
za portrete otrok, sošolcev in znancev, presenetljivo izrazne),
tretja nagrada je pripadla Petru Jovanoviču, dvajsetletnemu
kmetu iz Poljanske doline (s samoniklim izrazom prizorov iz
življenja na vasi), četrti nagradenec je bil Igor Dolenc. Litograf-

Mojca Fakin: Oslčka (tempera) — 1. nagrada na natečaju Mladih potov

ski vajenec, tudi iz Poljanske doline (z značilnim neposrednim
izrazom, ki prevladuje nad tehnično dovršenostjo, smislom za
podajanje objektivnega sveta in občutkom za linearno ravno-
težje. Tržaški dijak Klavdij Palčič je dobil peto nagrado. —
Nagradenec je čestital v imenu Centralnega komiteja LMS
Tone Poljšak. — Razstava je lep, prikopen dogodek.

Vrednotenja na razpotju

Današnje misli ne bodo prvič
zapisane in tudi zadnjič ne.
Lahko bi jih zapisali vsak te-
den, kot se vsak teden menja
naš filmski program.

Gre namreč za film. »Visoki
jezdec« je le člen v verigi, s
katere naša distribucijska in
programska praksa utesnjuje
vsa prizadevanja po filmski
estetiki in moralni vzgoji gle-
dalcev. Ta western na našem
filmskem programu ni le en-
kraten spodbudil, temveč na-
črtovanje nekakega konstantnega
pravila, ki vzbuja resne dvome
o umetniških in idejnih krite-
rijih naših odkupovalcev in se-
staviteljev programa.

V ožjih estetskih merilih o
»Visokem jezdecu« ni treba iz-
gubljati besed. Film je rezultat
otoplega hotenja po denarju,
ki izrablja za vzbujanje učin-
kovitosti najbolj groba sred-
stva. Ob misli na umetnine, ki
jih je tudi ta znan zaril na
filmski trak, je »Visoki jezdec«
profanacija filmske umetnosti.

Pri nas pa želimo, da bi imel
film tudi drugačne, idejne in
moralne vrednosti. »Visoki je-
zdec« je kričanje nasprotje teh
želja. Kot se je vzbujena, obzir-
na grška tragedija v degenerir-
anem Rimu izrodila v s krvjo
preplavljeni oder, so v ameri-
ških filmskih atelijeh zamen-
jali resnobo in trdoto boja za
življenjski obstoj, ki ga je pol-
na ameriška zgodovina, za ne-
kakošno umazano enciklopedijo
fizičnih grobosti, nasilstva in
ubijanja. Co naj pred našimi
očmi že pada junak za junako-
m in podleže za podležem,
naj padajo v tragičnih nasprot-
jih velikih moralnih in idejnih
problemov, kakršne je v svojih
delih zastavljal Shakespeare.

Nikar pa naj nam filmsko plat-
no ne vsiljuje devet grobih
ubojev zaradi treh udeležev z
bičem! Kako se more distri-
buter pod film s tako popače-
no in ponižano »tragično nu-
žnostjo« podpisati brez sramu?

Se bolj bridko so misli na ta-
ke in podobne filme ob dej-
stvu, da se je pri nas western
nekako izenčil s pojmom fil-
ma za dorasčajočo mladino.

In močnejše je ta ali oni di-
stributer prav te dni podpisal
pogodbo za nov podoben film,
na njegovi pisalni mizi pa je
še ležal časopis s Titovimi be-
sedami: »... Le da ko je go-
vorila o filmu in mladini, ne
dolžim nje, marneč tiste, ki mi-
slijo le na denar, ne pa na po-
sledice slabih filmov...«

S. G.

Jubilej narodnega gledališča v Beogradu

Med pomladjo, ki predstavlja
konec gledališke sezone, in
jesenjo, ki prinaša začetek
nove, se bodo tudi letos vrstila
medsebojna gostovanja naših
gledaliških ansamblov. Pripravi-
ljajo jih tudi v Beogradu.

Ansambel Jugoslovanskega
dramskega gledališča bo obiskal
najprej Zagreb (od 13. do 18.
junija), potem bo v dneh od 19.
do 23. junija nastopil v Ljub-
ljani in zaključil svoje goso-
vanje z obiskom na Reki od
24. do 28. junija. V program
gostovanja so uvrščena dela
»Zaljubljeni ostali«, »Bratje Ka-
ramazovi«, »Beraška opera«,
»Plug in zvezde«, ter program
»Pesmi bolečine in junastva«,
ki ga je gledališče naštevilo za
proslavo 40-letnice ZJK.

Beograjsko dramsko gledališ-
če je zaključilo redno sezono
že 24. maja in se pripravljajo na
gostovanja, s katerimi bo v
prihodnjem mesecu obiskalo
več mest v Sloveniji in Hrvat-
skem Primorju. V Mariboru
bodo nastopili v dneh od 29.
maja do 1. junija, v Celju od
2. do 5. junija, potem pa še na
Reki, v Zadru, Sibeniku in
Splitu.

Beograjsko dramsko gledališ-
če je že sestavilo obsežen re-
pertoar za prihodnjo sezono.
Med drugimi predvidenimi deli
so »Gledališče revolucije«,

izbor prizorov iz različnih odr-
skih del, ki so jih uprizorjalo
naša napredna gledališča pred
vojno in med njo, po sinopsisu
Jovana Putnika; »Konak«, Mi-
loša Crnjskega, večer Stoda
na Sremca, za katerega bodo
pod naslovom »Tisto naše, kar
je nekoč bilo«, adaptirali za
odrsko izvedbo njegove p. ve-
sti, in pa dela Eugena O'Neila,
Bernarda Shawa, Kafke in
Tennesseeja Williamsa.

Narodno gledališče na Trgu
republike bo v prihodnji se-
zoni praznovalo 90-letnico Dra-
me in 40-letnico Opere v tej
gledališki hiši. S »Tetovirano
rožo«, Tennesseeja Williamsa
je dopolnilo to gledališče svoj
repertoar s sedmo letošnjo pre-
miero, med drugimi deli letoš-
njega programa pa je bila tudi
s tretjim dejanjem izpopolnje-
na Kraljeva drama »v agoniji«.

Naprosili smo direktorja
Drame Milana Djokovića za
nekaj odgovorov na vprašanja
o bodočem repertoarju in o
programu jubilejne proslave.

Število uprizorjenih premier,
je odgovoril direktor Djoković,
se mi zdi maksimalno z ozirom
na naša druga gledališča in
zlasti ob upoštevanju delovnih
pogojev v naši hiši, kjer de-
lajo pod isto streho Drama,
Opera in balet.

Minula sezona ima svoje po-
sebno obsežje v dejstvu, da
smo uprizorili znatno večje
število predstav izven naše
hiše, bodisi v Beogradu ali na
podeželju, kakor v prejšnjih
letih. V tem vidim zagotovilo
večja načina v organizaciji na-
šega dela s ciljem, da tako
nadajujemo tudi v prihodnji
sezoni.

»Naslednja sezona bo jubilej-
na«, je nadaljeval Milan Djo-
ković. »Narodno gledališče v
Beogradu bo praznovalo 90 let
Drame in 40 let Opere v tej
hiši. Najbolj verjetno je, da
bomo jubilej proslavili na
skromen način. S tem mislim
na samo svečanost ob prilo-
žnosti glavnega jubilejnega dne.

Sicer pa bo vsa sezona za nas
in za naše gledalce potekala v
znamenju spominov na to po-
membeno obletnico. Glavni do-
godek ob začetku proslave bo
prva izvedba nove drame Mi-
loslava Kralje »Areteos«. Re-
žiral bo novi režiser Bojan
Stupica.

Za sezono prihajajo v poštev
od del domačih avtorjev še
»Dorčolska posla«, popularna
komedija nekdanjega igralca
tega gledališča Ilje Stanovje-
vića, ki bi jo radi pokazali pu-
bliki z našim najboljšim ko-
mikom.

Od del sodobnih jugoslovan-

skih pisateljev bomo upoštevali
novo dramo Mateja Bora
»Zvezde so večne«, od del iz
tuje literature pa bomo posegli
po Platonu, Shakespearu, Do-
stojevskem, Shawu in drugih.
Zelati bi dve od teh premier
oddelili izven naše hiše v ka-
terem od kulturnih domov ali
pa v kakšni tovarniški dvorani.

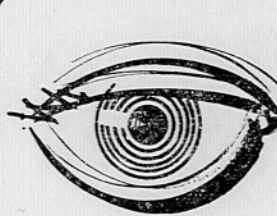
Z mislijo na gostovanje slo-
venskih umetnikov v Beogra-
du, katere je za prihodnje dni
povabilo v goste beograjsko
Narodno gledališče in ki bodo
nastopali v dvorani Jugoslo-
vanskega dramskega gledališča,
je direktor Djoković zaključil
svoj razgovor.

Menim, da bi bila pogostnejša
medrepubliška gostovanja iz-
redno koristna ne le za nadalj-
nji razvoj naše gledališke
umetnosti, temveč pomembna
tudi za boljše medsebojno spo-
znavanje in korist prekvalite-
brstva in enotnosti naših na-
rodov.

R. Radović

POPRAVEK

V poročilu Frana Albrehta o
zadnji premieri v ljubljanski
Drami »Beg v prostost«, objavl-
jenem na naši včerajšnji kulturni
strani, so v drugem stopenju za-
mešane vrstice. Sest vrstic pod
sliko iz Fischerjeve igre je tre-
ba pravilno čitati na začetku
istega stolpca.

GAUGUIN V CHICAGO

V Umetnostnem inštitutu v
Chicago so odprli razstavo
194 del velikega francoskega
slikarja Paula Gauguina. Za
razstavo so njegova dela pri-
spevali razni muzeji in zaseb-
niki. Že prva dva dneva je
razstavo obiskalo več kot de-
set tisoč ljudi.

TEDEN MADŽARSKE KNJIGE

Jutri se bo na Madžar-
skem začel slavnostni teden
knjige, v katerem bodo ob-
javili 18 novih madžarskih
del. Razen tega so v ta na-
men že izdali 18 novih izda-
madžarskih klasikov, 17 pre-
vodov tujih pisateljev, 15
mladinskih del, 4 politična
in 15 znanstveno-strokovnih
del. Razprodajo knjig so or-
ganizirali v 1500 knjigarnah
Budimpešte.

UMRL JE NESTOR ARABSKIH IGRALCEV

V Kairu je umrl nestor
arabskega gledališča Georg
Abiad. Moč, ki je bil star
75 let, je v mladosti študiral
v Parizu pri tamkajšnjih
francoskih igralcih in se
nato po prvi svetovni voj-
ni vrnil v Egipt. Vse svoje živ-
ljenje je posvetil upostavitvi
in rasti arabskega gledališča.

STOLETNICA HOLMESOVEGA OCETA

Conan Doyle

Te dni je
preteklo sto
let, odkar se
je rodil an-
gleški pisa-
telj Conan
Doyle, ki v
svetu slovi
posebno po
svojih na-
petih de-
tektivskih ro-
manih. Ju-
nak njegove-
vih roma-
nov iznajdljivi detektiv Sher-
lock Holmes se je uvrstil
med najbolj značilne like
svetovne književnosti. Doyle
sam je bil po poklicu sicer
zdravnik in se je tudi delno
upodobil v stalnem spre-
mljevalcu tega velikega an-
gleškega detektiva, zdravniku
dr. Watsonu.

NOVA FRANCOSKA ZVEZDA

17-letna Maite Doumenach
je v hipu postala sinonim za
novo francosko igralsko zvez-
do. Pri evropskem finalu za
mlade igralce pred medna-
rodno žirijo v Kazinu v
Cannesu je baje tako dobro
odigrala prizor iz Pirandello-
ve drame Sest oseb išče av-
torja, da jo je režiser Louis
Malle takoj angažiral za
glavno vlogo v svojem no-
vem filmu Svoboda po Com-
radovem tekstu. Njeno bodo-
če umetniško ime bo Marie
Laforet.

FESTIVAL KRATKIH FILMOV

V Mannheimu v Zahod-
nem Nemčiji so te dni odprli je
stival kratkih in doku-
mentarnih filmov. Ta med-
narodni festival bo trajal te-
den dni. Skupno bodo prika-
zali 150 kratkih in doku-
mentarnih filmov iz 33 držav.

WOZZEK V METROPOLITANSKI OPERI

Modernistična opera Alba-
na Berga Wozzek je do-
živela te dni uspešno uprizo-
ritev v Metropolitanski ope-
ri v New Yorku. Opero, ki
jo je prenašala tudi radijska
mreža, je dirigiral Karl
Boehm, režiral pa Herbert
Graff. Že pred tem, leta 1931,
so opero Wozzek prvič upri-
zoriili v ZDA v Philadelphiji
pod vodstvom Leopolda Sto-
kouskega.

NAGRADA STRAVINSKEMU

Slavni skladatelj in diri-
gent Igor Stravinski je dobil
te dni v Kjopenhavnu nagra-
do Sonning za glasbeno
ustvarjanje. V koncertni dvo-
rani Tivoli so mu podelili na-
grado z največjo slovesnost-
jo. Zatem je danski kraljev-
ski simfonični orkester pod
njegovim vodstvom izvedel
njegovo skladbo Zar ptica.

MAREK HLASKO SE VRACA

Mladi poljski pisatelj Ma-
rek Hlasko, ki je vzbudil po
svetu veliko pozornost in ki
je, kot znano, pred me-
seci emigriral iz doma-
zahodni svet, se bo v krat-
kem znova vrnil na Poljsko.
Poljski avtor je zdaj trenut-
no v Izraelu, kjer je v enem

izmed tamkajšnjih kibucov
pisal neko svoje novo literar-
no delo. Čeprav je bil v emi-
graciji kritičen do sedanjega
režima na Poljskem in če-
prav so ga tudi iz Poljske v
tem času napadli, je zdaj
zaprosil za ponovno vstopno
dovoljenje in se bo v začet-
ku junija s poljsko ladjo
vrnil domov.

BRECHTOV ŠVEJK V NEMCIJI

V Velikem gledališču v
Frankfurtu so te dni z veli-
kim uspehom dali Brech-
tovo komedijo Švejk v drugi
svetovni vojni. To je bila
prva uprizoritev tega napre-
dnega dela v Zahodni Nemčiji.
Režiral je Harry Buckwitz, v
glavni vlogi Švejka pa je na-
stopil Hans Ernst Jäger. Ca-
sopisne kritike poudarjajo, da
je bil to večer, kakršnega
Frankfurt že dolgo ni doživel,
in da so se ovrzice občinstva
začele že pri nekaterih prizo-
rih na odprti senč.

KONGRES SOVJETSKIH KNJIŽEVNIKOV

V Moskvi se je končal
kongres sovjetskih književni-
kov, ki je ob koncu sprejel
resolucijo, v kateri je med
drugim ugotovil: »Bistvene
naloge sovjetskih pisateljev
obstajajo v tem, da se borijo
proti imperialistični ideologiji,
proti meščanskemu nacio-
nalizmu, proti škodljivim
vplivom revizionizma in za
mir ter mednarodno delavsko
bratstvo. Oborožena s prei-
kušeno metodo socialistične-
ga realizma mora sovjetska
literatura aktivno prispevati
k, duhovnemu oblikovanju
človeka nove komunistične
družbe.«

TRIJE NOVI MADŽARSKI FILMI

V filmskem studiu Hunia v
Budimpešti so začeli snemati
nov film Od sobote do pone-
deljka v režiji Gyule Mesa-
rossa. To bo prvi njegov
igrani film. Vsebinska filma je
sodobna in zajema življenje
petih deklet. Razen tega sne-
ma režiser Frídaes Ban še
film po romanu Mora Joka-
yija Revi bogatini, medtem
ko režiser Pal Gelnay režira
kratki igrani film Zaroka.

PORURSKI FESTIVAL

V Recklinhausenu v Za-
hodni Nemčiji se je začel ta-
kako imenovani Porurski festi-
val leta 1959. Značilno, da so
festival v tem osrednjem cen-
tru nemške teške in oboro-
valne industrije, začeli z Gi-
rodouzovo protimilitaristič-
no komedijo »Trojanske
vojne ne bo«.

GOTIKA V KREMSU

V starem »lovinškem
mestecu Kremsu ob Donavi
v Avstriji so priredili zani-
mivo razstavo, posvečeno
gotiki na Spod. Avstrijskem.
Razstava zajema slikarstvo,
kiparstvo in odlomke arhi-
tekture od 14. do 16. stoletja.
Krems je, kot znano, pove-
zan z našo umetnostno zgo-
dovino zlasti kot rojstno
mesto baročnega slikarja
Kremser-Schmidta.

USPEH NOVEGA DÜRRENMATTOVEGA DELA

Švicarski sodobni satirično
ješki dramatik Friedrich
Dürrenmatt je dosegel pred

E. Ludwig v »Franku V.«

kratkim nov uspeh v gledali-
šču v Zürichu. To gledališče
je slavilo svoj dvajsetletni ju-
bilej, toda namesto predvide-
ne ode je Dürrenmatt skup-
no s skladateljem P. Burk-
hardom napisal glasbeno dra-
mo »Frank V« — opera zaseb-
ne banke. Delo z močnimi
ekspresionističnimi potezami
razkrinkuje umazano brezno
kapitalističnega bančništva.

NOVA IGRA TENNESSEJEJA WILLIAMS

V gledališču Martin Beck
v New Yorku je doživelo no-
vo delo ameriškega dramati-
ka Tennesseeja Williamsa
»Sladka ptica mladosti« svo-
jo svetovno premiero. Novo
poetično dramsko delo je do-
seglo pri občinstvu odlič-
en sprejem. Drama, ki obravna-
va razočaranja mladega moža
in filmske igralce, je režiral
Elia Kazan.

(bp)

PRESKRBA GORENJSKIH MEST S SADJEM IN ZELENJAVO

Dosti težav in pomanjkljivosti in naporov za boljšo trgovino

Pred kratkim smo obiskali na Gorenjskem več potrošnih središč, tako Jesenice, Bled, Lesce, Radovljico in Kranj. Namen obiska je bil, videti, kako je Gorenjsko sploh in posebej glede na svoj turistični značaj založeno z zgodnjim sadjem in zelenjavo. Splošni vtis kratkega obiska bi lahko v nekaj besedah povedali takole: Letos se je preskrba večjih potrošnih središč izboljšala, vsaj kar se tiče količine. Kakovost blaga pa je zlasti na Jesenicah pa tudi Bledu in Radovljici zelo slaba, tako da ljudje marsikdaj kupujejo blago, ki ne bi smelo na trg. Subjektivnih razlogov za tako stanje ne poznamo (prav gotovo pa so), resen objektivni razlog pa so nedvomno trgovski prostori, ki jih je mnogo premalo.

Naj se najprej ustavimo na Jesenicah. V trgovinah je zelenjave in češenj dovolj, kvaliteta pa je slaba. Trgovine so zanemarjene in z nekoliko dobre volje bi jih bilo moč napraviti vsaj kolikor toliko lične in prikladne. Toda te volje v trgovini očividno ni. Občinski ljudski odbor je šele v zadnjih dveh letih posvetil nekaj več brige trgovini in kano je, da se bo položaj na delavskih Jesenicah končno izboljšal. Novo veliko potrošno središče oziro-

ma tržnica bo pričela prodajati ribe že prvega junija, ostalo blago, meso, mleko, specerijo, sadije in zelenjavo pa prvega julija, ko bo uradna otvoritev tržnice. Tak lokal je bil na Jesenicah že zdavnaj potreben. Tudi na Javorniku bodo pričeli zidati moderno trgovino, vendar so v izdelavi šele načet, tako tudi za Kranjsko goro, Blejsko Dobravo, Rateče in Podkoren.

Jesenjski preskrbi se močno pozna, da z urbanističnim urejanjem mesta počasi izginja vrtiljakarske površine, pa tudi obmejni promet z Italijo povzroča določene refleksije na jeseniški trgu. Namreč, kmetje iz Primorske, ki so včasih prinašali svoje pridelke na Jesenice v dokajšnjih količinah, so se orientirali na bližnjega kupca. To stanje bo terjalo od gorenjskega preskrbovalnega podjetja (»Sadje Kranj«), da bo Jesenicam dobavljalo več blaga.

Blejski pa so se pritožili, da imajo slabe izkušnje glede preskrbe. Zlasti lani. Kadarkoli so intervenirali, se je stanje za teden dni popravilo, nato pa je šlo po starem naprej. Letos so vstopili v dobro sodelovanje z zadrugama na Bledu in Gorjahi, ki sta se obvezali priskrbeti Bledu zelenjavo in pozno sadije. Hoteli in trgovine na drobno so sklenili z zadrugami neposredne pogodbe za zelenjavo. Blejski pa so zagotovili, da bo 1. junija odprta tržnica, kjer bodo tudi zadruga lahko prodajale svoje blago. Za sadije pa hoteli in trgovine še nimajo konkretnih pogodb, vendar jih morajo v kratkem skleniti z »gorenjskim preskrbovalnim podjetjem«, nakar občina ne bo več izdajala dovoljenj za kupovanje blaga pri zasebnih proizvajalcih. Posebne težave imajo Blejski pri cenah, ki so nesorazmerno viso-

ke glede na cene v drugih mestih. Turistični značaj mesta povzroča, da je vse blago precej dražje in morajo potrošniki hočeš nočeš kupovati drago blago, ki pa je poleg tega še izredno slabe kakovosti. Zoper kakovost so se Blejski močno pritožili in obisk v trgovinah je pokazal, da ne pretiravajo.

Tako kot Jesenice tudi Radovljica želi trgovski prostori pa tudi sama preskrba. Zaradi tega je občinski svet za blagovni promet pred nedavnim na tem posebej razpravljal. Ugotovljeno je bilo, da je preskrba na kratko rešeno zanič. Tako zelenjave sploh ni, čeprav bi je lahko mnogo prodali; trgovine v Lescah se oskrbujejo same, leško podjetje pa zalaga tudi radovljiške maloprodajne trgovine. Svet za blagovni promet je ob tej razpravi sklenil, da se preskrbovalnemu podjetju v Kranju postavi vprašanje, če sploh namerava oskrbovati tudi Radovljico. Drugače bodo Radovljici prisiljeni iskati drugega dobavitelja. Problem preskrbe postaja toliko bolj pereč, ker se tudi na radovljiškem in leškem področju turizem zadnja leta močno razvija. Tako so imeli v Radovljici že lani 500 zasebnih postelj za turiste, tujece pa je bilo lani tudi do 620 dnevnih. V Lescah n. pr. leta 1957 ni bilo nobene zasebne postelje za turiste, letos pa jih bodo registrirali okoli 150! Tak priliv turistov in gostov seveda močno pritiska na blago, ki ga je treba na vsak način zagotoviti. Če to ne bo uspelo, tedaj se turisti zagotovo ne bodo vračali, kar bi povzročilo hudo gospodarsko škodo.

V Radovljici je danes manj trgovin kot pred vojno, čeprav je prebivalstvo naraslo od 900 na skoraj 3000. Obstojči lokalci pa so razen ene manufakturne trgovine tani, da bi jih morala sanitarna inspekcija zapreti. Zategadelj je svet sklenil takoj pričeti z gradnjo potrošnega središča v naselju, ki postaja novo radovljiško mestno središče. V potrošnem centru bodo našle prostor mlekarica, mesnica, mlačna restavracija, specerija, delikatesa ter trgovina na sadije in zelenjavo. V zgornjih prostorih pa bo uslužnostna servisna delavnica. S to gradnjo, upajo, da bo problem prostorov vsaj za nekaj časa rešen, predvsem pa pričakujejo, da bo trg bolj založen.

Ob zaključku našega obiska na Gorenjskem smo obiskali tudi gorenjsko preskrbovalno podjetje v Kranju in se z direktorjem tov. Jarcem o teh problemih tudi menili.

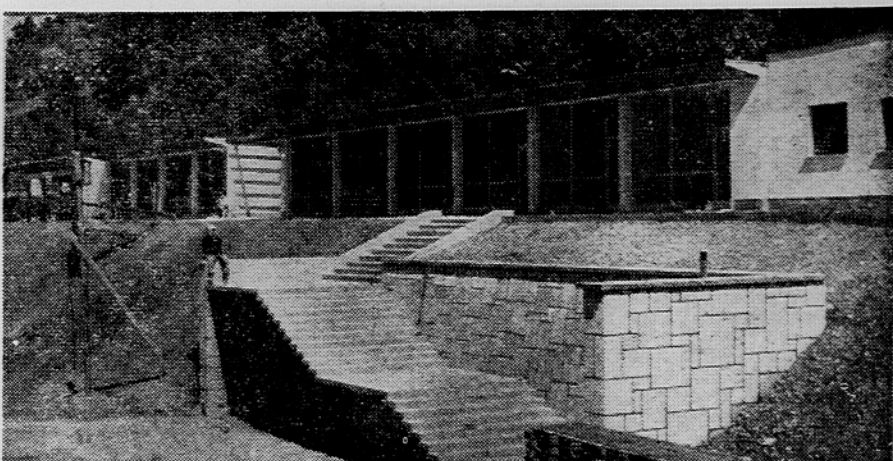
Podoba je, da doslej turističnim krajem res niso posvečali dovolj pozornosti. Vendar je

podjetje sklenilo, da bodo v blejski in bohinski kot ter v druga turistična središča pošiljali res samo kvaliteto sortirano blago. Toda tudi podjetje ima težave, s katerimi se ubada in jih skuša reševati kakor ve in more. Pravkar bodo kupili še dva nova tovornjaka, ki bosta vozila blago neposredno na Gorenjskem, mimo skladišča, tako da bo preskrba trgovin neposredna. Toda, je med drugim dejal tov. Jarc, trgovine na drobno bi morale tudi same blago sortirati in ne metati vse v en koš.

Podjetje je sklenilo vrsto pogodb z zadrugami za zelenjavo in sadije na Koprskem in Goriskem, v Vipavski dolini itd. Ob teh pogodbah je treba povedati, da posamezne zadruga, čeprav so same predlagale pogodbene odkupne cene, se teh cen ne držijo. Tako je kransko podjetje sklenilo pogodbo za češnje I. vrste po 33 din in II. vrste po 27 din. Resnična prodajna cena grosista pa je 45 do 55 din. Podjetje kljub pogodbam te cene plačuje, ker se boji, da bi prihodnje leto zadruga ne bodo hotele podpisati pogodbe in bi potrošniki ostali brez blaga!

Drugi problem, ki teži podjetje, je transport. Blago, ki prihaja iz južnih republik po železnici, je marsikdaj pokvarjeno do 50%, kar je razumljivo, če brzovozna proga za hitro pokvarljivo blago iz Makedonije traja nič manj kot šest dni! — Grosist mora izgubiti v ceno drugega blaga, ki se seveda plača potrošnik, to pa podražuje.

S tem smo naš sprehod po Gorenjski zaključili. Kaže, da je težav s preskrbo še vedno,

Dva kontrasta: dosedanje prodajalne na Jesenicah in nova tržnica, ki bo odprta 1. julija. Če bo tudi blago tako lepo kot tržnica, tedaj bodo Jesenčani res lahko zadovoljni

S 1. julijem-dnevna taborjenja za ljubljanske otroke

Ze dve leti organizira ljubljanski Okrajni odbor Zveze prijateljev mladine dnevna taborjenja na Sori. Lani je tabor-

teljev mladine taborjenja še razširili, tako da bo odšlo vsak dan na Soro okrog 200 otrok. Letovnja bodo združili z otroškim varstvom in stanovanjskih skupnostih. Prostor na Sori je isti kot lani (Zgornja Senica), dobili bodo tudi primerno mesto ob novo urejenem kopališču. Dnevna taborjenja se bodo začela 1. julija, otroci bodo odhajali zjutraj in se vračali zvečer. Za kosilo in dve malici bodo starši prispevali 100 dinarjev na dan, ostale stroške pa bo kril okrajni odbor ZPM iz svojih sredstev. Na dnevna taborjenja bodo hodili otroci v starosti od 7 do 15 let, prednost bodo imeli socialno in zdravstveno šibkejši otroci pre zaposlenih staršev. Možnosti pa so seveda za prav vse otroke, ker lahko zmogljivost taborjenja povečajo. Kot doslej bodo tudi letos otroke nadzorovali in vodili študentje, ki so se prejšnja leta dobro izkazali. Lanske izkušnje kažejo, da bo tudi letos odziv precejšen.

Ker bo tabor predvojaške vzgoje v Viktrah 13. junija prost, bo Zveza prijateljev mladine v njem organizirala 1-do-

3-tedenska taborjenja. Sava je na tem mestu neprimerna za kopanje, zato se bodo otroci kopali na Sori, ki je oddaljena približno 20 minut. Tabor v Viktrah bo lahko sprejel okrog 200 otrok, starši pa naj bi za preskrbo prispevali 150 din na dan.

Težave s prevozom otrok na taborjenja bo Zveza prijateljev mladine skušala rešiti tako, da se bo povežala s podjetji, ki imajo avtobuse za prevoz svojih delavcev in jih ob času prihodov in odhodov otrok ne potrebujejo. Starši bodo pripravljali otroke za taborjenja pri tereških društvi ali pa pri občinskih Zvezah prijateljev mladine.

Službena potovanja in izleti z letali

Za potnike, ki potujejo službeno iz Zagreba v Beograd ter v druga večja jugoslovanska mesta, je letos vzpostavljena zelo dobra letalska zveza, saj odhaja JAT-ovo letalo iz Ljubljane vsak dan v tednu (razen nedelje), medtem ko je lani letelo le tri do petkrat tedensko. Letalo odleti iz Ljubljane ob 6 uri zjutraj, vrača pa se ob 15. uri. V Zagrebu imajo potniki zvezo s Sarajevom, Titogradom in Tivatom, razen tega pa tudi z Dunajem, Frankfurtom, Münchonom in Parizom. V Beogradu pa imajo potniki zvezo s Skopljem, Titogradom ter združenimi letali za tužino. Od 15. junija dalje bodo imeli potniki iz Ljubljane zvezo iz Zagreba za Split, 1. julija bodo iz Beograda letela prva letala v Ohrid, iz Zagreba pa v Dubrovnik. Novost letošnjega letalskega prometa bo nova linija Bled-Dubrovnik. Prvo letalo bo odletelo z Bleda 4. julija ob 8 uri zjutraj, vrača pa se v Dubrovnik ob 8.30.

Ze takoj v začetku letošnjega letalskega prometa so se potniki zelo zanimali za službene zveze, sicer največ za letalske potovanja. To pa pomeni ekonomsko in družbeno opravičen porast osebnega dohodka.

Posvetovalni organ za pomoč stanovanjskim skupnostim v Bežigradu

V občini Bežigrad so ustanovili koordinacijski odbor stanovanjskih skupnosti z nalogo, da vključuje delo stanovanjskih skupnosti ter posreduje pozitivne izkušnje ene skupnosti drugi. Po svoji funkciji je to posvetovalni organ stanovanjskih skupnosti, s pomočjo katerega naj bi urejali razna vprašanja, ki nastajajo pri razvoju stanovanjskih skupnosti, hkrati pa naj bi urejali tudi razne spore med posameznimi skupnostmi, skrbel za njihovo enotno poslovanje ter zastopal koristi stanovanjskih skupnosti pred občinskimi ljudskimi odbori. Koordinacijski odbor, ki je doslej prvi tak organ pri nas, sestavljajo po dva predstavnika vsake stanovanjske skupnosti. Tako je vključenih v ta koordinacijski odbor pet stanovanjskih skupnosti občine Bežigrad. M. G.

Uspela prireditve v Spodnji Šiški

Pred dnevi so imeli učenci osnovne šole v Sp. Šiški ob sodelovanju orkestra glasbene šole v Šiški prireditev v počastitev 40-letnice KPJ in dneva mladosti. Prireditve je bila vsebinsko zaključena celota in je prikazala borbo in trojenje jugoslovanskega ljudstva od leta 1918 do osvoboditve ter življenje v novi Jugoslaviji. V prvem delu so bile na sporedu tri zborne recitacije, v drugem delu pa so učenci prikazali z recitacijami in priroki borbo slovenskega ljudstva proti okupatorju. Prisenečeli so z doživljenjskim podanjam zlasti ob pesmih »Mi vstajamo« in »Obrač«. S prisnostjo sta očarali občinstvo dve majni deklici: partizanka Anka ter recitatorica pesmi »Moja očka je prišel«. Prireditve so zaključili s plesni jugoslovanskih narodov in pesmijo »Lepo je v naši domovini biti mlade. Celotno prireditve sta spremljala pevski zbor, ki ga je skrbno pripravila tov. Lidija Miklavc, ter orkester glasbene šole. M. G.

IZ POMURJA

Pionirji sodelujejo z gradbinci

Delovni kolektiv gradbenega podjetja Gradis v Ljubljani je na pobudo pionirskega odbora v Bistrici v Pomurju vzpostavil z njim tesno sodelovanje in prijateljstvo. Sprejel je zaproseno pokroviteljstvo nad tem odredom in mu poslal album s fotografijami objektov, ki jih je zgradil. Pionirskemu odredu bo letos omogočil obisk svojih gradbišč v Ljubljani, če bo delal dobro, pa morda tudi izlet na

morje. Pionirski odred Bistrica tekmuje z mladimi tehniki vse Slovenije v počastitev 40. obletnice KPJ in SKOPJ.

Med mladinci na avtomobilski cesti v brigadi »Stefana Kovarča« iz Pomurja je veliko zanimanje za kmetijsko mehanizacijo. 22. brigadirjev obiskuje tečaj za traktoriste, 6 pa za motoriste. Mnogo mladincev obiskuje druge tečaje. Nekateri mladinci bodo ostali na cesti še v naslednji brigadi, da bodo dobili dovolj znanja in ob zaključku naredili izpit za kvalificiranega delavca - traktorista, nekateri tudi za zidarja.

V Centru za rehabilitacijo invalidov v Ljutomeru, ki so ga ustanovili pred meseci, je že 70 invalidov na predkvalifikaciji oziroma ustreznih zaposlitvi. Nekaj invalidov iz okraja se je prekvalificiralo že v prejšnjih letih za gozdarsko stroko in knjigovodstvo. Lani je bilo na klimateksem zdraviljenju 39 invalidov, letos pa jih bodo poslali 40. Nekaj vojaških vojni invalidov bo letos poslal na klimateksem zdraviljenju tudi zavod za socialno zavarovanje. J. K.

CELJE

Posvet gostincev in trgovcev

Minulo sredo dopoldne je bilo v Celju skupno posvetovanje predstavnikov obeh okrajnih zbornic (trgovinske in gostinske), predstavnikov občine ter preskrbovalnih podjetij in gostinstva s področja celjske občine. Na slednjem posvetu so predvsem razpravljali o preskrbi gostinstva s kmetijskimi pridelki v glavni turistični sezoni.

Preskrba z zelenjavo in poljskimi pridelki nekoliko ustreza, precej težav pa je zaradi piščancev, fižola in nekaterih drugih blaga. Ker doslej ni bilo ustreznih hladilnic, je mešarsko podjetje oskrbelo gostin-

ake obrate s perutnino samo en dan v tednu. Podjetje Mesnina je zagotovilo, da bo do 15. junija oskrbelo primerne hladilne naprave. Potlej bo gostinstvo perutnina na razpolago vsak dan. V posebnih prodajalnih bodo lahko kupili zmrazjeno perutnino tudi ostali potrošniki.

V celjski gostinski emajlirane posode proučujejo možnosti, da bi v nekaterih večjih mestih odprli lastne prodajalne z emajlirano ter ostalo gospodinjstvo posodo. Sprva nameravajo odpreti le eno, največ dve taki trgovini. Izkušnje jim bodo posredovale, ali kaže s tako praksjo nadaljevati. Pri tem pač ni

težko ugotoviti, da bi se na ta način pot posode od tovarne do potrošnikov občutno skrajšala, ter da bi se s tem ognili mnogim posrednikom.

Število vajencev, ki se učijo trgovske obrti pri celjskih podjetjih, v zadnjih letih stalno narasta. V letu 1956 je bilo skupaj 83 vajencev trgovske stroke, leto pozneje že 99, a v šolskem letu 1958-59 pa je 118. V kolikor se bo vzgoja novega trgovskega naraščala nadaljevala v enakem obsegu in, če bodo plače v trgovini zaposlenih ustrezne drugim vejam v gospodarstvu, ne bo nikakih težav zastran dobrega kadra v trgovini.

V celjskem okraju imajo skupno 33 kinematografov. Od teh jih le 13 deluje kot podjetja, vtem ko so ostali v sklopu društev »Svobode«, Partizana in Ljudske tehnike. Obiskovalcev kinopredstav je vsako leto več. Nasprotno pa večina podeželskih kinematografov, kjer vrtijo filme enkrat do trikrat tedensko, stoji finančno zelo slabo. Prav podeželske kinodvorane ter njih ali oprema najbolj ključajo po obnovi. Razen tega bo tudi treba misliti na nekaj novih kinodvoran. V Celju je potreben nov kino za predel Gebejze. K.

več kot naporov za boljšo trgovino, toda stanje je le boljše kot smo si mislili. Vendar pa je vseeno preskrba predstavljala resen družbeni problem. Vst.

Letos namerava Zveza prija-

rilu ob tej reki 80 do 150 otrok na dan, zbrali so se na zbirališčih, odkoder so jih z avtobusi odpeljali na Soro.

Letos namerava Zveza prija-

Tarifni pravilnik Rudnika Zagorje - potrjen

Komisija za gospodarstvo in tarifna vprašanja Okrajnega sindikalnega sveta Ljubljane je po pregledu tarifnega pravilnika za leto 1959 podjetja Rudnika rjavoga premoga v Zagorju predlagala Okrajnemu sindikalnemu svetu, naj k omenjenemu tarifnemu pravilniku ne da soglasja.

Tj. stališče so predstavniki Okrajnega sindikalnega sveta in republiknih strokovnih indikator obravnavali z delavskim svetom ter predstavniki političnih organizacij Rudnika Zagorje. Na posebnem sestanku v Zagorju, kjer se je močno izrazilo zanimanje kolektivov za nagrajevanje po učinku, so prišli do skupnega zaključka, naj osebni dohodek delavca niha v odvisnosti od njegove storilnosti in uspeha pri delu.

Prav zato, ker ima Rudnik Zagorje dobro proučen in urejen sistem nagrajevanja po učinku in ker je v proučevanju sistema nagrajevanja po enoti proizvoda, je bila še toliko bolj neutemeljena težnja po nominalnem dvigu tarifnih postavk. Ze na osnovi sedanjega sistema nagrajevanja po učinku je osebni dohodek rudarja v celoti odvisen od njegovega uspeha pri delu in mu tako praktično tarifna postavka ne predstavlja bistvenega pokazatelja zaslužka.

Na osnovi teh ugotovitev, ki v celoti potrjujejo pravilnost

ugotavljanja osebnega dohodka zaposlenega v Rudniku Zagorje, sta Okrajni sindikalni svet in delavski svet podjetja prišli do zaključka, da so pripombe Okrajnega sindikalnega sveta umestne in da je treba ustrezno popraviti raven tarifnih postavk in ekonomsko dokumentacijo, pri tem pa ostaja sistem nagrajevanja po učinku v celoti nelpremenjen. S tem se v celoti uveljavlja načelo večanja zaslužka rudarjev vzporedno z večanjem proizvodnje in neodvisno od tarifnih postavk.

Po izvršenih popravkih se zaradi znižanja predvidenega števila zaposlenih od 2500 na 2400 (v letu 1958 2390), ker podjetje letos ne bo izvršilo vseh predvidenih investicij, ustrezno poveča dohodek na zaposlenega, tako da presega lanskega letnega; raven tarifnih postavk pa se povečuje le za 15,1%, upoštevajoč 10 odstotno povečanje minimalnega osebnega dohodka. Na ta način se povečajo tarifne postavke le za 5,1%, namesto prvotnih 17%; to povečanje pa se nanaša le na

MARIBOR

BEOGRAJSKA DRAMA V MARIBORU

Beograjsko Dramsko pozorišče bo po svoji turneji na Poljskem gostovalo v Mariboru. Kot prvo predstavo bo uprizorilo Branka Copicja »Dogodivščine Nikolettine Bursca« danes ob 16. uri na Tenzem. V SNG Maribor pa so v naslednjih dneh na sporedu Millerjev »Pogled z mosta«, Pirandellova drama »Nagi naj se oblečejo« in Osbornovi »Ozri se v gnevu«.

Svoje gostovanje bodo beograjski gostje zaključili predvidoma v ponedeljek z Williamsonovim »Orfej se spušča«. Za gostovanje je med ljubitelji gledališke umetnosti veliko zanimanja.

Japonski večer v Mariboru bo priredila v Mariboru 1. junija japonska novinarka Yoshiko Kajino. V dveurnem sporedu bo gostja govorila o japonski nekdanji in danes, s spremljavo barvnih diapozitivov. Predvajala bo tudi magnetofonske posnetke japonskih narodnih pesni in glasbe.

Nacionalizacija najemnih zgradb in gradbenih zemljišč v Mariboru zadovoljivo poteka. Kot komisije v drugih občinah, je tudi komisija v občini Cenrtbor-Cenrtbor nacionaliziranih skupno 2215 vložkov s 4273 parcelami v lasti 906 ha.

ne zato so potrebna še dodatna navodila in tolačenja.

V rednem roku so lastniki zgradb vložili 519 prijav, pomeje pa še 50 nadaljnjih. Oddelek za finance že pripravlja zakon predvidene zahtevke komisij za nacionalizacijo z vsemi potrebnimi podatki, predvsem za zgradbe, ki so neoporne nacionalizirane.

Izdaja odločb o nacionalizaciji zemljišč v celotnem ožjem gradbenem okolju pa zahteva obsežne in podrobne priprave. Na podlagi izpisov iz katastra je razvidno, da bo v občini Maribor-Cenrtbor nacionaliziranih skupno 2215 vložkov s 4273 parcelami v lasti 906 ha.

ATLETSKI TROBOJ MESTNIH REPREZENTANC GRAZA, CELJA IN LJUBLJANE

Že tretjič zapored zmagali Celjani

Nov slovenski rekord v metanju kopja, izenačen jugoslovanski rekord na 80 m ovire ženske

LJUBLJANA, 28. maja. Na stadionu Ljubljane v Siskij je bil danes popoldne pred približno 1500 gledalci kvaliteten atletski miting. letošnji drugi tradicionalni troboj med reprezentancami Celja, Grada in Ljubljane. Vsa slovenska reprezentanca je imela v svoji sredji kopico izvrstnih tekmovalcev, med njimi več znanih rekorderjev Lorgerja, Brodnika, Stamejčičeve, Ušenikove in druge. Ie metalca Leska zaradi poškodbe ni bilo na nastop, tako da je nastopila kot precesen favorit Tekmovalci se pred začetkom pozdravili zastopnik Ljubljanske atletike podzveze Zoran Naprudnik, v imenu gostov pa se je za dobrodošlico zahvalil g. Otto Kleim.

Takoj po otvoritvi so se na prvo mesto postavili slovenski tekmovalci. Vsi trije njegovi tekmeči so morali odložit rekultivirati pri višini 380 cm. Kolnik je naskakoval še znatno 417 cm — toda zaman. To je njegov drugi najboljši izid v sezoni od nedavnega do 420 cm.

NEKAJ O POSAMEZNIH TOČKAH

V ZENSKEM TEKU NA 100 m se je razvila živahna borba med Stamejčičev in Sikovčev, v kateri je slednji za las ušla Stamejčičeva prva skozi cilj. Obe sta potrebovali čas 12,7.

Pri METALKAH KROGLE je imela Ušenikova najnevarnejšo tekmo v Gradčanki Hofrichterjevi, avstrijski rekorderki v disku. Je pa vendar zanesljivo zmagala. Vse ostale so bile za razred slabše, med njimi tudi Hudobnikov.

V TEKU NA 110 m Z OVIRAMI je Lorger postavil odlični izid 14,1. kajti steza, ki je že tako precej mehka, je bila od zadnjega dežja še bolj razmehčana. Tekel je v znanem doganjen slogu in z lahkoto prišel prvi, medtem ko se je moral Brodnik, ki je pred ciljem podrl oviro, umakniti slugi in Alimieru na četrto mesto.

V ZENSKEM TEKU NA 800 m je brez posebnih naprezanj zmagala Siamnikova pred Hudetovo in Gasperutovo, kar so poznavalet skora, že izračunali že vnaprej po njihovi formi.

V METU KOPJA je Kopitar z znatno 67,66 m postavil nov slovenski rekord in zboljšal svojega lastnega za 3 cm od 64,36 m. Z izidom 67,66 m je v nenehni delom se Kopitar polagoma blizu evropski in s pogodi tudi že svetovni ravni.

ZENSKI TEK NA 50 m Z OVIRAMI se je začel trikrat, kajti prvič je ušla Stamejčičeva, drugič pa Celjanka Rečnikova, tako da so se morale atletinje v tretje pogrnati na progo za vse ali za nič, in tako je verjetno prišlo, da je Stamejčičeva v tem teku izenačila svoj državni rekord z odličnim časom 11,0.

Tudi graska reprezentanca je obogatila svoje barve in državo z novim avstrijskim rekordom. Hofrichterjeva je namreč zalučala disk 48,46 m, in s tem popravila svoj obojni rekord — 48,03. Po teku na 5000 m, v katerem je bil Hafner brez konkurence, je bilo stanje točk med Celjem, ki je doslej vodilo, in Ljubljano izenačeno. Atleti in atletinje obeh reprezentanc so tvegali vse, da bi pridobili končno zmago svojim ekipam. To se je naposled posretilo reprezentanci Celja, ki je zmagala v obeh štafetah in zbrala 172 točk, Ljubljana 158, Graz pa 130.

Oba štafeta teka sta bila izredno zanimiva in sta dvignila vse gledalce na noge. V ženski štafeti 4x100 m so Celjane vodile skozi vodile, Ljubljano pa je pokopala slaba tretja predaja, tako da se je dvoboj med Stamejčičevo in Sikovčev končal z odlično zmago slednje in s 4:19,2.

STAFETA NOGOMETASEV V MARIBORU

Branik spet najhitrejši

Mariborska nogometna podzveza je na čast Titovega rojstnega dne že devetletno izvedla štafeti tek mariborskih nogometašev po mestnih ulicah. Na 1000 m dolgi progi se je pomerilo 5 pionirskih, 4 mladinska in 2 ženska moštva. Največ zanimanja je bilo seveda za nastop članov. Branikovi so bili po 11 predstaviteljih, in so s tretjo zaporedno zmago priložili lep prehodni polet v trajno lido. Izid: pionirji: Branik 4:21, Maribor 4:44, Kovinar 5:06, mladinci: Maribor 4:30, Branik 4:37, Maribor B 4:46, članji: Branik 4:22, Maribor 4:34, Kovinar 4:30. Rekord proge tako ni bil zboljšan in ga ima siet ko prej Branik z izidom iz leta 1957 (4:19,2).

IZIDI

MOSKI: 400 m: Stiger (G) 46,8, Calhen (C) 50,7, Zupenc (L) 51,9, Rauen (G) 52,2; 110 m ovire: Lorger (C) 14,1, Sluga (L) 16,1, Alimier (G) 16,5, Brodnik (C) 16,8; 100 m: Lorger 18,5, Vertanek (G) 11,0, Kolnik (C) 11,1, Springer (G) 11,2, skok ob palci: Kolnik 415, Brodnik (oba C) 380, Kunc 380, Oman (oba L) 380; skok v višino: Brodnik 180, Pucelj (L) 180, Potok (L) 176, Urbaj (C) 175; 800 m: Ingolič (L) 1:55,5, Naraka (C) 1:56,2, Span (L) 1:57,1, Hoffe (G) 1:57,8; višina: Brodnik (C) 1,80, Kucelj (L) 1,80, Potrč (L) 1,75, Urbaj (C) 1,75; krogla: Penko (L) 14,33, Brodnik (C) 13,69, Zeilinger (G) 13,53, Držić (L) 13,39; 4 x 200 m: Celje 1:39,8, Graz 1:39,8, Ljubljana 1:39,8, disk: Peterka (C) 45,12, Müller (L) 44,19, Penko (L) 42,67, Zaunschirm (G) 38,70.

ZENSKO: 100 m: Stamejčič (L) 12,6, Sikovec (C) 12,6, Bosniak (G) 12,9, Silan (C) 13,0; krogla: Ušenik (L) 14,18, Hoffrichter (G) 13,22, Hudobnikov (L) 13,0; izenačen državni rekord: Bosniak (G) 12,0, Schweindenwein (G) 12,4, Breščak (L) 12,8; 800 m: Stamejčič (C) 2:15,9, Hude (L) 2:21,7, Gasparut (C) 2:22,6, Bognerberger (G) 2:28,7; daljina: Stamejčič (L) 5,40, Samek (G) 4,93, Rečnik (C) 4,78, Bosniak (G) 4,59; disk: Hofrichter (G) 48,46, Celebnik (L) 42,36, Hudobnikov (L) 35,96, Skornik (C) 32,61; 4 x 100 m: Celje 50,0, Graz 51,8, Ljubljana 52,5.

SLOVENSKI NAMIZNOTENIŠKI IGRALCI NA NIZOZEMSKEM

Uspešna turneja

DEN HAAG, 24. maja. (Posebno pismo za »Delo«.) Namiznoteniška reprezentanca Ljubljane je danes zaključila turnejo po Nizozemskem. Slovenski igralci so bili v vseh srečanjih zmagovalci, zlasti dobro pa sta igrala Kern in Tomazič, ki v vseh igrah nista bila niti enkrat poražena.

Moska ekipa je zmagala v Haagu nad mestno reprezentanco 3:0, ženska je bila uspešna s 5:3, mladinska pa s 5:2. Reprezentanca Amsterdama so premagali moski 3:1, ženske 5:1 in mladinci 5:2. Na turnirju posameznikov v Den Haagu je v finalu moskih kera premagal Tomazič, 2:1, ženske kera državna reprezentanca, 3:1, pri ženskih posameznikih pa pri ženskih posameznikih 2:1.

Nasle igralce in igralke so povabili na slovesno sprejelo. V celoti so potrdili laskave napovedi tukajšnjih časopisov, ki so gostujočo slovensko igralce posvetili precejšnjo pozornost.

DUSAN NOVAK

BREZ PRESENEČENJ V LUZERNU

V nadaljevanju boksarskega tekmovanja za prvenstvo Evrope so bile četrtfinalne tekme v mušji in polteški kategoriji ter dvoboji osmine finala v srednji kategoriji.

Pomembnejši izidi: mušja kategorija: Homberg (ZN) — Horney (Belgija) 2:0, v polfinalu so se plasirali še Mac Green (Irsko), Tarek (Madž) in Solnikov (SZ), ki je premagal Romuna Dobresca. Srednja kat.: Satkov (SZ) — Papisov (Bolg) 2:0, Georgiu (Rom) — Lewegh (Frane) 2:0. Polteška kat.: v polfinalu so se uveljavili: Saraudi (It), Negrea (Rom) in Pietrzykowski (Poljska).

ZAKLJUČENO PRVENSTVO GORENJSKE V ROKOMETU

ORA NASLOVA MLADOSTI

Pred kratkim so v gorenjski rokometni podzvezi zaključili tekmovalni del v obeh ligah. Pri moških in ženskah si je naslov prvača prepričljivo priborila krajnska Mladost, ki je bila zlasti v splošnoizrednem delu prvenstva za razred boljša od ostalih tekmovalcev. S tem si je tudi pridobila pravico nastopa na kvalifikacijskem tekmovanju za vstop v republiko ligo, ki bo že čez tiriinajst dni. Presenečenje letošnjega prvenstva je ekipa IKS Iskre, ki je pustila za seboj celo moštvo Partizana iz Trbiča. Med ženskami je bila prva Mladost B, ki je imela edini trikrat v ekipi STVS iz Kranda, pa tudi to je minuli po-

Z mimohodom vseh treh reprezentanc se je začel mednarodni atletski troboj mest v Siskij. — Naš posnetek kaže graško ekipo. (Foto: E. Selhaus)

VII. KOLO V ZÜRICHU

Gligorič premagal Olafssona

V VII. kolu mednarodnega šahovskega turnirja v Zürichu, so bili rezultati naslednji: Gligorič—Olafsson 1:0, Dückstein—Fisher 0:1, Donner—Wal-

1:0, Talj—Keller 1:0, Bhend—Keres remi, Kupper—Nievergelt 1:0, Larsen—Unzicker prek in Barcza—Blau prek.

Med prekinjenimi partijam:

IZ MEDNARODNIH AREN

Nezaupljiv kar se da...

Zelo nezaupljiv mož je svetovni boksarski prvak mušje kategorije Argentinec Pascual Perez. Ko se je z Japoncem Yonekuro pogajal za dvoboj, je med drugim postavil tudi naslednje pogoje: garancijo 40.000 dolarjev je treba deponirati v neki banki izven Japonske. Sodnik v ringu naj bi bil južnoamerikanec. Dva posebna delegata mednarodne boksarske zveze bi naj prisostvovala dvoboju za svetovno prvenstvo. Na sam dan tekmovanja naj bi prizorile dvoboja še posebej zastržili. Sklenili je tudi posebno življenjsko in nezdno zavarovanje, pri čemer je posebna točka določala odškodnino v primeru potresa. V Tokiju je vse mogoče, se je pravdal Perez.

Kahanamoku v stiski

Pridružitve Havajev Združenim državam Amerike je imela neugodno posledice za znanega plavalca Duka Kahanamokuja. Ta legendarni dvakratni olimpijski zmagovalec v plavanju na 100 m prosto (Stockholm 1912 in Anvers 1920) je zaradi te združitve izgubil službo šerifa v Honolulu, ker so pod novo upravo to mesto ukinili. »Naposled na stare dni vendar ne bom šel taksi,« je alij pa uštelj plačal, se je zgražal mož, ki je pred sko-

raj petimi desetletji v Stockholmu strmčim Evropejcem prvič pokazal plavalni slog — crawl. Za Duka pa se je naposled tudi ta stvar ugodno končala. Postal je komandant novoustanovljene vodne policijske brigade.

Sodniki pa takli

Na mednarodnem atletskem tekmovanju v francoskem Tourcoing so sodniki objavili izid predtekmovanja v teku na 100 m takole: 1. Delecour 10,5, 2. Lamorisse 11,0, 3. Corlomb 10,9. Sele po diskretnem posredovanju atletskih funkcionarjev so sodniki naposled spremenili prvotne rezultate.

NOVO POTUJEM

NEW YORK. — Ameriška teniška federacija objavlja uradno, da bo mednarodni finalni letošnji tekmovanje za Davisov pokal med zmagovalec evropskega in ameriškega pasu od 7. do 9. avgusta v Philadelphiji. Zadnjič so v tem ameriškem mestu igrali finale za Davisov pokal leta 1927, ko so Francozi zmagali nad Američani in osvojili to največjo teniško lovoriko. Drugi mednarodni finalni med zmagovalcem vrhunskega pasu ljudjo in zmagovalec iz Philadelphije bo 14. do 16. avgusta v Cheshnut Hilla. Zadnji finalni v branili Davisovega pokala pa je odrejen na dneve od 28 do 30. avgusta na igriščih Forest Hillsa.

BUDIMPEŠTA. — Madžarski olimpijski komite se je obrnil na športna društva in državljanje za gmočno pomoč, da bi madžarski športniki lahko v čimvečjem številu sodelovali na olimpijskih igrah 1960 v Rimu. Poziv poudarja, da bodo Madžari nastopili skoraj v vseh disciplinah in je treba stroške za okrog 300 udeležencev zagotoviti tudi iz drugih virov — in ne samo državnih. Kakor računajo, bo ta izdelek dosegel vsoto okrog 10 milijonov forintov. Akcije bodo, dotirali s prispevki iz vsilane vasovine na razne športne prireditve v naslednjih mesecih.

AMSTERDAM. — Nogometna reprezentanca Škotske je premagala

reprezentanco Nizozemske 2:1 (0:0).

SANGHAI. — 21-letni kitajski plavalec Su van g'aj je pred dnevi dosegel v prsem plavanju na 100 m čas 1:09,6. Ta plavalec je že nekajkrat na tej progi plaval pod 1:11, kar pomeni, da bi senomez prekoračil svetovnega rekorda Rusa Milnaškina. Poznavalci močno dvomijo, da bi bil ta rezultat realen, marveč je bil brčkone postavljen v 25-metrskem bazenu.

PRAGA. — Na dirki za Veliko nagrado CSR v motokrozu za stroje do 250 cm, ki šteje za svetovno prvenstvo, je zmagal znani češkoslovaški dirkač Čížek na Jawi, ki si je s to zmago še bolj ustvaril vodoče mesto v skupni oceni za ta naslov.

BERLIN. — Vzhodnonemški atlet Siegfried Valentin je pretekel progo 1 km v času 2:20,1, kar je samo za 4 desetinke sekunde slabše od državnega rekorda.

KRAKOV. — Eden izmed odličnih poljskih skakalcev Bibro je dosegel skok 6,09 m v Gdansk, medtem ko je Piatkowski zalučal kroglo 17,2 m daleč.

STOCKHOLM. — Metalce Asplund je v Forsi postavil s klavdom odlični rezultat 63,49 m.

YPSILANTI (Michigan). — Tekoč Jones je pretekel 220 yrdov v času 20,9. Meyers pa je za 400 m potreboval 48,2.

NAJHITREJŠA SREDNJEŠOLCA

Letošnje srednješolsko atletsko prvenstvo Ljubljane je prav lepo uspelo. S skoraj 200 tekmovalci in tekmovalkami je bilo dobro zasedeno, dalo pa je tudi nekaj dobrih rezultatov. Našim bralcem predstavljamo najhitrejša srednješolca. Ta naslov sta si priborila — med moškimi dijak TSS Stanovnik in med ženskami dijakinja VII. gimnazije Gorkovičeva. Prvi je v finalu teka na 100 metrov dosegel čas 11,4 (posnetek s cilja), druga pa je pretekla 60 metrov v času 8,3. Stanovnik je bil tudi najzaslužnejši za izvrstni rezultat štafete 4 x 100 metrov TSS, ki so ji izmerili 46,3.

POD KOŠI V CARIGRADU Kdo bo ževeti?

ISTANBUL, 28. maja. Na evropskem šampionatu v kararku, ki včeraj začela zaključna tekmovalna, Osem državnih reprezentanc razdeljenih v dve skupini, bo igrala za naslov tako, da bosta oba zmagovalca skupin med seboj rešila vprašanje letošnjega prvača. Drugoplasirani ekipi bosta med seboj odigrali tekmo za tretje oz. četrto mesto, obe tretjeplasirani za peto oz. šesto itd.

V prvi skupini igralo Bolgarija, SZ, Poljska in Madžarska, v drugi pa CSR, Romunija, Francija in Belgija. V prvi tekmi so bili doseženi tile izidi: SZ : Poljska 78:59 (28:23), Madžarska : Bolgarija 67:52 (33:22), Francija : Romunija 61:52 (29:26), CSR : Belgija 76:49 (45:31).

V tolažnem tekmovanju za mesto od 9. do 17. je devet državnih reprezentanc razdeljenih v tri skupine. Zmagovalci skupin se bodo med seboj merili za 9., 10. in 11. mesto, drugoplasirane ekipe pa za prostore od 12. do 14. Prva skupina obsega Jugoslavijo, Avstrijo in Vzhodno Nemčijo, druga Turčijo, Italijo in Španijo, tretja pa Finsko, Izrael in Iran.

Zmagovalec v prvi skupini je že Jugoslavija, ki je zmagala nad obojema tekmovalca, V drugo skupino je Turčija zmagala nad Španijo 52:50, izgubila pa proti Italiji 53:73. Če bo Španija opravila v Italijo, bo ona prva v tej skupini. Med tretjo trojico je Finska dobila proti Iranu 67:37, a je bila z Izraelom poražena 55:56.

JUGOSLAVIJA, IZRAEL IN... V naslednjih tekmah je Vzhod. Nemčija premagala Avstrijo 61:50 (32:25), Izrael pa Iran 62:43 (35:11). Tako je v prvi skupini Vzhodna Nemčija druga, Avstrija na zadnjem, vtem ko je v tretji trojici na prvem mestu Izrael, drugi Finska in tretji Iran.

OBISK PRI NAJBOLJŠEM JUGOSLOVANSKEM KAJAKAŠU NA MIRNIH VODAH — JOSIPU LIPOKATIČU

Abonent na 14. mesto

Res je, da ga povsem ne bi mogli primerjati z našim najpopularnejšim športnikom Franjom Mihaličem in družbi najizjajnejših jugoslovanskih športnikov, kajti srebrne olimpijske kolajne res še ni osvojil. Tembolj pa si zasluži primerjavo z njim zaradi svoje skromnosti, vztrajnosti in neprekinjenega »garanja« v svojem kajaku. Od l. 1945. ko se je posvetil kajakaštvu na mirnih vodah, po lastni izjavi ni imel zapored šest dni počitka — razen seveda, ko je služil vojaške. Zato pa ima v svoji zbirki uspehov zabeleženih kar 13 državnih prvenstev in številne uspešne nastope na svetovnih prvenstvih in olimpijskih igrah.

Prišel sem na obisk v čolnarno »Sidra«, kjer obenem trenira in tudi stanuje, nekoliko prezigodaj, ker je bil še pri kosilu. Zato sem se vsedel na klop blizu jezera nad Mariborskim otokom in opazoval mirno gladino vode, na kateri se še ni pozibaval niti en sam samcat čoln, če izvzamem tiste, ki so zasidrani in so mirno stali ob bregu. Zada je zelenilo Pohorje, tam daleč na levi pa se je vil — skoraj bi lahko rekel — večni dim nad strehami Ruš. Zada je čolnaro je lajal pes in s svojim bevskanjem ustvarjal prijetno domače vzdušje sredi te romantike.

Tega ne pišem morda zato, da bi pričadal bralcem lepote tega kota v neposredni bližini mestnega vrveža metropole ob Dravi, ampak, ker sem se na to spomnil, ko mi je na vprašanje, zakaj je pred tremi leti sploh prišel v Maribor, Lipokatič odvrnil: »Očarala me je voda, ker tako primerne za kajakaški šport nisem našel niti v Apatinu, kjer sem začel svojo športno kariero in še manj pozneje v Borovu.«

Kaj pa vse to, kar je okoli te vode, ali ni imelo nobenega vpliva na vašo odločitev? sem ga hotel vprašati, pa sem si premislil, kar bi bilo vprašanje zastavljeno gotovo povsem po nepotrebnem. Zanimalo me je nadalje, kako sploh trenira.

oblike, po vstopi vanje veslač, da ne govorim še o spodnji ploskvi, ki mora biti bolj gladka kakor steklo. To so glavne skrbi, ki tajejo nas kajakaše, vse drugo pa je v glavnem odvisno od naše marljivosti. Menda ni treba še posebej poudarjati, da so pri nas prav ti tehnični pogoji izredno slabi, razen tega pa si čisto ne moremo niti privoščiti luksuza, da bi vzeli na tekmovanja zaradi visokih prevoznih stroškov svoje čolne. Na lanskem svetovnem prvenstvu v Pragi smo morali Jugoslovani tekmovali v izposojenih kajakih.

»Od koga se potemtakem v glavnem učite?« sem se vrtal.

»Imam sam precej inozemske strokovne literature, razen tega pa si dopisujem z avstrijskimi, danskimi in celo kanadskimi trenerji. Napotila, ki jih prejmem, pa seveda prilagam svoji telesni konstituciji, možnostim in sposobnostim. V Evropi so največji mojstri Čehoslovaki, ki imajo v kajakaštvu na mirnih vodah

ne samo izredno tradicijo, ampak tudi neverjetno velike možnosti razvoja. Tam iz leta v leto izboljšujejo linije čolnov, razen tega pa grade za trening še posebne čolne, v katerih lahko vesla poleg trenerja še deset veslačev. Trenanju tako ni težko izbrati najbolj nadarjenih in jih tudi vaditi kar največ skupaj.

O tem, da je 13-krat osvojil državno prvenstvo, da je sodeloval na številnih tekmovanjih svetovnega ranga, so časopisi že pisali, zato me je bolj zanimalo, kako je z njegovo udeležbo na olimpijskih igrah v Rimu. Povedal je, da je seveda kandidat med petnajststoro najboljših Jugoslovancev, od katerih jih bo videlo Rim šest. Kajakaška zveza Jugoslavije jim je dostavila plan olimpijskega treninga, ki znaša letos 100 km mesečno, to pa je zanj premalo in jih prevozi precej več, saj trenira prav vsak dan.

Ko ima »Sidro« že tako dobrega tekmovalca in obenem trenerja, bi človek seveda pričakoval, da se bo v kratkem pojavil kak njegov naslednik. Z njimi pa menda ne bo tako enostavno. Mladine je sicer dovolj, toda največ se vsi zanimajo za »izletniško kajakaštvo«. Resnega dela je vse premalo, razen tega pa se ustrašijo že njegovega pojasnila, da prej kot po petih letih pravega »garanja« na vodi ne more biti uspehov. Trenirati pa je treba enako poleti kot pozimi, spomladi in jeseni.

»Kajakaški šport nima dopolnilne pango, čeprav bi si to želeli,« je še dodal ob zaključku, preden je odšel na svoj redni dnevni trening. Rim je sicer še daleč, toda pred vrati je evropsko prvenstvo v Duisburgu in vsaka zamujena ura bi se utegnila poznati tekmovalcu, ki se je nekako že aboniral na 12., 13. ali 14. mesto med najboljšimi na svetu.

Pregled Lipokatičevih startov na svetovnih prvenstvih in olimpijskih igrah: 1950 na Danskem: 7. na 500 m in 12. na 1000 m. 1952 v Helsinkih na olimpijskih igrah: 13. na 10.000 m med 30 tekmovalci. 1954 v Franciji: 14. na 10.000 m. 1958 v Pragi: 14. na 10.000 m med 32 tekmovalci.

ANDROKLES IN LEVINJA

Odlomek iz spominov znanega krotilca divjih zverí.

ČE SE MORJE UJEZI

Drobeli resnice o najhujših pomorskih viharjih.

PRAVIJO MU »SOVRAŽNIK SCOTLAND YARDA ŠT. 1«

Vsa angleška policija išče človeka, ki trdi, da je nedolžen — Alfreda Hindsa.

RUDARJI NA BARIKADI

35. obletnica spopada z Orjuno v Trbovljah.

KAKO JE ŽREB RAZDELIL NAGRADE MED RESEVALCE NASE SESTAVLJENE UGANKE?

ZANIMIVI SESTAVKI SO OBJAVLJENI V NOVI ŠTEVILKI TEDNIKA

TT

KOLEDAR

Petek, 26. maja: Majda

Na današnji dan leta 1906 je umrl slovenski pisatelj Janez Trdina. Njegovo najpomembnejše delo so »Bajke in povesti o Gorjančih«, v katerih se je naslonil na ljudske legende, pripovedke in vraže.

Dne 29. maja 1871 je umrl slovenski geograf in kartograf Blaž Kocen. Bil je profesor zemljepisja in si je pridobil velike zaslugi za sodobno kartografijo, razen tega pa ga po pravici lahko štejemo med pionirje moderne geografije.

Ing. Tonetu Potočniku in ing. Planinšku Petru za diplomsko na gozdarskem oddelku iskreno čestitaka ing. Devč.

Vojku Adamcu za diplomsko na pravni fakulteti iskreno čestitavo! Presenceni!

Za inženirja gozdarstva in z odličnim uspehom diplomirala Mirjam Ivanc iz Sodražice. Čestitamo prijatelji!

Sostanovalec Petru Planinšku za diplomsko na Gozdarski fakulteti iskreno čestitavo!

Vojku Adamcu čestitamo za diplomsko na pravni fakulteti Nataša in Pajo.

ZDRAVNIŠKA DEŽURNA

NOČNA ZDRAVNIŠKA DEŽURNA SLUŽBA ZA NUJNE OBISKE NA BOLNIŠKOVEM DOMU OD 20.—7. URE JUTRAJ, OB NEDELJAH IN PRAZNIŠKIH VES DAN

Zdravstveni dom SISKI: Dr. Ježekšek Pavel, Knezova 11, tel. 21-744.

Zdravstveni dom BEŽIGRAD: Dr. Suharč Marko, Lavričeva 5-3, tel. 31-386. V oddelku zdravniškega kličite tel. LM 30-800.

Zdravstveni dom VIC: Dr. Boris Jagodič, Rožna dolina c. XV 1-a, tel. 22-457.

Zdravstveni dom RUDNIK: Dr. Lobe Franc, Njegovca 25, tel. 31-541. V oddelku zdravniškega kličite tel. LM 29-500.

Zdravstveni dom CENTER: Dr. Struclji Milan, Miklošičeva 24, tel. 38-151. Za obiske otrok ista tel. številka.

Zdravstveni dom MOSTE: ZD Moste, Prvomajska 11, tel. 31-389. V oddelku zdravniškega kličite tel. LM 30-300.

Očku Alojzu Rustja iz Celja iskreno čestitajo k njegovi sedemdesetletnici in mu želijo še mnogo let mame, Dani, Zlata, Marjan, Erno.

Obiščite razstavo likovnega natečaja revije »Mlada pot« v dvorani nebotičnika, Ljubljana, Kidričeva 5. Razstava je odprta vsak dan od 9. do 19. ure v dnevi od 27. do vključno 31. maja. Vstopnine ni.

JAVNA ZAHVALA

Dobropoljskemu živnozdravniku, dr. Zoranu Vukeliču, se iskreno zahvaljujem za uspešno težko operacijo na žrelu.

Novak Anton, Zdenka vas

Nameste vena na grob pok. očetu uslužbenku Jože Lapajne je pokonil sindikat podružnice »Hermes« 2000 din za slepo mladino! Iskrena hvala!

NEDELJSKE VOZNIŠKE V OPATIJU IN NA REKO

Poslužite se nedeljskega izletniškega avtobusa Ljubljana—Opatija—Reka, ki vam nudi ugodno priložnost, da preživite sončen dan na Jadranu!

V nedeljo, 31. maja bo avtobus odpeljal z avtoobvoje postaje v Ljubljani ob 5.00 in 5.30 uri jutrat. Cenjene izletnike opozarjamo, da se avtobus ob 5.30 lahko poslužite samo tisti, ki imajo že nabavljene vozovnice. Za vse ostale velja odhod ob 5.00 uri jutrat. Prihod v Opatijo ob 7.30, na Reko ob 7.40 uri. Odhod z Reke ob 19.30, iz Opatije pa ob 20.00 uri.

Za to vožnjo velja povratna vozovnica po izredni ceni 650 din, ki jo dobite v predprodaji v turističnih poslovalnicah SAP-TURISTA v Ljubljani, Miklošičeva c. 17 (tel. 30-645).

Cenjene izletnike prosimo, da konec prihodnjega tedna spremljajo objave v časopisu in radiu zaradi morebitne spremembe voznega reda. Izkoristite ugodno priliko in se popeljite na sončenje in kopanje v Opatijo oziroma na Reko!

Pisarniške uslužbenice vseh vrst

in stopenj ter vodilno osebo uredov in podjetij vabimo, da si ogledajo zanimivo javno strojno tekmovanje, ki ga za svojo 10-letnico prireja Administrativna šola v Ljubljani. V soboto, 30. maja ob 10. uri dopoldne v veliki dvorani Gospodarskega razstavišča. Vstop je vsakomur dovoljen.

Javno strojno tekmovanje ob proslavi 10-letnice Administrativne šole v Ljubljani bo v soboto, dne 30. maja ob 10. uri dopoldne v veliki dvorani Gospodarskega razstavišča. Zvečer ob 20. uri bo slavnostna akademija, nato pa družabni večer. Vsi absolventi redne šole in tečajev, dijaštvo vseh šol ter ostali prijatelji šole vljudno vabljeno!

ELITNI PLES MATURA 59 bo v soboto, 30. maja ob 20. uri v Festivalni dvorani.

Bar. bife. Igra plesni orkester »DIXIES« s pevskami Marjano Deržaj, Marjano Borčovo in Beti Jurkovič. Rezervacija in predprodaja vstopnic pri Putniku. Vabljeni vsi ljubitelji plesa in mladine.

Prireditveni odbor Reake

Najnovše sredstvo proti bolečinam in otiskom pod protezami v ustih je

ULTRAGIN

Nudijo lekarne in drogerije

Pri sončenju bodite previdni. Kožo natrijte z ULTRAGIN sport kremo, pa boste lepo potemneli brez bolečin. Zahtevajte ULTRAGIN sport kremo!

Poverjenike Prešernove družbe,

ki se niso sporčili končnega števila članov in naročnikov na redno knjižno zbirko ter dodatne knjige, vabimo, da to tako j store. Od zaključnih poročil je odvisna določitve letošnje naklade in s tem pravočasno izid zbirke. Obenem naj vrnejo tudi preostale srečke velikega nagradnega žrebanja, pri katerem bomo upoštevali srečke samo tistih poverjenikov, ki bodo to storili pravočasno.

Člane Prešernove družbe

obveščamo, da bo veliko nagradno žrebanje v PETEK, DNE 5. JUNIJA 1959 OB 16. URI V UPRAVI. Žrebanje se je zakasnilo zaradi tega, ker nam okoli 300 poverjenikov še vedno ni vrnilo preostalih srečk. — Zato vljudno prosimo, da nam oprostite to zamudo.

glebališče

DRAMA

Petek, 26. maja ob 20. urah: Shakespeare: Kralj Henrik V. Abonma D.

(Preostale vstopnice so v prodaji).

Sobota, 30. maja ob 15.30: Sofokles: Antigona. Uprizoritev. IV. Klasične gimnazije Ljubljana.

ob 20. urah: Shakespeare: Kralj Henrik V. Abonma G. (Preostale vstopnice so že v prodaji).

Nedelja, 31. maja ob 20. urah: Fischer: Prosti dan. Izven in za podelje.

(Vstopnice so že v prodaji).

Za izven in podelje bo uprizorjena v nedeljo, dne 31. maja igra danskega dramatika Fischera »Prosti dan«. Vstopnice so že v prodaji pri dnevnih blagajni v Operi.

OPERA

Petek, 26. maja: zaprtó.

Sobota, 30. maja ob 20. urah: Verdi: PLES V MASKAH. Gostovanje Jože Gosič. Izven in za podelje. (Vstopnice so v prodaji).

Nedelja, 31. maja ob 20. urah: Verdi: AIDA. Izven in za podelje. (Vstopnice so v prodaji).

MESTNO GLEDALIŠČE Ljubljana. Gledališka pasaža

Petek, 26. maja ob 20. urah: Rattigan, Ločene mize. Abonma Kolektivni B. Vstopnice so tudi v prodaji.

Sobota, 30. maja ob 20. urah: Rattigan, Ločene mize. Abonma Mladinski IV.

Nedelja, 31. maja ob 20. urah: Držić, Triptič de Utolce. Abonma Kolektivni G. Vstopnice so tudi v prodaji.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE Ljubljana. Mestni dom

Sobota, 30. maja ob 20. urah: Jean de Létraž: »Cigav je otrok« (Bichon) komedija. Izven.

Nedelja, 31. maja ob 16. urah: Jean de Létraž: »Cigav je otrok« (Bichon) komedija. Popoldanska predstava. Izven.

ob 19.30: Jean de Létraž: »Cigav je otrok« (Bichon) komedija. Večerna predstava. Izven.

Létražova komedija »Cigav je otrok« (Bichon) navdušuje gledalce in polni dvorano v Sentjakobskem gledališču. Ponovili jo bodo v soboto, 30. maja ob 20. uri in pa v nedeljo, 31. maja popoldne ob 16 in 19.30 uri. Prihodnji teden bo zadnja premiera v letošnji sezoni. Jurčičev »Deseti brat« v priredbi S. K. in v režiji gosta ing. arch. Molke.

Predprodaja vstopnic pri gledališki blagajni v Mestnem domu, rezerviranje telefon 32-880.

EKSPERIMENTALNO GLEDALIŠČE Ljubljana — Križanke

Ponedeljek, 1. junija ob 20. urah: Michele de Ghelderode: »ESCURIAL«.

Premiera. V izvedbi »Odra 57«.

V ponedeljek, 1. junija bo v Križankah prvič v naši državi uprizorjeno gledališko delo znanega avangardnega belgijskega dramatika M. de Ghelderode, ki ga bo z uvodno besedo predstavil gledalec Jože Javoršek. Uprizoritev so pripravili: režiser Franci Križanič, scenograf in kostumograf ing. Mirko Lipušič; izvajajo: Polde Bičič, Branko Miklavc, Miran Kenda, Božo Ulaga, Alja Tkacev in Janez Čuh.

Vstopnice so v prodaji v soboto od 10—12 in v ponedeljek od 10—12 in dve uri pred predstavo: rezervacije po tel. 22-011.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE Marionete

Levstikov (Sentjakobski) trg št. 2

Sobota, 30. maja ob 17. uri: N. Kurec: »Obuti maček«.

Nedelja, 31. maja ob 11 in 15 uri: N. Kurec: »Obuti maček«.

Prodaja vstopnic na upravi, Resljeva c. 36 od 10 do 12. ure in pol ure pred začetkom predstav pri gledališki blagajni na Levstikovem trgu št. 2. Rezervacije na telefon 32-020.

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ

Petek, 26. maja ob 20. uri — izven — »Koncert. Sestanek z jazzom v izvedbi Ljubljanskega jazz ansambila. Priredi kranjsko Akademsko društvo.

Sobota, 30. maja ob 20. uri — izven — »Koncert: moškega komornega zbora iz Celja.

SLOVENSKO LJUDSKO GLEDALIŠČE CELJE

Petek, 5. jun. ob 20. uri — Arthur Miller: Pogled z mostu — izven Gostovanje Beogradskega dramskega gledališča.

Sobota, 6. jun. ob 15. uri — Shakespeare: Romeo in Julija — Zaključena predstava za prosvetne delavce celjskega okraja (Julija — Pujgljeva, Romeo — Eržen).

Nedelja, 7. jun. ob 14. uri — Shakespeare: Romeo in Julija — Gostovanje v Topoliški (Julija — Perova, Romeo — Eržen).

ob 20. uri — Shakespeare: Romeo in Julija — Gostovanje v Sošanju (Julija — Pujgljeva, Romeo — Bačko).

grajskega dramskega gledališča ob 20. uri: Puccini: MADAME BUTTERFLY. Gostovanje v Ormožu.

Sobota, 30. maja ob 20. uri: Lawler: POLETJE SEDEMANAJSTE PUNČKE. Gostovanje na Ravnah

K

Na simfoničnem koncertu, ki ga priredi Akademija za glasbo danes ob 20.15 v Filharmoniji s sodelovanjem orkestra RTV in slušateljev AG kot solistov, bodo izvajala dela: Mozarta, Škerjanc, Beethovna in Francka. Vstopnina 100 din, za dijake 50 din. Vljudno vabljeni.

Veliki ljudski koncert v počastitev 40-letnice ustanovitve ZKJ priredi Slovenska filharmonija z združenimi orkestri Slovenske filharmonije, RTV Ljubljana in SNG Opere, dne 3. junija ob 20. uri na Gospodarskem razstavišču. Dirigent Samir Huhad, solista Stane Sever in Darko Lukič. Vstopnice pri dnevnih blagajni SF, rezervacije na tel. 20-493. Cene vstopnic od 100 do 150 din.

GENERALKA KONCERTA, namenjena mladini od 14. do 18. leta, bo v torek, 2. junija ob 17. uri na Gospodarskem razstavišču. Cena enotna 30 din. Vodstva šol naj rezervirajo vstopnice na tel. 23-178.

PUTNIK SLOVENIJA

NEDELJSKI IZLETI

dne 31. maja 1959: avtobusni izlet v LOGARSKO DOLINO z odhodom iz Ljubljane ob 7. uri in povratkom v Ljubljano ob 20. uri.

Avtobusni izlet preko VRŠICA do izvira Save. Povratna vožnja skozi Bovec, Kobariid Tolmin in Skočed Loko. Odhod iz Ljubljane ob 6. uri, povratek v Ljubljano ob 21. uri.

Na mednarodno moto dirko v STRAŠČU pri KRANJU bodo vozili iz Ljubljane v nedeljo 31. maja avtobusi PUTNIKA SLOVENIJA. Odhod iz Ljubljane ob 13.30 uri, povratek po končanih dirkah.

Vozovnice za vse izlete kupite v PREDPRODAJI v poslovalnici Putnika Slovenija v Ljubljani, Titova c. 12. Na vseh izletih je omejeno število sedežev, zato ne odlašajte z nakupom vozovnice.

BAZPISI

RAZPIS

Zdravilišče Dolenjske Toplice

RAZPIS

MEDICINSKE SESTRE ALI BOLNIČARKE.

Plača po uredbi. Stanovanje zagotovljeno. Ponudbe na upravo zdravilišča.

RTV Ljubljana

PETEK, 26. maja

Poročila: 5.05, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 22.00, 23.00, 24.00.

5.00—8.00 Dobro jutro! (pisani glasbeni spored) — vmes ob 6.30—6.40 Reklame in obvestila; 8.05 Operetne uverture; 8.25 Lucijan Marija Škerjanc: 10 mladinskih skladb (pri klavirju avtor); 8.40

IZ ARHIVA ZABAVNE GLASBE; 9.40 a) Pet minut za novo pesmico (B. Lesjak: Mišja zabava); b) Pozdravila za mlade risarje; 10.10 Mladinska Orkestra RTV Ljubljana: B. Lesjak: Mišja zabava; 10.15 Madžarske pesmi; 11.00 Dva dom in žene; 11.10 Pesmi tujih narodov; 11.30 Znam plesni orkester; igrajo; 12.00 Pet pevcev — pet popev; 12.15 Kmetijski nasveti — Jože Kregar: Oskrbna z vrtninami; 12.25 Narodne iz Benečije; 12.40 Violinski Slavko Zimšek igra popularne skladbe za violino. Ciri Scott: Česnje zore — Johannes Brahms: Uspavanka; Sanjček Sergej Rahmaninov: Vokaliza — Reinhold Glier: Romanca — Dimitrij Kabalevski: Improvizacija; 13.15 Zabavna glasba, vmes obvestila; 13.30 Oskrbna z vrtninami; 13.45 igra pihalni orkester Ljudske milice p. v. Rudolfa Starica; 14.05 Radijska šola za nižjo stopnjo: Strupena detelja; 14.35 Sopranistka Zlata Gajser: Mozart: Koncertna svatba; »Evgenij Onjegin«; »Faust« in »Dianni Schicchi«; 15.15 Zabavna glasba, vmes obvestila in reklame; 15.40 iz svetovne književnosti: Ignazio Silone: Družinski pogovori; 16.00 Petkovsko glasbeno popoldne Georges Bizet: Simfonija v C-duru (Simfonični orkester francoske radiodifuzije dirigira André Cluytens); 16.30 Radijski dnevniki; koncert za violino in orkester v amolu (Solist Michael Rabin in Filharmonični orkester dirigira Ljovro Matic); Matija Bravničar: Kurent (Orkester Slovenske filharmonije dirigira Jakob Cipčič); 17.10 Kotiček za mlade ljubitelje glasbe: 17.25 Zabaval vas bo orkester Andrej Kostelanetz; 17.45 Italijanske popevke; 18.00 Družinski pogovori; 18.10 Poje Akademski pevski zbor p. v. Radovana Gobca; 18.30 iz naših kolektivov; 19.00 Zabavna glasba, vmes obvestila in reklame; 19.30 Radijski dnevniki; 20.00 Igra zabavni orkester Monolit; 20.15 Tedenski zunanji politični pregled; 20.30 Mojskrska delila koncertne literature — 30. oddaja (Orkester Slovenske filharmonije dirigira Jakob Cipčič); 20.45 Nekaj ameriških romans: Stjepan Fostera izjava Komorni zbor RTV Ljubljana; 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih; 22.15 Marija Kolar: Fedra Barberi, Beniamino Gigli, Gino Bechi v Verdijevem Plesu v maskah; 22.45 Petnajst minut s kvintetom Jožeta Kampiča; 23.10 J. Brahms: Ljubljana c. 12. Na vseh izletih je omejeno število sedežev, zato ne odlašajte z nakupom vozovnice.

»11 OKTOMVRI«

tovarna šivanih cevi in pločevinastih konstrukcij

KUMANOVO

Ima v zalogi večjo količino PLOČEVINASTIH SODOV

za bitumen, smolnate mase in podobno.

Sprejemamo naročila za vse vrste pločevinastih sodov. — Razpolagoma z veliko kapaciteto. 777

ing. Hinko Petrič

VESTNEGA SODELAVCA BOMO OHRANILI V TRAJNEM SPOMINU.

PATENTNA PISARNA PRI TRGOVINSKI ZBORNICI ZA LRS LJUBLJANA

MOJSTER ZA VSE

SPOROČAMO ZALOSTNO VEST, DA JE UMRL

PROF. ING. HINKO PETRIČ

PREDSTOJNIK MOJSTRSKIH SOL NA TSS

Z NJIM JE NAS ZAVOD IZGUBIL NADVSE POŽRTVOVALNEGA VZGOJITELJA IN NEPOZABNEGA TOVARISA. — POGREB BO V SOBOTO, 30. MAJA 1959 OB 16. URI Z ZAL.

UPRAVA IN SINDIKALNA PODRUŽNICA TEHNIŠKE SREDNJE SOLE V LJUBLJANI

SPOROČAMO ZALOSTNO VEST, DA JE UMRL

PROF. ING. HINKO PETRIČ

PREDSTOJNIK MOJSTRSKIH SOL NA TSS

Z NJIM JE NAS ZAVOD IZGUBIL NADVSE POŽRTVOVALNEGA VZGOJITELJA IN NEPOZABNEGA TOVARISA. — POGREB BO V SOBOTO, 30. MAJA 1959 OB 16. URI Z ZAL.

UPRAVA IN SINDIKALNA PODRUŽNICA TEHNIŠKE SREDNJE SOLE V LJUBLJANI

SPOROČAMO ZALOSTNO VEST, DA JE UMRL

PROF. ING. HINKO PETRIČ

PREDSTOJNIK MOJSTRSKIH SOL NA TSS

Z NJIM JE NAS ZAVOD IZGUBIL NADVSE POŽRTVOVALNEGA VZGOJITELJA IN NEPOZABNEGA TOVARISA. — POGREB BO V SOBOTO, 30. MAJA 1959 OB 16. URI Z ZAL.

UPRAVA IN SINDIKALNA PODRUŽNICA TEHNIŠKE SREDNJE SOLE V LJUBLJANI

SPOROČAMO ZALOSTNO VEST, DA JE UMRL

PROF. ING. HINKO PETRIČ

PREDSTOJNIK MOJSTRSKIH SOL NA TSS

Z NJIM JE NAS ZAVOD IZGUBIL NADVSE POŽRTVOVALNEGA VZGOJITELJA IN NEPOZABNEGA TOVARISA. — POGREB BO V SOBOTO, 30. MAJA 1959 OB 16. URI Z ZAL.

UPRAVA IN SINDIKALNA PODRUŽNICA TEHNIŠKE SREDNJE SOLE V LJUBLJANI

SPOROČAMO ZALOSTNO VEST, DA JE UMRL

PROF. ING. HINKO PETRIČ

PREDSTOJNIK MOJSTRSKIH SOL NA TSS

Z NJIM JE NAS ZAVOD IZGUBIL NADVSE POŽRTVOVALNEGA VZGOJITELJA IN NEPOZABNEGA TOVARISA. — POGREB BO V SOBOTO, 30. MAJA 1959 OB 16. URI Z ZAL.

UPRAVA IN SINDIKALNA PODRUŽNICA TEHNIŠKE SREDNJE SOLE V LJUBLJANI

SPOROČAMO ZALOSTNO VEST, DA JE UMRL

PROF. ING. HINKO PETRIČ

PREDSTOJNIK MOJSTRSKIH SOL NA TSS

Z NJIM JE NAS ZAVOD IZGUBIL NADVSE POŽRTVOVALNEGA VZGOJITELJA IN NEPOZABNEGA TOVARISA. — POGREB BO V SOBOTO, 30. MAJA 1959 OB 16. URI Z ZAL.

UPRAVA IN SINDIKALNA PODRUŽNICA TEHNIŠKE SREDNJE SOLE V LJUBLJANI

SPOROČAMO ZALOSTNO VEST, DA JE UMRL

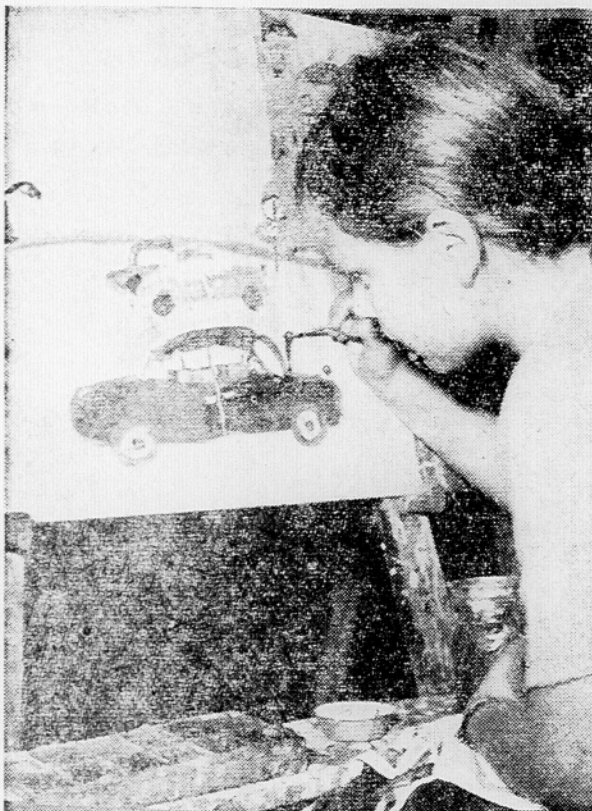
PROF. ING. HINKO PETRIČ

PREDSTOJNIK MOJ

Neka Münchenska založniška hiša in avtomobilska tovarna sta organizirali slikarsko tekmovanje z naslovom »Otroci slikajo avtomobile«. Doslej je prispelo že kakih 2000 risb, ki so jih izdelali šolski otroci v starosti od šestih do sedemnajstih let. Najboljše risbe bodo pokazali na posebni razstavi, pozneje pa jih bodo dali na razpolago vgojnim ustanovam. Dvanaest zmagovalcev tega tekmovanja bo med počitnicami potovalo po evropskih deželah, razen tega pa so pripravili še 300 tolažilnih nagrad. Naš posnatek kaže »slikarico« pri delu.

SAMUEL SCOWILL

POT V NEZNANO

MIKI MUSTER

16. Ko je Howard Thacker predstavil svojemu učenemu prijatelju mlade obiskovalce in strica Toma, so vsi posedli okrog velike mize v županovi delovni sobi. Ko jim je profesor Grey razložil svoj namen in cilj odprave, je vzel iz aktovke bakren tulec, potegnil iz njega porumel pergament in ga razgrnil po mizi. »Ta stari rokopis nas bo vodil.«

17. Polovica pergamenta je bila popisana z besedami v neznanem jeziku, druga polovica pa je bila prazna. »To je star dokument iz Pizzarovih časov.« je razlagal profesor. »Našel sem ga lansko leto pri izkopavanjih v Peruju. Ga zna kdo od vas prebrati?« Peter in Jim sta pogledala obledela črke in zmajala z glav. Stric Tom pa je vzel papir v roke.

18. Nekaj časa ga je obračal sem in tja in se držal tako učen, da se je začela Peggy skrivaj hihitati. Potem pa se je odkašlala in začel zlogovati, obenem pa je besedilo tudi prevajal: »Jaz, Alvarado, Pizzarov častnik, pošiljam ti list svoj ženi Oriani. Napisan je tako, kakor me je bila naučila, in je moje edino premoženje. Njej ga zapuščam.«

Spet snežni človek

KEVIN O'HARA IGRALKA 20

»Bombe« iz vesolja

Doslej največji meteor je padel v Južni Afriki - Vesoljski dež v določenih letnih časih

- Med množico zvezd, ki jih vsako jasno noč občudujemo v vesoljskem prostoru, se skrivajo tudi meteorji in »zvezdni prah« ali »vesoljski dež«. Meteorji pogosto zaidejo v zemeljsko ozračje, ljudje pa z zanimanjem spremljajo ta naravni pojav. Nepočutni pravijo, da padajo zvezde, zvezdoslovci pa dodajajo: hudo bi bilo, če bi zares padla takšna zvezda.

V vedri noči lahko pazljivo opazovalec našteje do osem meteorjev na uro. Če primerjamo njegovo obzorje z zemeljsko površino, dobimo zanimiv podatek: z našega planeta je mogoče videti v eni uri nad tisoč meteorjev. Če bi prišli te iste, ki jih ni mogoče videti, bi se to število povzpelo v deset tisoč. Seveda jih pada na zemljo le nekaj iz te množice, drugi pa nadaljujejo svoj pot v neskončnost.

Zanimivo je, da se te »bombe« na svoji poti skozi ozračje zasvetijo kot zvezde, potem pa ugasnejo in padejo na zemljo. Meteorji prihajajo iz vesolja. Kot repalce letijo večinoma 50–120 km visoko. Ko ugasnejo, so za astronomsko pojme zelo blizu, komaj kakih 40 km od zemlje. Letijo različno naglo, večinoma pa od 40 do 80 km na sekundo.

Težko je natančno ugotoviti, koliko meteorjev pade letno na površino našega planeta. Le redkokdaj se primeri, da padejo v bližini človeških bivališč. V Srbiji so jih našli in jih hranijo v muzejskih vitrinah. Sokobanjski je padel oktobra 1877, letiški novembra 1859, guski pa septembra 1891. Včasih so meteorji zelo veliki. Eden izmed njih je pred pedesetimi leti opustil veliko področje v Sibiriji, doslej največjega pa so našli v Južni Afriki leta 1931. Tehtal je 70 ton.

Tudi Madrid je bil nekoč cilj velikega meteorja. Događek je znan pod imenom »rdeči oblak nad Madridom«. Oblak je prišel nenadoma iz vesolja. Desetega februarja 1896 je zvezdoslovec opazil velik oblak na vedrem nebu nad mestnimi strehmi. Na robovih je bil oblak rdeč kot večerna zarja. Sedem sekund po eksploziji —

zvezdoslovci pravijo takim meteorjem bolidi — je strahovito počilo, potem pa je gmelno skoraj dve minuti. Madridske hiše so se tresle, ljudje so se zmedli. Menili so, da gre za eksplozivno dinamito ali da je potres. Oblak je izginil šele ob treh popoldne.

Mnoge zgodbe je napeljal človeška domišljija okoli »zvezdnega dežja«, se pravi množičnega poleta meteorjev. Ta pojav so spravljal v zvezo z dogodki na zemlji, menili pa so tudi, da zvezde padajo na naš planet. To seveda ne drži, pojavji niso nič drugega kot roji meteorjev.

Eno izmed teh zvezdnih ploč je opazil neki zvezdoslovec leta 1766 nad Bahamskim prelivom. Pravi, da je bilo toliko meteorjev kot zvezd, več minut so leteli v razne smeri in prepredli vse nebo.

Zvezdoslovci pravijo, da je ta »zvezdni dež« najgostejši na določenih delih zemeljske krožnice. Poti okoli sonca. Mnogi meteorji se gibljejo vzporedno, z zemlje pa je videti, kakor da

Novi fotoaparati

V Sovjetski zvezi so izdelali amaterski fotoaparati »Kijev-Vega« v velikosti škatlice vžgalice. Tehta le 150 gramov, snema pa s 16-milimetrskim filmom. V kaseti je dovolj filma za dvajset posnetkov.

Novi generator

Skupina ukrajinskih tehničnih strokovnjakov je izdelala generator, ki oddaja milimetrsko radijske valove. S tem generatorjem je baje mogoče po eni sami liniji prenašati na veliko razdaljo več televizijskih programov, hkrati pa vzpostaviti deset tisoč telefonskih zvez.

WALT DISNEY PODOBE IZ NARAVE

SKOK V VODO

Distributed by King Features Syndicate, 10-28

Kako so nastali izumi

Fonografi in gramofoni, aparati za snemanje in reprodukcijo zvoka, so se uveljavili sicer s težavo, vendar sorazmerno naglo, čeprav so zbujači ne le občudovanje, temveč tudi tolikšno nezaupanje, da so celo izobraženi ljudje odpirali škalo, da bi videli, ali ni kdo skrit v njih.

Magnetofon, aparat, ki ne zapisuje govora na valj ali na ploščo, temveč na trak, prevlečen z železnim prahom — od tod ime feromagnetni trak — ali pa na jekleno žico, je doživel žalostno usodo.

Dandanašnji gledamo na magnetofon kot na enega največjih dosežkov sodobne elektrotehnike, pri tem pa pozabljamo, da je to pravzaprav zelo star izum. Že proti koncu prejšnjega stoletja je francoski profesor matematike Paul Janet (1823–1899) dvakrat razlagal svojo zamisel magnetofona članom francoske znanstvene akademije, vendar ni bilo zanimanja za njo. Ta ravnodušnost ga je razočarala, zato je nehal izpopolnjevati svoj izum.

Nekaj let kasneje je danski inženir Waldemar Poulsen napravil prve poskuse v snemanju in reprodukciji zvoka na načelu elektromagnetne. »Pulsenov registrator« je

bil nagrajen na svetovni razstavi v Parizu leta 1900, in sicer zaradi uspešnega snemanja in reprodukcije glasov na jekleni žici.

Vendar je spet minilo dobrih trideset let, preden so ljudje pokazali zanimanje za ta aparat. Magnetofon je še nadalje spremljal smola.

Neki nemški izumitelj je

Sončni mrk in slepota

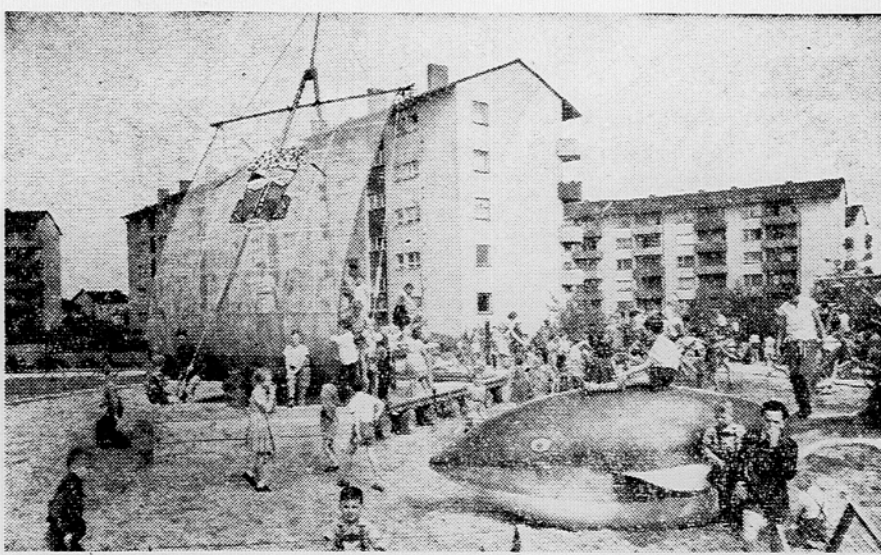
Precej avstralskih otrok si je poškodovalo vid, ko so s prostimi očmi opazovali nedavni sončni mrk. Bolnišnice so zaznamovale že 80 primerov delne slepote zaradi sončnega mrka. Avstralske zdravstvene oblasti menijo, da se bodo pri nekaterih otrocih pokazale posledice opazovanja sončnega mrka z nezaščitenimi očmi šele čez nekaj mesecev. Specialist za očesne bolezni v Sydneyju je dejal, da nekateri izmed trideset otrok, ki jih je pregledal, ne bodo več čitali s prostimi očesom. Na kliniki so ugotovili, da so sončni žarki otrokom opekli mrežnico, vendar v tako majhnem obsegu, da šolarčki tega nikakor niso takoj čutili. Edino znamenje poškodb je bilo to, da otroci niso več videli tako jasno kot prej.

Magnetofon je stara reč

leta 1930 spravil sebe in svojo tovarno na rob propada. Izpopolnjeval je magnetofon. Da bi dobil magnetofonski trak, kakršnega uporabljamo zdaj, je vložil velika sredstva v poskuse, vendar ni uspel.

Sele med drugo svetovno vojno so se spomnili magnetofona, ker so želeli imeti napravo, s katero bi prisluškovali telefonskim pogovorom, predvsem za vojniške namene in za vojaške potrebe. Takrat so začeli magnetofon izpopolnjevati, po vojni pa množično izdelovati in tako je postal sestavni del vsakdanje zbirke električnih naprav in aparatov.

Sele med drugo svetovno vojno so se spomnili magnetofona, ker so želeli imeti napravo, s katero bi prisluškovali telefonskim pogovorom, predvsem za vojniške namene in za vojaške potrebe. Takrat so začeli magnetofon izpopolnjevati, po vojni pa množično izdelovati in tako je postal sestavni del vsakdanje zbirke električnih naprav in aparatov.

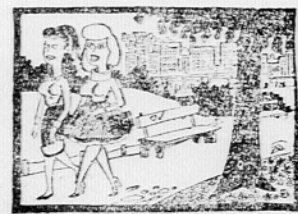

V Mannheimu so uredili otroško igrišče, na katerem so postavili med drugim model Sončnega Tikija, splava, s katerim je Norvežan Thor Heyerdahl leta 1947 preplul Tihi ocean med Perujem in Polinezijo.

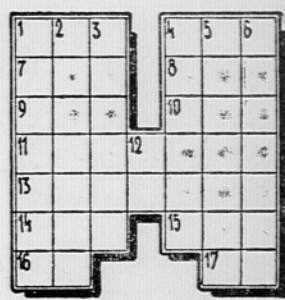
Za dobro voljo

»Kaj bi gledala v priročnik! To je gotovo zaradi napitnice.«

»Imam neprijeten občutek, da naju nihče ne sledi.«

Križanka

VODORAVNO: 1. podzemeljska žival, 4. pod, 7. hodnik v rudniku, 8. gal, gozdiček, 9. žensko ime, 10. ognjenik na filipinskem otoku Mindanao, 11. prebivalec mesta na Primorskem, 13. utruditi, 14. moško ime, 15. besedica za tvorbo železnika, 16. začetnici pesnika »Dunajskih sonetov«, 17. kem. znak za radij.

NAVPIČNO: 1. ptica ujeta, 2. genealogija, 3. materialen, gneten, 4. grajski podložnik v fevdalni dobi, 5. delavec pri zemeljskih delih, 6. smrtni boj, 12. medmet.

REŠITEV ZADNJE KRIŽANKE
VODORAVNO: 1. Bergant, 8. Aristo, 9. Rabat, 10. dro, 11. Eto, 12. Lunik, 13. omorike, 14. Govekar.

NAVPIČNO: 6. N(ikola) T(osla)

DELO

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA SLOVENIJE

»DELO« IZHAJA OD 1. MAJA 1959 PO ZDRUŽITVI »LJUD-SKE PRAVICE«, KI JO JE 4. OKTOBRA 1934 USTANOVILO KOMUNISTIČNA PARTIJA SLOVENIJE, IN »SLOVENSKEGA POROČEVALCA«, KI GA JE LETA 1941 USTANOVILO OSVOBODILNA FRONTA SLOVENSKEGA NARODA

GLAVNI UREDNIK
RUDI JANHUBAODGOVORNI UREDNIK
IVAN SINKOVEC

Naše ljudstvo je vzdolž vse poti pristrčno pozdravljalo predsednika Tita

PRESEDNIK TITO NA POTOVANJU PO NASIH KRAJIH OB DONAVI

VSA DEŽELA USTVARJA blaginjo sedanjih in bodočih pokolenj

Smederevo, 28. maja (Tanjug). Predsednik republike Tito je prispel s soprogom davi iz Beograda v Smederevo. Po krajšem postanku v smederevskem pristanišču se je skupaj s podpredsednikom Zveznega izvršnega sveta Aleksandrom Rankovićem, predsednikom Ljudske skupščine Srbije Jovanom Veselinovićem ter članoma Zveznega izvršnega sveta Svetislavom Stefanovićem in Slobodanom Penecem vrnil na ladjo »Krajina« in nadaljeval potovanje po Donavi.

Z Smedereva je odpotoval predsednik Tito s svojim spremstvom v Veliko Gradišče. Predsednik Tito je ob prihodu v Veliko Gradišče pristrčno pozdravil vse prebivalce ter se jim zahvalil za topli sprejem. Med drugim je dejal: »Zaj bo današnje bivanje med vami kratko, ker imamo malo časa, ker smo se napotili na nekoliko daljše potovanje. Toda tudi ta čas, ki ga imamo na razpolago bi radi izkoristili za to, da vas vidimo in da se z vašimi predstavniki malo pogovorimo. Na tem potovanju bi radi videli, če je tudi v tem delu naše dežele tako, kakor v drugih naših krajih.

V vsej Jugoslaviji zdaj kipi novo življenje, v katerem naši ljudje ustvarjajo blaginjo sedanjih in bodočih rodov. Radi bi videli, če tudi tu ljudje delajo, da bi čimprej uresničili lepše in srečnejše življenje.

Z navdušenim vzklikanjem tovarišu Titu ter bratski enotnosti narodov Jugoslavije so prebivalci sprejeli njegovo besedo. Predsednik Tito je potem nadaljeval: »Tovariši in tovarišice! Ohranite to bratstvo in enotnost, ki ste mi vzklíkali, kajti to je naša velika pridobitev, ki bo tudi v prihodnje največja pomena za našo deželo, za naše ljudstvo. Teji veliki pridobitvi se moramo zahvaliti, da je Jugoslavija po vsem svetu znana kot čvrsta dežela, ki dostojno nosi zastavo socialistične izgradnje. — V tem ustvarjalnem delu želim tudi vam mnogo uspehov.

Po krajšem postanku je predsednik Tito s svojim spremstvom nadaljeval pot po Donavi proti Kladovu, kamor je prispel ob 17. uri.

Ko se je ladja Jugoslovanske rečne vojske mornarice »Krajina« približala v središču vojnih motorov čolnov k bregu, je bilo kladovsko pristanišče ob Donavi polno ljudi in mladih iz Kladova in okolice, ki so predsednika Tita pozdravljali z dolгим vzklíkanjem in mu priredili pristrčen sprejem.

Nato je predsednik Tito stopil s spremstvom na breg. V pristanišču ga je pozdravil predsednik občinskega ljudskega odbora, pionirke pa so mu izročile šopke cvetja.

V krajšem govoru se je zahvalil za pristrčen sprejem:

»Dovolite mi, tovariši in tovarišice, da vas v imenu vseh nas, ki smo prišli v Kladovo, pozdravim in se vam zahvalim

za pristrčni sprejem, ki ste nam ga pripravili.

Vsi se veselimo, da se nam je ponudila možnost, da obiščemo tudi ta lepi del naše socialistične dežele in žal nam je, da že prej nismo utegnili tega storiti. Želeli smo namreč tudi neposredno videti in spoznati vas in vaše želje, vaše delo, vaše prizadevanje in uspehe, pa tudi vaše zmagne in probleme. Zelo nas bo veselilo, če bomo lahko čim temeljitje spoznali vaše napore, in željo, da bi dosegli čim večje uspehe. Lahko rečem tudi to, da je vaše delo zelo važno ne samo za vas tu, marveč tudi za

vso našo socialistično skupnost, kakor je tudi važno delo naših ljudi v vseh krajih naše lepe dežele.

Predsednik Tito je obiskal ljudski odbor Kladovo, kjer je eno uro govoril s predstavniki tega mesta, potem pa se je znova vrnil na ladjo.

Ko je ladja »Krajina« plula poleg Tekije, je prebivalstvo poslalo predsedniku Titu pozdravno brzojavko, za katero se jim je predsednik Tito zahvalil in obžaloval, da tokrat ni mogel obiskati njihovega mesta, da pa bo to storil ob drugi priložnosti.

Predsednik Tito je obiskal ljudski odbor Kladovo, kjer je eno uro govoril s predstavniki tega mesta, potem pa se je znova vrnil na ladjo.

Ko je ladja »Krajina« plula poleg Tekije, je prebivalstvo poslalo predsedniku Titu pozdravno brzojavko, za katero se jim je predsednik Tito zahvalil in obžaloval, da tokrat ni mogel obiskati njihovega mesta, da pa bo to storil ob drugi priložnosti.

Prereditko se sestajamo z mladino, tako, da tega nocojšnjega sveta nikoli ne bomo mogli pozabiti. Jutri bo dan naše mladosti. Pred tem dnem nam je bilo omogočeno priti med predstavnike študentov beogradske univerze, predstavnike naše univerze, predstavnike naše inteligence, bodoče strokovnjake in voditelje v naši družbi. Čeprav je bil to intimen, tovariški stik, je napravil name zelo prijeten vtis o naši mladini, ki študira na univerzi. Večkrat sem govoril najlepše o naši čudoviti mladini. Ni razlogov, da bi to visoko mnenje tudi zdaj ne bilo enako. Vendar pa se nikar ne hvalite!

Te dni sem bil nejevoljen sprito napak na nekaterih naših univerzah, vem pa, da je tudi na teh univerzah študentska mladina v ogromni večini za našo politiko in za socializem.

Zdaj, po tem sestanku z vami in po pozdravu študentov, ki stanujejo v študentskem naselju (v Novem Beogradu), bi rad ugotovil, da stoji beogradska univerza v celoti za Centralna komitejem ZK, kakor je bila prej in med vojno, ko je ogromno žrtvovala. Takšna je ostala tudi po vojni. To me navdaja z optimizmom glede prihodnosti in našim študentom se zahvaljujem, da so v celoti nekaterim objektivnim težavam, na katere zadevajo zdaj na univerzi, ostali povezani s pridobitvami narodnoosvobodilne borbe, z velikim uspehom naše socialistične izgradnje, v kateri so pripravljani sodelovati z vsemi svojimi močmi in sposobnostmi. To je tem važnejše, ker študirajo na beogradski univerzi fantje ne samo iz Srbije, marveč iz vseh krajev naše dežele.

vso našo socialistično skupnost, kakor je tudi važno delo naših ljudi v vseh krajih naše lepe dežele.

Predsednik Tito je obiskal ljudski odbor Kladovo, kjer je eno uro govoril s predstavniki tega mesta, potem pa se je znova vrnil na ladjo.

Ko je ladja »Krajina« plula poleg Tekije, je prebivalstvo poslalo predsedniku Titu pozdravno brzojavko, za katero se jim je predsednik Tito zahvalil in obžaloval, da tokrat ni mogel obiskati njihovega mesta, da pa bo to storil ob drugi priložnosti.

Predsednik Tito je obiskal ljudski odbor Kladovo, kjer je eno uro govoril s predstavniki tega mesta, potem pa se je znova vrnil na ladjo.

Ko je ladja »Krajina« plula poleg Tekije, je prebivalstvo poslalo predsedniku Titu pozdravno brzojavko, za katero se jim je predsednik Tito zahvalil in obžaloval, da tokrat ni mogel obiskati njihovega mesta, da pa bo to storil ob drugi priložnosti.

Predsednik Tito je obiskal ljudski odbor Kladovo, kjer je eno uro govoril s predstavniki tega mesta, potem pa se je znova vrnil na ladjo.

Ko je ladja »Krajina« plula poleg Tekije, je prebivalstvo poslalo predsedniku Titu pozdravno brzojavko, za katero se jim je predsednik Tito zahvalil in obžaloval, da tokrat ni mogel obiskati njihovega mesta, da pa bo to storil ob drugi priložnosti.

Predsednik Tito je obiskal ljudski odbor Kladovo, kjer je eno uro govoril s predstavniki tega mesta, potem pa se je znova vrnil na ladjo.

Ko je ladja »Krajina« plula poleg Tekije, je prebivalstvo poslalo predsedniku Titu pozdravno brzojavko, za katero se jim je predsednik Tito zahvalil in obžaloval, da tokrat ni mogel obiskati njihovega mesta, da pa bo to storil ob drugi priložnosti.

Predsednik Tito je obiskal ljudski odbor Kladovo, kjer je eno uro govoril s predstavniki tega mesta, potem pa se je znova vrnil na ladjo.

Ko je ladja »Krajina« plula poleg Tekije, je prebivalstvo poslalo predsedniku Titu pozdravno brzojavko, za katero se jim je predsednik Tito zahvalil in obžaloval, da tokrat ni mogel obiskati njihovega mesta, da pa bo to storil ob drugi priložnosti.

Predsednik Tito je obiskal ljudski odbor Kladovo, kjer je eno uro govoril s predstavniki tega mesta, potem pa se je znova vrnil na ladjo.

Ko je ladja »Krajina« plula poleg Tekije, je prebivalstvo poslalo predsedniku Titu pozdravno brzojavko, za katero se jim je predsednik Tito zahvalil in obžaloval, da tokrat ni mogel obiskati njihovega mesta, da pa bo to storil ob drugi priložnosti.

Predsednik Tito je obiskal ljudski odbor Kladovo, kjer je eno uro govoril s predstavniki tega mesta, potem pa se je znova vrnil na ladjo.

Ko je ladja »Krajina« plula poleg Tekije, je prebivalstvo poslalo predsedniku Titu pozdravno brzojavko, za katero se jim je predsednik Tito zahvalil in obžaloval, da tokrat ni mogel obiskati njihovega mesta, da pa bo to storil ob drugi priložnosti.

Predsednik Tito je obiskal ljudski odbor Kladovo, kjer je eno uro govoril s predstavniki tega mesta, potem pa se je znova vrnil na ladjo.

Ko je ladja »Krajina« plula poleg Tekije, je prebivalstvo poslalo predsedniku Titu pozdravno brzojavko, za katero se jim je predsednik Tito zahvalil in obžaloval, da tokrat ni mogel obiskati njihovega mesta, da pa bo to storil ob drugi priložnosti.

Predsednik Tito je obiskal ljudski odbor Kladovo, kjer je eno uro govoril s predstavniki tega mesta, potem pa se je znova vrnil na ladjo.

Ko je ladja »Krajina« plula poleg Tekije, je prebivalstvo poslalo predsedniku Titu pozdravno brzojavko, za katero se jim je predsednik Tito zahvalil in obžaloval, da tokrat ni mogel obiskati njihovega mesta, da pa bo to storil ob drugi priložnosti.

Predsednik Tito je obiskal ljudski odbor Kladovo, kjer je eno uro govoril s predstavniki tega mesta, potem pa se je znova vrnil na ladjo.

Ko je ladja »Krajina« plula poleg Tekije, je prebivalstvo poslalo predsedniku Titu pozdravno brzojavko, za katero se jim je predsednik Tito zahvalil in obžaloval, da tokrat ni mogel obiskati njihovega mesta, da pa bo to storil ob drugi priložnosti.

Predsednik Tito je obiskal ljudski odbor Kladovo, kjer je eno uro govoril s predstavniki tega mesta, potem pa se je znova vrnil na ladjo.

Ko je ladja »Krajina« plula poleg Tekije, je prebivalstvo poslalo predsedniku Titu pozdravno brzojavko, za katero se jim je predsednik Tito zahvalil in obžaloval, da tokrat ni mogel obiskati njihovega mesta, da pa bo to storil ob drugi priložnosti.

Predsednik Tito je obiskal ljudski odbor Kladovo, kjer je eno uro govoril s predstavniki tega mesta, potem pa se je znova vrnil na ladjo.

Ko je ladja »Krajina« plula poleg Tekije, je prebivalstvo poslalo predsedniku Titu pozdravno brzojavko, za katero se jim je predsednik Tito zahvalil in obžaloval, da tokrat ni mogel obiskati njihovega mesta, da pa bo to storil ob drugi priložnosti.

Predsednik Tito je obiskal ljudski odbor Kladovo, kjer je eno uro govoril s predstavniki tega mesta, potem pa se je znova vrnil na ladjo.

Ko je ladja »Krajina« plula poleg Tekije, je prebivalstvo poslalo predsedniku Titu pozdravno brzojavko, za katero se jim je predsednik Tito zahvalil in obžaloval, da tokrat ni mogel obiskati njihovega mesta, da pa bo to storil ob drugi priložnosti.

Predsednik Tito je obiskal ljudski odbor Kladovo, kjer je eno uro govoril s predstavniki tega mesta, potem pa se je znova vrnil na ladjo.

Ko je ladja »Krajina« plula poleg Tekije, je prebivalstvo poslalo predsedniku Titu pozdravno brzojavko, za katero se jim je predsednik Tito zahvalil in obžaloval, da tokrat ni mogel obiskati njihovega mesta, da pa bo to storil ob drugi priložnosti.

Predsednik Tito je obiskal ljudski odbor Kladovo, kjer je eno uro govoril s predstavniki tega mesta, potem pa se je znova vrnil na ladjo.

Ko je ladja »Krajina« plula poleg Tekije, je prebivalstvo poslalo predsedniku Titu pozdravno brzojavko, za katero se jim je predsednik Tito zahvalil in obžaloval, da tokrat ni mogel obiskati njihovega mesta, da pa bo to storil ob drugi priložnosti.

Predsednik Tito je obiskal ljudski odbor Kladovo, kjer je eno uro govoril s predstavniki tega mesta, potem pa se je znova vrnil na ladjo.

Ko je ladja »Krajina« plula poleg Tekije, je prebivalstvo poslalo predsedniku Titu pozdravno brzojavko, za katero se jim je predsednik Tito zahvalil in obžaloval, da tokrat ni mogel obiskati njihovega mesta, da pa bo to storil ob drugi priložnosti.

Predsednik Tito je obiskal ljudski odbor Kladovo, kjer je eno uro govoril s predstavniki tega mesta, potem pa se je znova vrnil na ladjo.

Ko je ladja »Krajina« plula poleg Tekije, je prebivalstvo poslalo predsedniku Titu pozdravno brzojavko, za katero se jim je predsednik Tito zahvalil in obžaloval, da tokrat ni mogel obiskati njihovega mesta, da pa bo to storil ob drugi priložnosti.

Predsednik Tito je obiskal ljudski odbor Kladovo, kjer je eno uro govoril s predstavniki tega mesta, potem pa se je znova vrnil na ladjo.

Ko je ladja »Krajina« plula poleg Tekije, je prebivalstvo poslalo predsedniku Titu pozdravno brzojavko, za katero se jim je predsednik Tito zahvalil in obžaloval, da tokrat ni mogel obiskati njihovega mesta, da pa bo to storil ob drugi priložnosti.

Predsednik Tito je obiskal ljudski odbor Kladovo, kjer je eno uro govoril s predstavniki tega mesta, potem pa se je znova vrnil na ladjo.

Ko je ladja »Krajina« plula poleg Tekije, je prebivalstvo poslalo predsedniku Titu pozdravno brzojavko, za katero se jim je predsednik Tito zahvalil in obžaloval, da tokrat ni mogel obiskati njihovega mesta, da pa bo to storil ob drugi priložnosti.

Predsednik Tito je obiskal ljudski odbor Kladovo, kjer je eno uro govoril s predstavniki tega mesta, potem pa se je znova vrnil na ladjo.

OBISK EDVARDA KARDELJA NA DANSKEM

SODELOVANJE V DUHU AKTIVNE MIROLJUBNE KOEKSISTENCE

Na slovesni večerji sta premier Hansen in podpredsednik Kardelj izmenjala zdravici

KJØBENHAVN, 28. maja. (Tanjug). Na čast podpredsednika Zveznega izvršnega sveta Edvarda Kardelja in njegovi soprogji je danski ministrski predsednik Hansen sinoči v slovesnem Christiansborgu v Kjøbenhavnu priredil svečano večerjo, na kateri sta si podpredsednik Kardelj in ministrski predsednik Hansen izmenjala zdravici.

Predsednik Hansen je v svoji zdravici rekel:

»Gospod podpredsednik, v imenu danske vlade mi je v čast in v zadovoljstvo, da lahko nocoj tukaj zaželim vam, vaši soprogji in vašemu spremstvu pristrčno dobrodoščilo. Z vašim obiskom se mi je ponudila željno pričakovana priložnost, da se vam še enkrat zahvalim za veličastni in pristrčni sprejem, s katerim ste počastili mojo soprogjo, moje sodelavce in mene lani v Jugoslaviji.

Poskus, da na enak način povrnemo tisto gostoljubje, ki ste nam ga izkazali lani, nam nem smišlu, marveč jih prevemalaga skoraj nerealno nalogo.

Izmed mnogih doživetij v Jugoslaviji bi rad zlasti poudaril sestanek s predsednikom Titom in plodne razgovore, ki sem jih imel z njim. Predsednikova modrost, doumevanje mednarodnih odnosov kot tudi njegova ljubezen do svoje dežele in njegova odločnost v boju za nenehno izboljševanje položaja svojega ljudstva so napravili name močan vtis.

S svojimi velikimi osebnimi deležem, s svojo miroljubno, čvrsto, pa vendar prožno politiko je postal predsednik Tito v povojnem obdobju ena najpomembnejših političnih osebnosti.

Prav tako pa sem imel, gospod podpredsednik, med svojim obiskom v Jugoslaviji tudi

z vami zelo zanimive razgovore tako o mednarodnih vprašanjih kot tudi o nacionalnih vprašanjih, ki zanimajo obe deželi. Že ob tej priložnosti sem se naučil ceniti vaše globoko poznavanje in doumevanje družbenih problemov, tako teoretično kot tudi praktično, in vašo sposobnost, da razumete in spoštujete mnenja in gledišča drugih. Zaradi tega sem vesel, da bomo lahko ob tej priložnosti nadaljevali naše koristne razgovore.

Tradicija veleva, da zdaj povem nekaj besed o odnosih med Dansko in Jugoslavijo. To storim še z večjim zadovoljstvom, ker so ti odnosi ne samo dobri tudi v tradicionalnavo obojestransko spoštovanje in prijateljska čustva.

Zgodovinski razvoj in geografski položaj sta v marsičem vplivala na to, da ubirata naši dve deželi različno pot, nastale

Sterijine nagrade

Novi Sad, 28. maja (Tanjug). Umetniška komisija Sterijine nagrade. Diplomirani pozlačeno plaketo za najboljšo predstavo v celoti je dobila scenska realizacija »Stradije« Radoja Domanovića v prireditvi Borislava Mihajlovića, ki jo je prikazalo novosadsko Srbsko narodno gledališče. Nagrado za režijo v znesku 250.000 din je dobil beograjski režiser Jovan Putnik za režijo »Stradije«. Za igralne stvaritve so bili s po 200.000 din nagrajeni Petar Kvirgić iz Zagreba, Antonije Vujčić iz Beograda, Joško Lukež iz Trsta, Veljko Marčić iz Zagreba, skupno nagrado pa sta dobili tudi Vida Juvanova in Mihaela Saričeva iz Ljubljane. Nagrado 120.000 din za najboljšo scenografijo je dobil Jože Cesar iz Trsta. — Nagrade za dramski tekst, adaptacijo, dramaturgijo in kostumografijo letos niso bile podeljene. Beograjski režiser Vladimir Petrić je dobil posebno nagrado v znesku 150 tisoč dinarjev za predstavo »Gledališče Joakima Vujčića«, zagrebško dramsko gledališče pa posebno pohvalo za avtenično izvedbo »Dunda Maroja«. Posebne nagrade so podelili tudi uredništvu »Dnevnika« in »Naše scene« ter »Tribuni mladih« in Ljudska univerza v Novem Sadu.

Milentije Popović v Ljubljani

Ljubljana, 28. maja. Danes se je mudil v Ljubljani član Zveznega izvršnega sveta in predsednik zveznega sveta za znanostov. Milentije Popović. Skupno s podpredsednikom Izvršnega sveta LRS Jožo Vilfanom si je ogledal metalurški inštitut za električno gospodarstvo in vodogradbeni laboratorij.

Včeraj so na gradnjo avto ceste odpotovali iz Slovenije X. ljubljanska mladinska delovna brigada Slavka Slandra, II. pomursko-goriška MDB Janeza Kavčiča-Nandeta, II. celjska MDB Tončke Čečve in III. mariborska MDB Pohorskega bataljona. Na sliki: odhod X. ljubljanske MDB Slavka Slandra

Zdravica tovariša Kardelja

V odgovoru na zdravico ministrskega predsednika Hansena je podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj dejal:

»Gospod predsednik, gospa Hansen, gospe in gospodje, rad bi se predvsem zahvalil za povabilo, ki ste mi ga poslali, naj obiščem vašo lepo deželo kakor tudi za vaše pristrčne besede dobrodoščilo, s katerimi ste počastili mojo soprogjo, mene in moje sodelavce. V toplini, s katero smo bili povsod

sprejeti, in simpatijah, ki nam jih izražajo, odkar smo prispele, čutimo prijateljstvo danskega naroda do jugoslovanskih narodov, prijateljstvo, ki ga naši narodi visoko cenijo in iskreno vračajo.

V prijetnem spominu so mi ostali razgovori, ki smo jih imeli lani z vami, gospod predsednik, in vašimi sodelavci. Res je, da imata naši dve deželi različna družbena sistema.

Nadaljevanje na 4. strani

IV. PLENUM LJUDSKE MLADINE FLRJ

Delavska mladina

v upravljanju gospodarskih organizacij

BEograd, 28. maja. (Tanjug). V Beogradu se je danes začel IV. plenum CK Ljudske mladine Jugoslavije, na katerem razpravljajo o problemih delavske mladine, izvajanju sklepov kongresa za telesno vzgojo in še nekaterih perečih notranjopolitičnih zadevah.

Referat o perečih zadevah delavske mladine je imel član Centralnega komiteja Kasim Husović, ki se je bavil s sodelovanjem delavske mladine v samoupravljanju, z gmetnimi problemi mladih delavcev in delovanjem klubov mladih proizvajalcev.

Ko je govoril o vlogi delavske mladine v samoupravljanju in reševanju gospodarsko-proizvodnih problemov v kolektivih, je poudaril, da postaja sodelovanje mladih delavcev pri reševanju teh vprašanj z vsakim dnem večje. V delavskih svetih je danes okoli 20 tisoč mladincev, izmed katerih nad 4000 v upravnih odborih. Razen tega je bilo precejšnje število mladih delavcev izvoljenih za odbornike in občinske in okrajne zbornice proizvajalcev.

Kljub taki usmerjenosti pa se v mnogih podjetjih še ne čuti dovolj sodelovanja mladih delavcev.

dih delavcev v upravljanju. — Zato bodo morali posvetiti v prihodnosti mnogo več pozornosti gospodarskemu izobraževanju mladih delavcev in njihovi večji priletnosti k reševanju proizvodnih in drugih vprašanj kolektivov.

Ljudska mladina v delovnih kolektivih je posvetila precej pozornosti gmetnim problemom mladih delavcev, predvsem pa skrbi za organiziranje cenjenih restavracij družbene prehrane in gradnjo stanovanj za samske delavce.

Plenum nadaljuje delo.

V DANAŠNJI ŠTEVILKI

- Str. 2 — Značilnosti našega carinskega sistema
- Nova stanovanja za študente
- Str. 3 — Tarifna postavka v zatonu
- Tomos preč redno proizvodnjo
- Zdravstveni podlistek
- Str. 4 — Decentralizacija v ZAR
- Str. 5 — Izmenjava šolskih filmov z Italijo
- Str. 6 — Preskrba na Gorenjskem

V R E M E

Stanje 28. maja: Frontalne motnje so se umakile proti jugovzhodu. Za njimi se zadržuje v višinah hladnejši zrak.

Napoved za petek: Spremenljivo oblačno vreme, zlasti v alpskih krajih nagnjenje h krajevnim ploham. Nočne temperature med 4 in 10, na Primorskem okoli 13, najvišje dnevene okoli 20.

